

Հալէպի Իրավիճակը՝ Ծայրաստիճան Լարուած. Հայաբնակ Թաղամասերը Կը Հրթիռակոծուին

Տեսարան մը Հալէպի վերջին ռմբակոծումներէն

Վերջին 2 շաբաթներուն զինեալ խմբաւորումներ եւ կառավարական ուժեր կը հրթիռակոծեն Հալէպը՝ անոր տիրանալու ճիգին մէջ: Չկայ վայր մը կամ շրջան մը, որ ռմբակոծումէն իր բաժինը առած չըլլայ՝ քանդուած ու աներուրձ ամենուրեք է:

Հարիւրաւոր հրթիռներու թիրախ դարձան հայկական եւ այլ շրջաններ՝ Սուլեյմանիէ, Ազիզիէ, Նոր Գիւղ, Թելեֆօն Հաւուաի, Ժապրիէ, Վիլլաներ, Սեյիտ Ալի, Նիլ փողոցը, Մունշիէ, Պըսթան Գըլափ, Մոկամաօ, Խէլտիէ, Խանրային պարտէզի շրջակայքն ու Նէյլ պողոտան եւ այլ թաղամասեր:

Ամէն չափանիշով ձգնաժամային պահեր կ'ապրին հալէպցիները, աւելի քան մէկ շաբաթ անընդհատ ձգացող շտապ օգնութեան կառքերու փողերու ծային ազդեցութեան տակ: Շտապ օգնութեան ծառայողներ դիակներ եւ վիրաւորներ կը փոխադրեն հիւանդանոցներ: Մերթ ընդ մերթ կը յաւանդեն ծայրերը պատերազմական օդանաւերու եւ թնդանօթերու հարուածներու, որոնք ուղղուած են ընդհանրօրէն զինեալներու կեդրոններուն:

Նշենք, թէ Ապրիլի վերջաւորութեան, ռմբակոծման հետեանքով մահացան եւ վիրաւորուեցան հայորդիներ:

Հազարաւոր ընտանիքներ հեռացան քաղաքէն, փորձեցին ապաստան գտնել աւելի անվտանգ վայրեր, իսկ շատեր ալ կը սպասեն 2015-2016 ուսումնական տարեշրջանի աւարտը:

Գանատահայութիւնը Նշեց Հայկական Ցեղասպանութեան 101րդ Ամեակը

Ապրիլ 24ին, բազմահազար հայորդիներ հաւաքուեցան Օթթաուա՝ խորհրդարանին առջեւ նշելու Հայկական Ցեղասպանութեան 101րդ ամեակը: Մանրամասնութիւնները կարդացէք մեր ներքին էջերուն մէջ: Լուսանկարը՝ Իշխան Ղազարեանի:

Թորոնթոյէն Օգնութիւն՝ Ղարաբաղցիին

Ապրիլեան քառօրեայ ճակատամարտը դարձեալ ի մի հաւաքեց աշխարհասփիւռ հայութիւնը:

Հայաստանի տարածքին թէ Սփիւքի, հայութիւնը հնարաւոր բոլոր միջոցները կիրառեց զօրավիգ կանգնելու առաջնագծի վրայ հայ մարտիկներուն եւ պատերազմական գօտիին մէջ գտնուող բնակչութեան:

Գանատայի մէջ, ի շարս այլազան միջոցառումներու, արագօրէն կազմակերպուեցաւ նաեւ անհրաժեշտ իրերու եւ հագուստեղենի նուիրահաւաք:

ՀՀ Սփիւքի նախարարութեան Գանատայի ներկայացուցիչ խորէն Մարդոյեան այս նախաձեռնութեան մասին տեղեկացնելով նշեց, որ հաւաքուած իրերը արդէն ուղղուած են դէպի Արցախ եւ գալիք շաբաթներուն ընթացքին իր իսկ անմիջական հսկողութեամբ պիտի բաժնուին ԼՂՀ -

Գանատայէն հաւաքուած օժանդակութիւնը կուտակուած՝ կը սպասէ Ղարաբաղ առաքման:

Թալիշի եւ Մատաղիսի շրջաններու բնակիչներուն:

Նախաձեռնութեան ընթացքին Թորոնթոյի, Վանքովըրի եւ Մոնթրէալի յարանուանութիւններու եւ կազմակեր-

պութիւններու համադրուած աշխատանքին շնորհիւ հաւաքուած է մեծ քանակութեամբ հագուստեղէն, վերմակներ, քնապարկեր, կօշիկներ եւ առօրեայ օգտագործման այլ իրեր:

Lebanese style whiting fish

Adana Chee Kufita

Շաւի կամով խորովածների տեսականի

SHEF KEBAB
www.shefkebab.ca
647 874 1314
3245 Finch Ave. East, Unit 10
Scarborough, ON M1W 4C1

Your Home will advertise worldwide 24/7 until it's Sold

Hratch & Alex Melconian

Broker & Sales Representative

Call us today for builders pre construction Condo and home packages

office: 416.494.7653
Direct: 416.417.5626

TorontoRealEstateGTA.com
Remax, Hallmark Realty Ltd, Brokerage

Serving our Community over 25 years

Հայաստանի Անկախության Տոնակատարություն

Ուրբաթ, 27 Մայիս 2016
Հայ Երիտասարդական Կեդրոնին ներս

Պաշտոնական Ձեռնարկ՝ Երեկոյան ժամը 7:30-ին
«Համագային» Թատերասրահին ներս
Օրույ Բանախոս՝ Ընկ. Միկր Գարգալեան
Մուտք Ազատ

Ազգային Երգերու Խրախնամ՝ Երեկոյան ժամը 8:30-ին
Մանկակցութեամբ Սիրուած Երգիչ՝ Յարութ Պետրոսեանի
ՀԱՄԱԳԱՅԻՆ Մարգարտահին ներս
Մուտքի նուէր՝ \$30 // 10 Խոզինոց սեղան՝ \$270
ձոխ ազակերներու ոգտարկութիւն՝ Lara's Restaurant

Տոմարու համար հետազոտել
Անդրանիկ Բաժա Գաւառեանին՝ (647) 985-1752 կամ Լուի Մելիսեանին՝ (416) 801-9328
կամ գրել armen.karo@gmail.com հասցէին

«Հայ Աստղեր»

Մանկապատանեկան Երգչախումբի Ելոյթ

Ղեկավարութեամբ՝
Հռիփսիմէ Թովմասեանի

Դաշնակի ընկերակցութեամբ՝
Վանիկ Յովհաննէսեանի

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 3 Յունիս 2016ին,
Երեկոյան ժամը 7ին:

«Համագային» թատերասրահ
Հայ Երիտասարդական Կեդրոն
55 Hallcrown Place

Մուտքի նուէր՝ \$20.00
Մանուկներու (մինչև 12 տարեկան)
յատուկ սակ՝ \$10.00
Հայ Դատի տուրքը ներառեալ

Տոմարու համար դիմել՝
Լիզէթ Սաթեմեանին (416) 493-7028
Էտենի Բարսեղեանին (647) 234-8127

Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ Շաբաթօրեայ Վարժարան

35-ամեակի նուիրուած ամալերջի հանդէս

St. Gregory Armenian Catholic Saturday School
Annual Spring Concert presents

Յաւերժի Կակաչներ

Haverji Gagachner

in celebration of our 35th Anniversary

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ
կատարողութեամբ
Մանկապարտէզէն մինչեւ Երկրորդականի
աշակերտներու

Շաբաթ, 11 Յունիս 2016, առաւօտեան ժամը 11:00-ին,
Senator O'Connor College School (60 Rowena Drive)

When: June 11th, 2016
Time: 11:00 am
Where: Senator O'Connor College School
(60 Rowena Drive)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ <<ԳԼԱՁՈՐ>> ՄԱՍՆԱՃԻՂ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻ ՌԻՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ
ԵՒ «ԷՐԵՐՈՒՆԻ» ՊԱՐԱՆՈՒՄԲԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԵԼՈՅԹ

Գեղարուեստական Ղեկավար եւ Պարուսյց
Լուի Նաճարեան

Մարր...

Շաբաթ, 25 Յունիս 2016, ժամը 8:00-ին
Կիրակի, 26 Յունիս 2016, ժամը 6:00-ին

Աթոռները թուագրուած են
*Մուտքի նուէր՝ \$25.00
դիմել
Ալին Տոնապետեան – Թոսունեանին
416.566.3610

*Հայ Դատի 5 առ հարիւր տուրքը ներառեալ

«Համագգային» Թատերասրահ, Հայ Երիտասարդական Կեդրոն - 50 Hallcrown Place, Toronto

ՄԱՍՈՒՆ
ՊԱՐԱՆՈՒՄ
SASSOUN
DANCE ENSEMBLE
Նախագահողեանք
Steph Buzibh V. Khoy. Չարգարեան

The World Through Dance

@sassoundanceensemble YouTube youtube.com/user/SassounDanceEnsemble facebook.com/groups/sassoun

Սուրբ Երրորդութիւն Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ «Սասուն» Պարախումբի
Holy Trinity Armenian Church "Sassoun" Dance Ensemble
12րդ Տարեկան Ելոյթ 12th Annual Performance

Artistic Director & Choreographer: **Sevag Avakian**
Assistant Director & Costume Coordinator: **Sareen Avakian**

Saturday, June 11, 2016 at 3pm and 7pm
Հայ Երիտասարդական Կեդրոն - 50 Hallcrown Place - Armenian Youth Centre

Tickets: \$25 | up to 12 years old: \$15
Sossy: 416-826-3332 HTAC office: 416-431-3001 info@TorontoArmenianChurch.com

ՄԱՅԻՍԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆ
Հայաստանի Ա-Հանրապետութեան Անկախացման
98-Ամեակի Տօնակատարութիւն

Հովանաւորութեամբ՝ Հ.Յ.Դ. «Մըամ-Դրօ» Կոմիտէի
Կազմակերպութեամբ՝ Հ.Մ.Ը.Մ. Գեմալիճի

Օրուան պատգամաբեր՝ Ընկ. Միւր Գարագաշեան

Ազգային Յեղափոխական երգերով ելոյթ կ'ունենայ
Մերոյ Յակոբեան (Լիբանանէն)
Ընկերակցութեամբ՝ Մեղօ Պաղտասարեանին
(Իրաւիքուան Լիբանանէն)
Ռազմիկ Չարմաթեան (Փանատայէն)
Սերճ Թաթարեան (Փանատայէն)

Saturday May 7, 2016, 8pm
Entrance \$40
At The Armenian Community Centre Of Cambridge

For reservation call:
Araz 1-226-218-1814
Tamar 1-519-588-6249
Zara 1-519-721-5600
Tsoler 1-519-212 1526

NOR SEROUNT
CULTURAL ASSOCIATION
presents

Yeté
by
Vahé Berberian

• Gates open at 7:00 pm
• Dinner served at 8:00 pm
• Vahé performs at 9:00 pm

Saturday, May 21, 2016
AGBU Alex Manoukian Cultural Centre
930 Progress Avenue, Toronto

For tickets please call:
Suzy: 416-528-6477
Taline: 647-863-8649
Nourits: 647-984-5664
Rose: 647-868-2151

Donation \$75

«Ճանաչումն էն Զատուցում» Կարգախօսով Թորոնթոհայությունը Ոգեկոչեց Հայոց Ցեղասպանության 101ամեակը

Հայոց Ցեղասպանության Հարիւրամեակէն տարի մը անց, թորոնթոհայութիւնը անգամ մը եւս ի մի խմբուեցաւ ցոյց տալու, որ 101 տարի անց տակաւին կանք, 101 տարի անց տակաւին Թուրքիան կը դատապարտենք, 101 տարի անց կը տօնենք Հայ Ազգի վերապրումը եւ կ'ապացուցենք որ Թուրքիան ծախողեցաւ:

Արդարեւ, Ապրիլ 17ին, հոգեւոր պետեր, Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան, Հայ Ցեղափոխական Դաշնակցութիւն եւ Ռամկավար Ազատական կուսակցութիւններու եւ թորոնթոհայ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ, Գանատայի Դաշնակցային, Նահանգային եւ Քաղաքապետական Կառավարութիւններու պաշտօնատարներ, Ուսումնական խորհուրդներու ներկայացուցիչներ եւ Թորոնթոյի տարածքին գործող մշակութային, բարեսիրական եւ մարդկային իրաւունքներու պաշտպան տարբեր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ ու բազմազան թորոնթոհայեր, համախմբուեցան Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի սրահէն ներս՝ ոգեկոչելու Հայոց Ցեղասպանութեան 101ամեակը եւ լսելու հարիւրամեակէն ետք Հայ Դատի որդեգրելիք նոր ուղղութիւնը:

Գանատայի, Հայաստանի եւ Արցախի օրիններգներու ունկնդրութենէն ետք, վայրկեան մը յոտնկայս յարգուեցաւ 1.5 միլիոն սրբադասուած նահատակներու յիշատակը: Ապա ցուցադրուեցաւ 1915էն մինչեւ օրս հայ ժողովուրդի նկատմամբ Գանատայի Մարդասիրական Գործունէութիւնը ներկայացնող տեսերիզ մը, որ ասարտեցաւ Արցախեան պատերազմի հարցով Գանատայի որդեգրելիք քայլերուն մասին առաջարկով. դատապարտել Ազրպէյճանը եւ պահպանել խաղաղութիւնը:

Ոգեկոչման Միացեալ Մարմինի անունով, ձեռնարկը վարեց եւ խօսք առաւ Սիմոն Իզմիրեան: Ան հաստատեց, որ միջազգային մակարդակով, Գանատան միշտ եղած է մարդու իրաւունքներու պաշտպան երկիր: Գանատան, համաշխարհային մասշտապով, իր առաջին մարդասիրական գործը կատարած է 1923ին, երբ կառավարութեան ծիգերով եւ ժողովուրդին նոյնատուութեամբ, Հայոց Ցեղասպանութենէն ծնողաբաժ 150 որբ տղաք հաստատեց Ճորձթաունի ազարակին մէջ: Գանատայի մարդասիրական ծիգերը շարունակուած են, երբ 1921ին, Նովա Սքոշիացի Սառա Գորնիկի հասած է իզմիրեան եւ ազատած 5000 որբեր, երբ թուրք զինուորները կ'այրէին քաղաքը: Իզմիրեան շարունակեց վեր առնել Գանատայի մարդու իրաւունքներու պաշտպան ըլլալու հանգամանքը, նշելով 1980էն մինչեւ 2015 թուականը Օնթարիոյի եւ Գանատայի խորհրդարաններու ինչպէս նաեւ Գանատայի Ծերակոյտին անցուցած Ցեղասպանութիւնը ճանցող եւ դատապարտող բոլոր բանաձեւերը:

Իզմիրեան յայտնեց, որ ցեղասպան թուրքիոյ անպատիժ մնալու հետեւանքով է, որ անցնող շաբաթներէն ի վեր մտահոգութեամբ կը հետեւինք Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան դէմ թրքական բացայայտ զօրակցութիւնը վայելող Ազրպէյճանական յարձակումներուն, որ միջազգային իրաւունքի բոլոր չափանիշները խախտելով կը փորձէ ռազմաքաղաքական նոր իրավիճակ ստեղծել շրջանին մէջ: Իբր գանատացիներ [ոչ միայն գանատահայեր], բարոյական պարտաւորութիւնը ունինք կանխարգիլելու ապագայ ցեղասպանութիւնները: Լռութիւնը վտանգաւոր է: Չենք կրնար անտարբեր

Տէյսըն Զէնի

Քաղաքապետ Ճոն Թորի

Ճաք Հիթ

Տոքթ. Հայկ Օշական

մնալ վայրագութիւններու եւ ատելութեան հանդէպ: Մեր պարտաւորութիւնն է կանգնիլ ընդդէմ անտարբերութեան: Մեր պարտաւորութիւնն է իբր կառավարութիւն եւ քաղաքացիներ կանգնիլ ճշմարտութեան, արդարութեան եւ մարդու իրաւունքներու կողքին: Իզմիրեան ասարտեց, ըսելով՝ որ մեր պահանջատիրութիւնն ու պայքարը տկարութիւն չեն ծանչնար: Յստակ է մեր պահանջը՝ Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչում, Թուրքիոյ ներկայ կառավարութենէն՝ մէկ ու կէս միլիոն նահատակներու արեան արդար հատուցում եւ մեր պապեանական հողերու վերադարձ:

Ապա խօսք առաւ Գանատայի մէջ Հայաստանի դեսպան Արմէն Եգանեան: Ան բացատրեց, որ Հայոց Ցեղասպանութեան հարցով, միջազգային մակարդակով, դատաւարութիւն տեղի չէ ունեցած եւ այդ է պատճառը, որ հայ ժողովուրդը եւ պետութիւնը տասնեակ տարիներ աշխատեցան տարբեր երկիրներու կողմէ ճանաչում ստանալու համար: Եգանեան անդրադարձաւ նաեւ Ստալինեան անարգ որոշումին՝ Արցախը յանձնելու Ազրպէյճանին ու ապա ուղղակի կապ գծեց Հայոց Ցեղասպանութեան եւ Արցախեան վերջին իրադարձութիւններուն միջեւ, հաստատելով որ երկուքին հասարակ յայտարարն է բնաջնջել Հայ ազգը: Եգանեան նշեց, որ կարիքը ունինք Գանատայի առաջնորդութեան, որպէսզի մատնանշուի նախադրեալը եւ ոչ թէ երկու կողմերուն խաղաղութեան կոչ ուղղուի, երբ մէկ կողմը [Հայոց Կողմը] արդարօրէն արին կը թափէ իր հողը ազատագրելու համար: Եգանեան յայտնեց, որ միջազգային ընտանիքը ոչինչ կատարեց Հայոց Ցեղասպանութեան նկատմամբ, բայց Գանատան առաւ բազմաթիւ քայլեր եւ այսպիսով դարձաւ մարդու իրաւունքներու գերհերոսը:

Ոգեկոչման ձեռնարկի գլխաւոր պատգամաբերն էր Տիգրան Յամալսարանի Հաղորդակցութեան Բաժանմունքի դասախօս, ՀՅԴ Բիւրոյի նախկին անդամ, Armenian Weeklyի նախկին խմբագիր եւ ներկայիս ԱՄՆի Արեւելեան շրջանի Կեդրոնական Կոմիտէի ներկայացուցիչ՝ Տոքթ. Հայկ Օշական: Ան փաստերով եւ թիւերով հանդէս եկաւ, բացատրելու համար, որ Հայոց Ցեղասպանութիւնը անվիճելի եւ անուրախ իրականութիւն է, եւ որ թրքական, քրտական, ամերիկեան եւ եւրոպական վաւերագրական փաստաթուղթերուն մէջ գրուած իրողութիւնն է: Այսուամենայնիւ, Թուրքիան տակաւին կը փորձէ աշխարհի յիշողութենէն ջնջել Ցեղասպանութիւնը, աշխատանք տանելով թէ Թուրքիոյ մէջ (տեղանուններու փոփոխութիւն, կրթական ծրագիրի մէջ պատմական խեղաթիւրում...) եւ թէ Թուրքիայէն դուրս (լուսիններ վարձել, այլ երկիրներու արտադրութիւններ պոքր թիւներով...) այլ պետութիւններու

Հանդիսութենէն ընդհանուր պատկեր մը

մօտ: Օշական յայտնեց, որ վերջին տասնամեակներուն մեր պայքարը ֆինանսի դէմ պայքար է: Հայ ժողովուրդը հիմնած է կազմակերպութիւններ եւ քաղաքական մշակոյթ ֆինանսի դէմ պայքարելու համար: Թուրքիոյ դէմ պայքարն է, որ կը սահմանէ հայ ըլլալը, այդ կը նշանակէ որ հայ ժողովուրդը զոհ չէ, այլ արդարութիւն պահանջող: Օշական նշեց, որ այսօրուան Թուրքիան ժառանգորդն է ոչ միայն Օսմանական Թուրքիոյ այլ նաեւ Աթաթիւրքի Թուրքիոյ: Ապա Օշական հարցադրումներով անդրադարձաւ վնասուց հատուցման գործընթացին: Ինչ է հատուցումն պահանջուածը: Նիւթական, ներդրումն ունեցող հայցում: Որո՞նք համար հատուցում խնդրել: Վերապրողին, անոնց ընտանիքներուն: Ինչպէ՞ս պահանջել: Հայաստանի կառավարութիւնը պիտի պահանջէ թէ սփիւռքը, համաշխարհային դատարանը ինչ պիտի վճռէ: Այս բոլոր հարցերուն է որ ազգովին պէտք է խորհրդակցինք: Նիւթականէն գաւառային հատուցումներ պիտի պէտք է ըլլան. ինչպէս Գերմանիան դարձած է Իսրայէլի դաշնակից, Թուրքիան պէտք է դառնայ Հայաստանի դաշնակից: Պիտի հասնինք հատուցման, որովհետեւ մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան նկատմամբ աշխարհի դիմագիծը կը փոխուի: Անարդարութեան անհանդուրժողութիւն, պատասխանատուութեան գիտակցութիւն, ազգեր այլ ազգերու հանդէպ հոգածութիւն, կրթական համակարգերու մէջ ցեղասպանութեան թեմայի ամառում... Օշական իր բանախօսութիւնը փակեց ըսելով թէ մեր ծնողներու սերունդին կտակը՝ ճանաչում ստանալն էր: Սուղ գին վճարեցինք, բայց յաջողեցանք: Մեր սերունդի կտակը պէտք է ըլլայ հատուցումը եւ պէտք է մեր սերունդը կամ յաջորդը կարենայ փակել պատմութեան այդ էջը:

Ապա յաջորդաբար խօսք առին՝ Գանատայի դաշնակցային խորհրդարանի անդամ Ռապ Օլիֆընթ, որ կը ներկայացնէր Գանատայի Վարչապետ Ճասթին Թրուտոն: Օլիֆընթի կ'ընկերակցէին երեսփոխաններ՝ Աննա Մարիա Մարիա, Շոն Մարիա, Կէն Թէն, Տեա-

րա Շուլթ եւ Սվէն Սփէնսըն:

Գանատայի ընդդիմադիր պահպանողական կուսակցութեան անդամ՝ հայ գաղութի հաւատարմ բարեկամ՝ Ճէյսըն Զէնի, որ կը ներկայացնէր կուսակցապետ Ռոնա Ապրոզը: Զէնիի կ'ընկերակցէին երեսփոխաններ Փիթըր Զէնթ եւ Պապ Սարոյա:

Օնթարիոյի խորհրդարանի անդամ՝ Մայքըլ Զուքո, որ կը ներկայացնէր Օնթարիոյի նահանգապետ Քաթլին Ուինը: Զուքոյի կ'ընկերակցէր Օնթարիոյի երեսփոխան Սու Ուանկ:

Օնթարիոյի ընդդիմադիր պահպանողական կուսակցութեան անդամ Լոռն Զո, որ կը ներկայացնէր կուսակցապետ Փաթրիք Պրաունը:

Թորոնթոյի Քաղաքապետ Ճոն Թորի, որուն կ'ընկերակցէին քաղաքապետական խորհրդատու եւ հայ գաղութի վաղեմի բարեկամ՝ Ճիմ Բարոճիանիս, խորհրդատու Ճոշ Մաթթ, ինչպէս նաեւ Թորոնթոյի ուսումնական խորհուրդի անդամ Զէն Լիսթըր:

Մարքամի Քաղաքապետական փոխանորդ Ճաք Հիթ, որ կը ներկայացնէր քաղաքապետ Ֆրանք Սքարփիթթին: Հիթի կ'ընկերակցէին քաղաքապետական խորհրդատուներ Ճո Լի, Նիքմալա Արմսթրոնկ, Ալան Զո, Սոյա Ճանսըն, Լոկան Բանափաթի, Ալէքս Զիու եւ Եորթի ուսումնական խորհուրդի անդամ Պիլի Փէնկ:

Բոլորն ալ դատապարտեցին Թուրքիոյ ուրացման աշխատանքները եւ վերահաստատեցին իրենց բարեկամութիւնն ու զօրացութիւնը՝ Գանատահայ ու Թորոնթոհայ գաղութին:

Պաշտօնական բաժինի ասարտին, ներկաները ուղղուեցան դէպի Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի Ցեղասպանութեան յուշակոթող, ուր ծաղիկներ զետեղուեցան անգերեզման ու անշիրմ մեր նահատակներու վառ յիշատակին:

Հոգեւոր հովիւներու աղօթքով փակուեցաւ ոգեկոչման ձեռնարկը:

Հայոց Ցեղասպանութեան Ոգեկոչման Թորոնթոյի Միացեալ Ցանձնախումբ

Գանատահայեր բողոքի մեծ ցույց կատարեցին Օթթաուայի Մէջ

Հազարավոր գանատահայեր Կ'ուղղուին դէպի թրքական դեսպանատան իբրեւ Հայկական Ցեղասպանութեան 101րդ ամեակի բողոքի ցույց: Լուսանկարները՝ Էշխան Ղազարեանի:

Ապրիլ 24ին Թորոնթոյէն, Քենադի-ձէն, Մոնրէալէն, Համիլթընէն, Սենթ Քատրինէն Օթթաուա համախմբուեցան աւելի քան 3000 հայորդիներ եւ Գանատայի խորհրդարանին եւ ապա թրքական դեսպանատան առջեւ բողոքի ցույցեր կատարեցին: Անոնց միացան ասորական, քրտական, ռուսական եւ պոնտական պատուիրակութիւններու անդամները, որոնք Օթթաուա ժամանած էին իրենց զօրակցութիւնը յայտնելու հայութեան: Հաւաքն ու քայլարշաւը կազմակերպած էր Գանատայի Հայ դատի յանձնախումբը:

Օթթաուայի ոստիկանութիւնը այս տարի եւս թրքական համայնքի ներկայացուցիչներուն արտօնագիր տուած էր, որպէսզի անոնք Գանատայի խորհրդարանին դիմաց իրենց հաւաքը կատարեն գրեթէ միեւնոյն պահուն, երբ տեղի կ'ունենար Մեծ Եղեռնի ոգեկոչման տարեկան աւանդական արարողութիւնը:

Հայ եւ թուրք համայնքները իրարմէ բաժնուած էին յատուկ անցարգել մետաղեայ պատնէշներով: Հաւաքին ներկայ էին Ռուսիոյ, Յունաստանի եւ Կիպրոսի դեսպանատուներու ներկայացուցիչները:

Օրուան հանդիսավար Արարատ Թորոսեան յայտնեց, թէ Թուրքիան այսօր եւս ժխտողական իր քաղաքականութեամբ կը շարունակէ եւ կը կրկնէ Ցեղասպանութեան գործընթացը: Ան իր խօսքին մէջ դատապարտեց նաեւ Արցախի խաղաղ բնակչութեան հանդէպ Ազրայէժանի գործադրած բարբարոսութիւնները:

Խօսք առաւ Գանատայի մէջ Հայաստանի դեսպան Արմէն Եգանեան, որ շնորհակալութիւն յայտնեց Գանատայի իշխանութիւններուն, որոնք հայութեան իրաւունքներուն եւ համաշխարհային առումով մարդկային իրաւանց պաշտպան կը հանդիսանան:

Էշխող Ազատական կուսակցութեան

կողմէ խօսք առաւ Ֆայսալ Խուրի, որ յայտնեց, թէ Գանատայի Ազատական կուսակցութիւնը միշտ զօրավիգ կանգնած է հայութեան արդար դատին:

Նոր դեմոկրատ կուսակցութեան կողմէ հայ ժողովուրդին զօրակցութեան խօսք արտասանեց խորհրդարանի անդամ Նիքի Աշթըն, իսկ ընդդիմադիր Պահպանողական կուսակցութեան Հայոց ցեղասպանութեան ծանաչման զօրակցութեան կոչը ընթերցեց Թորոսեան: Ելոյթ ունեցաւ նաեւ ռուսական ցեղասպանութենէն վերապրող Օսքար Կասանա, որ հաստատեց, թէ անցեալի ցեղասպանութեանց ուրացումները կ'առաջնորդեն նոր ցեղասպանութիւններու:

Խորհրդարանին դիմաց հաւաքի աւարտէն ետք հայորդիները ուղղուեցան դէպի թրքական դեսպանատուն, ուր 300 թուրք ցուցարարները հակահայ պատահներով կանգնած էին:

Ոստիկաններու ստուար թիւ մը եւ անցարգել պատնէշներ կը բաժնէին ցուցարար երկու կողմերը: Հակառակ թրքական կողմի գրգռիչ փորձերուն, հայկական կողմը շարունակեց դեսպանատան դիմաց ոգեկոչման արարողութիւնը: ՀՀԴ Գանատայի երիտասարդական միութեան (ԳԵՄ) կազմակերպութեամբ կայացաւ յայտագիր, որուն ընթացքին հայ երիտասարդները հաստատեցին պահանջատիրական երթը շարունակելու նոր սերունդի վճռականութիւնը:

Նշենք, որ առաւօտեան, Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանութիւն այցելեցին գանատահայ պատվիրակութիւններ եւ հոգեւոր պետեր, որոնք «Յաւերժական Հայաստան» յուշարձանին մօտ աղօթքով ոգեկոչեցին Մեծ Եղեռնի 100ամեակը:

(քաղուածաբար՝ «Հորիզոն»էն)

SELLING OR BUYING HOME ?

RAFFI D. BOGHOSSIAN

B.A., MVA, **Broker**
Market Value Appraiser - Residential
Direct: **416-419-8441**
raffi.db@gmail.com
www.raffirealestate.com

KARINA HANEYAN

SALES REPRESENTATIVE
Residential & Commercial Sales. Buyer and Seller
Direct: **416-419-8441**
karinehaneyan@gmail.com
www.northyorkproperties.ca

Raffi and Karina are a strong real estate team who work together in a partnership to serve our community in a unique and proactive manner. With a combined experience of 37 years, we offer a professional and inclusive service with your best interests in mind. Call us today for a consultation about your real estate needs anywhere in the GTA .

Exceptional Real Estate Services
BROKERAGE INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

100-200 Consumers Road, Toronto, ON M2J 4R4 Office: 416-497-9794 Fax: 416-497-5949

Թորոնթոնիայութիւնը Կը Զօրակցի Արցախի

Ի տես 1994ի զինադադարի վերաբերյալ լայնածաւալ եւ լուրջ յարձակումներուն, Ապրիլ 10ին, բազմաթիւ թորոնթոնիայէր Զայ զինուորին եւ Արցախահայութեան զօրակցելու իրենց ծայնը միացուցին Զայրենիքի եւ սփռուքի մեր հայրենակիցներուն:

Ձեռնարկը վարեց Թորոնթոնի Զայ Դատի Յանձնախումբի անդամ՝ Խաժակ Գուլաճեան, որ յայտնեց թէ թրքական բացայայտ զօրակցութիւնը վայելող Ազրայէճան, իբրեւ նախապարձակ երկիր, ամբողջական պատասխանատուութիւնը կը կրէ Լեռնային Ղարաբաղի անգէն ժողովուրդին պատճառած իր մարդկային եւ նիւթական վնասներուն համար: Գուլաճեան հաստատեց, որ Թորոնթոնիայութիւնը, որ դարաբաղեան պայքարի առաջին օրէն գտնուած է համահայկական պայքարի ու յանձնառութեան դիրքերուն վրայ, ամբողջանուէր կերպով կը զօրակցի 25ամեայ Լեռնային Ղարաբաղի Զանրապետութեան պետականութեան, բանակին եւ ընկրկում չճանչցող ժողովուրդին:

Ապա խօսք առաւ ԶՅԴ «Ա. Թէիլի-

րեան» կոմիտէութեան հերթապահ՝ Յակոբ Ճանպազեան, որ իր կարգին փոխանցեց, թէ անցնող 25 տարիներուն համայն հայութեան ջանքերով կերտուած եւ պահպանուած Լեռնային Ղարաբաղի Զանրապետութիւնը այսօր կը դիմագրաւէ արտակարգ պայմաններ, որոնց յաղթահարումը բոլորէն կը պահանջէ միասնական ու արտակարգ զօրակցութիւն: Ճանպազեան վերլիշեցուց, որ Լեռնային Ղարաբաղի Զանրապետութիւնը այս պատերազմին մէջ առանձին չէ, այլ իր կողքին ունի աշխարհասփիւռ հայ ժողովուրդը: Ճանպազեան դատապարտեց Լեռնային Ղարաբաղի Զանրապետութեան սահմանագիծի ամբողջ երկայնքին վրայ սանձազերծուած թրքական բացայայտ զօրակցութիւնը վայելող ազրայէճանական վայրագ յարձակումները, որոնք թիրախ դարձուցին Արցախի բնակելի տարածքները:

Ապա ուղիղ կապ հաստատուեցաւ Արցախի փոխվարչապետ Արթուր Աղաբէկեանի հետ, որ լայնօրէն անորադրածաւ անցնող դէպքերուն, հայ բանակին յառաջխաղացքներուն եւ յաղթանակին:

Թորոնթոնիայէր կը հետեւին Արցախի փոխվարչապետ Արթուր Աղաբէկեանի ներկայացումին:

Ան ներշնչեց ու ոգեւորեց ներկաները, որոնք յոտնկայս ծափողջիններով ու ջերմագին քաջալերանքներով ու մաղթանքներով հրաժեշտ տուին անոր:

Ցուցադրուեցաւ «Նոր Զայ Զորիգուն» պատկերասփիւռի կայանի համադրած տեսերիզը, որ կը պատկերէր հայ զինուորին եւ արցախահայութեան քաջարիու-

թիւնն ու պինդ ու խրոխտ կեցուածքը:

Ապա, հոգեւոր պետերու առաջնորդութեամբ բազմութիւնը ուղղուեցաւ դէպի Զայ Կեդրոնի Ցեղասպանութեան յուշարձան. ուր տեղի ունեցաւ մեր նորօրեայ նահատակներու յիշատակի աղօթք եւ զետեղուեցաւ յարգանքի ծաղկեպսակը:

Արդարահատոյց՝ Սողոմոն Թէիլիրեանի Կեանքն ու Գործունէութիւնը, Զայոց Ցեղասպանութեան 101րդ Ամեակին

Անի Զասըրճեան

Զայոց Ցեղասպանութեան 101-ամեակի սէմին, Սողոմոն Թէիլիրեանի ծննդեան 120ամեակին առիթով Թորոնթոնի Զայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ Մշակութային Յանձնախումբի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուեցաւ բանախօսական եւ գեղարուեստական յայտագիրով երեկոյթ, նուիրուած ազգային հերոս արդարահատոյց Սողոմոն Թէիլիրեանի կեանքին եւ գործունէութեան:

Զանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 9ին, Թորոնթոնի Զայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ մէջ:

Մշակութային Յանձնախումբի ատենապետ՝ Յակոբ Մուլէնեան ներկաները հրաւիրեց յոտնկայս մէկ վարկեան լռութեամբ յարգելու յիշատակը՝ Զայոց Ցեղասպանութեան սրբադասուած նահատակներուն, ինչպէս նաեւ Սուրիոյ եւ վերջին օրերուն Արցախի մէջ զոհուած հայորդիներուն:

Վերջերս Թորոնթոնի կեանքի մշակութային ձեռնարկներու գեղարուեստական բաժինները զգալիօրէն հարստացած են գաղութիս անձանօթ, սակայն Միջին Արեւելքի մէջ հանրածանօթ արուեստագետներու մասնակցութեամբ:

Արդարեւ, Սուրիահայ նորոգ Օնթարիոյ հաստատուող մեր հայրենակիցները ոչ միայն մեր հայապահպանման հիմերը կ'ամրապնդեն, այլ նրբաճաշակ գեղարուեստական նորութիւններ հրամցնելով մեր հոգեկան աշխարհը առաւել տւել կը հարստացնեն ու կը ձուլացնեն:

Այսպիսով՝ դաշնակահար՝ Վրէժ Ղազարեան հմայեց ներկաները դաշնամուրի վրայ նուագելով «Լեռներ Զայրենի» եւ «Զայոց Մարտիկներ» երգերը:

Ապա խօսք առաւ Եկեղեցւոյ հովիւ՝ Վեր. Եսայի Սարմազեան, որ նշեց, թէ ժողովուրդներու պատմութիւնը ընդհանրապէս կազմուած է մեծ մարդոց պատմութիւններէ: Նոյնն է պարագան նաեւ Զայ ժողովուրդին: Սողոմոն Թէիլիրեան եւ իր գործընկերները, քաղաքական, կրթական, կուսակցական եւ եկեղեցական դէմքեր, մաս կը կազմեն մեր ազգային Զայոց Պատմութեան: Սողոմոն Թէիլիրեան Թալէթ Փաշան սպանելու իր արդարահատոյց արարքին համար մեծ տեղ ունի մեր պատմութեան մէջ:

Վերապատուելին անցուց ըսելով՝ Սողոմոն Թէիլիրեանի ծննդեան 120ա-

մեակին առթիւ այս ձեռնարկը կազմակերպուեցաւ, որովհետեւ ան վրիժառու չէր, այլ Արդարայատոյց: Ան արդարօրէն հատուցեց ցեղասպանութեան գոհ դարձած հայ ժողովուրդը եւ այս պատճառով ան պարտաւարձաւ:

Յայտագիրը շարունակուեցաւ հայրենասիրական եւ գոսանական երգերու հմուտ մեկնաբան, երգիչ եւ յորինող՝ Միքէլ Մինասեանի կատարողութեամբ: Ան եւս Զայէպէն նորոգ Թորոնթօ հաստատուած է եւ արդէն իր սիրալոյսով մասնակցութիւնը կը բերէ մշակութային միջոցառումներուն:

Ան ներկայացուց իր յորինած երգերէն «Փշրուած Երազներ»ը, ապա «Պատերազմ էք Գնում»ը: Մինասեան ազգային եւ յեղափոխական շունչով ներկաներուն կրցաւ փոխանցել այն պատգամը, թէ Արցախեան ազատամարտիկները կոչ կը ստանան եւ իրենց կեանքերն իսկ կ'ընծայաբերեն յանուն Զայրենի Զոհին:

Դարձեալ վերջերս Թորոնթոնի կեանքի ձեռնարկներուն իր սիրալոյսով մասնակցութիւնը կը բերէ Պէյրութէ ժամանած, երգչուհի, դերասան եւ բեմադրիչ՝ Յասմին Թաշճեան-Պերթիլեան: Ան իր իրայատուկ ոճով եւ դերասանական տաղանդով ներկայացուց «Զամաստեղ»ը: Մոմերու լոյսի խորհրդաւոր մթնոլորտի մէջ, կենդանի պատկերով Պերթիլեանի ասմունքն ու երգը մագնիսացուցին ներկաները, որոնք երեակայութեամբ Օվանի աղջկան ու «գանկին» հետ փոխադրուեցան անապատէն դէպի Լիբանան, Եգիպտոս, Ֆրանսա եւ այլուր...

Օրուայ հանդիսավարը՝ ներկայացուց բանախօսը՝ Յակոբ Ճանպազեանը, որպէս Թորոնթոնի «Սողոմոն Թէիլիրեան» Կոմիտէութեան Զերթապահ եւ Թորոնթոնի Զայ Եկեղեցիներու Միջարանուանական Յանձնախումբի ատենապետ:

Ճանպազեան ըսաւ. «Այս տարի, արժանի հպարտութեամբ, հայրենիքի եւ արտերկրի հայազգի զաւակները ամէնուրեք յետադարձ ակնարկով եւ անխառն զգացումներով պիտի յիշատակեն 120 տարիներ առաջ Զայ Աւետարանական բարեպաշտ ու համեստ ընտանիքի մը մէջ ծնունդ առած եւ 56 տարիներ առաջ Գալիֆորնիոյ մէջ իր մահկանացուն կնքած ազգային հերոս եւ արդարահատոյց Սողոմոն Թէիլիրեանի կեանքն եւ գործունէութիւնը վեր

առնելով անոր Աստուածահաճոյ, ազգանուէր ընծայաբերումը հայ ժողովուրդին, Զայ Դատի անժամանցելի պահանջատիրութեան եւ հայապահպանման վեհ գործին»:

Ներկայացնելով կենսագրութիւնը բանախօսը յիշեց, որ Սողոմոն ծնած էր 1896ին Երզնկայի Բագառիճ գիւղը Տէր եւ Տիկին Նաչատուր Թէիլիրեաններու բազմանդամ ընտանիքի մէջ: Ան ազգային եւ հոգեւոր շունչով թրծուած՝ նախնական եւ բարձրագոյն ուսումը կը ստանայ Բագառիճի Զայ Աւետարանական Վարժարանէն ներս: Դպրոցը աւարտելէ ետք ան կը պաշտօնավարէ նոյն վարժարանին մէջ որպէս հայագիտութեան ուսուցիչ:

Բարձրագոյն ուսման հեռանկարով, 1913ին կ'երթայ Սերպիա, ապա Պուլկարիա: Ծանօթանալով հայ գաղութի աշխույժ կեանքին՝ կ'անդամագրուի Զ. Յ. Դաշնակցութեան:

Մեծ Եղեռնին Բագառիճի մէջ Թէիլիրեան գերդաստանի 85 անդամներէն միայն մէկը կը յաջողի ազատիլ. իսկ Սողոմոնի հայրը եւ մեծ եղբայրը գործով Սերպիա անցած ըլլալով կը փրկուին կոտորածէն:

Ան հոգեբանական տառապանքներու որպէս արդիւնք 1917ին կը մասնակցի Սարըղամիշի ճակատամարտին եւ ծանրօրէն կը վիրաւորուի:

1919ին Թէիլիրեան ապաքինած կը մեկնի Պոլիս գտնելու արինարբու Թալէթը, սակայն ան փախուստ տուած էր: Կ'անցնի Փարիզ, ապա Նիւ Եորք ու Պոսթըն, ուր իրեն կը սպասէր Արմէն Գարոն եւ անշուշտ Նեմեսիսի խմբակը: Վստահ ըլլալով որ Թալէթը արդէն Պերլին հասած էր, Սողոմոն Թէիլիրեան կը մեկնի Ժնեւ ապա Պերլին:

Թէիլիրեան այսպէս կը բնութագրէ ահաբեկման հասանելի պահը, «Երբ հաւասարեցանք՝ Թալէթը շէշտակի նայեցաւ ինծի: Անոր աչքերուն մէջ առկայծեց մահուան սարսուռը: Վերջին քայլը բեկուեցաւ. քիչ մը թեքուեցաւ, որ փախչի, բայց զէնքը քաշելու ու գլխուն պարպելու մէկ եղաւ...Բնաւ չէի կրնար երեակայել, որ այդպիսի դիւրութեամբ գետին պիտի փռուի գազանը»: Սողոմոն Թէիլիրեան Գերմանական եղեռնադատ ատենանին կողմէ անպարտ արձակուեցաւ: Ամուսնանալու Երզնկացի Անահիտին հետ եւ բախտաւորուեցան երկու մանչ զաւակներով: Իր կեանքի վերջին տարիները ապրեցաւ Սան

Ֆրանսիսքօ, Գալիֆորնիա, ուր վարեց կուսակցական եւ ազգային բեղուն գործունէութիւն: Մահացաւ 1960ին եւ իր մարմինը ամփոփուեցաւ Ֆրէզնոյի Զայոց Գերեզմանատան մէջ, ուր կանգնած է Թէիլիրեանի հոյակերտ յուշակոթողը:

Բանախօսը շէշտեց, թէ հայ արդարահատոյց բազուկը Նեմեսիսեան գործողութեամբ համայն աշխարհին իմացուց ազգի մը բնաջնջումը ծրագրող ոճրագործներուն տալ իրենց արդար պատիժը, խաղաղութիւն պատճառելով նորոգ սրբադասուած մէկ ու կէս միլիոն անշիրիմ նահատակուած հոգիներուն:

Ճանպազեան ամարտեց իր բանախօսութիւնը ըսելով. «1921 Մարտ 15ին Սողոմոն Թէիլիրեանի ձեռքով կատարուածը պարզ ահաբեկում չէր, այլ պատմական մէկ արար, որ մշտապէս պիտի ապրի նորահաս սերունդներու արդար յիշողութեան մէջ, որպէսզի անոնք եւս դաստիարակուին անոր նուիրական կեանքէն եւ հպարտութեամբ լիքցաւորուին քաջարի եւ անմահանուն հերոսին թողած պանծալի կտակով»:

Փակման խօսքով Վեր. Սերոբ Մկրտիչեան անդրադարձաւ Զայոց Պատմութեան հանգրուաններուն՝ 451ի Վարդանանց Պատերազմէն սկսեալ մինչեւ 1915 Զայոց Ցեղասպանութիւնը, ապա 1918 Զայաստանի Առաջին Անկախութիւնը եւ մինչեւ այսօր Արցախեան Պայքարը, ուր ազերին կը շարունակէ հարուածել:

Յոյց տալով Սողոմոն Թէիլիրեանի Յուշակոթողի վրայի արծիւն ու օձը՝ Վերապատուելին անցուց, որ արծիւը դէպի վեր կը սաւառնի սակայն օձը իր խայթոցով այդ վերելքին կ'ուզէ արգելք հանդիսանալ: Զագուագիտ արծիւներու եւ անհամար օձերու ներկայութեամբ, ցաւի սրտէ աշխարհը վերածուած է անտառի, ուր օձը դարձեալ կը փորձէ խայթել: Օձին գլուխը պէտք է ջախջախել, որովհետեւ ան կը ներկայացնէ մեղքը: Թէիլիրեանի դատաւարութիւնը օտար դատախազի մը կողմէ արդար դատ եղաւ, որովհետեւ միլիոնէ անելի անմեղ զոհերու պատճառ եղող չարը վերացնողը արդարահատոյց է: Զայ ժողովուրդը եղած է ու կը մնայ իր պապերու հաւատքին վրայ հաստատ, ազգային պատկանելութեան զգաստութեամբ միշտ ազատատենչ. փաստ այսօրուան Արցախը:

Օրինութեան փակման աղօթքէն ետք, տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն Վեր. Մովսէս Ճանպազեան սրահին մէջ:

«Խաչելութեան Ճանապարհը» ու «Խաչելութենէն Յարութիւն» Գիրքերուն Շնորհահանդէսը

Արշօ Չաքարեան

Հայկական Ցեղասպանութեան 100ամեակին առթիւ հրատարակուեցան յուշագրութիւններ, ուսումնասիրութիւններ ու պատմական գիրքեր, որոնցմէ իւրաքանչիւրը իր կարեւոր տեղը ունի մեր դատին, փաստագրութիւններուն, ինքնութեան, պատմութեան ու իրաւունքներու ձեռքբերման մէջ:

Այդ գիրքերուն կարգին են Բժկ. Կարպիս Հարպոյեանի «Խաչելութեան Ճանապարհը» ու «Խաչելութենէն Յարութիւն» գիրքերը:

Համազգային Հայ Կրթական ու Մշակութային Միութեան Թորոնթոյի «Գլաժոր» մասնաճիւղի գրադարան գրատարածի յանձնախումբը կազմակերպած էր վերոյիշեալ գիրքերուն շնորհահանդէսը, որ տեղի ունեցաւ Ապրիլ 13ի երեկոյեան, Սուրբ Աստուածածին եկեղեցոյ «Յովնանեան» ներքնասրահին մէջ, ուր ներկայ էին 70է աւելի գրասէրներ:

Օրուան հանդիսավարն էր Ժիլիէթ Ճանպազեան, որ հեզասահօրէն վարեց յայտագիրը: Հեղինակին փափաքով, խտասալիկի միջոցաւ երկու երգեր հրամցուեցան. մէկը՝ Արթիւր Մէսէանի

«Ուր էիր Աստուած», իսկ երկրորդը՝ Մարթին Ահարոնեանի «Սուրբերու Աչքերը»: Միեւնոյն ժամանակ, պաստառի վրայ ցուցադրուեցան Ցեղասպանութենէն լուսանկարներ, մանաւանդ՝ որբերու կեանքէն եւ վերակազմուած սփիւռքէն:

Հանդիսավարը ներկայացուց Բժկ. Հարպոյեանի կենսագրականը: Ան թէ բժշկական եւ թէ ազգային գետնի վրայ յատուկ ձեռքբերումներ ունի: Իր երկարամեայ բեղուն ծառայութիւններուն ու նուիրումին համար արժանացած է շքանշաններու:

Գիրքերը ներկայացուց Մեղրիկ Եպս. Բարիբեան: Ան շեշտեց, որ հայ ժողովուրդը հակառակ իր ողբերգական պատմութեան կրցած է վերակենդանաւ, վեստեղծել ու կառչիլ իր հաւատքին ու արժէքներուն: Օրինակ բերաւ, որ մեր գոյութեան ծաղիկները, ծիւղերը ու բունը խլուեցան մեզմէ, սակայն կրցանք հասակ առնել, ծաղկիլ ու ճիւղաւորուիլ հիմնուելով մեր արմատներուն վրայ, նոյնիսկ երբ մենք մեր հայրենիքէն հեռու մնացինք: Երկու հատորները միասին են, որովհետեւ գիրքը կ'ամբողջացնեն: Սրբազան հայրը անձնական դրուագներով եւ յատուկ օրինակներ տա-

Բժկ. Կարպիս Հարպոյեան

լով, վեր առաւ Բժկ. Հարպոյեանի արժանիքները, որակելով զայն գլխագիր Մարդ:

Հեղինակը խօսք առնելով յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց յայտագիրին մէջ իրենց ներդրումը ունեցողներուն: Ան գեղեցիկ անակնկալ մը ունէր Սրբազան Հօր. իր ձայնով արձանագրուած երգ

մը, երբ ան տասը տարեկան պատանի էր Պէյրութի Ծնծղայ երգչախումբին մէջ:

Հարց-պատասխանի ընթացքին հեղինակը շեշտեց ստոյգ ու հաստատ տեղեկութիւններու կարեւորութիւնը:

Գիրքերու մակագրութեան ատեն սուրճի եւ կարկանդակներու շուրջ շարունակուեցաւ անպաշտօն եւ ընկերա-

Ապրիլ Ամիսը՝ Բերնի եւ Ատամներու Առողջութեան Ամիս

Տոքթ. Անի Հասըրճեան

Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս Օնթարիոյի Ատամնաբուժական Ընկերակցութիւնը (Ontario Dental Association (ODA)) Ապրիլ ամիսը նշած է որպէս Բերնի եւ Ատամներու Առողջութեան Ամիս (Oral Health Month):

Հանազան ձեռնարկներով հանրութեան, մանաւանդ աշակերտներուն ցուցմունքներ կը տրուին՝ բերնի եւ ատամներու հիւանդութիւնները կանխարգիլելու կամ կանխագոյացման մասին (Preventive Dentistry):

Այս ծիրէն ներս է, որ տեղի կ'ունենայ Brushamania-ն՝ աշակերտներու ատամները լաւ ձեռով խնամելու (Oral Hygiene Instructions) արշաւը, որուն ընթացքին աշակերտները լաւ խոզանակելու եւ խնամելու ցուցմունքներ կը տրուին: Այս արշաւին կը մասնակցին Օնթարիոյ նահանգի վարժարաններէն հազարաւոր աշակերտներ ներարեալ ՀՕՄԻ Պապայեան Մանկապարտէզի եւ Գոլդեան Նախակրթարանի աշակերտները:

Ապրիլ 8ին ՀՕՄԻ Ամենօրեայ վարժարան այցելեցին Օնթարիոյի Գանատահայ Բժշկական Ընկերակցութեան Ատամնաբուժական Բաժանմունքէն Տոքթ. Նայիրի Զէրըն Գասապեան եւ Տոքթ. Անի Հասըրճեան, որոնք Մանկապարտէզի եւ Նախակրթարանի աշակերտներուն լատեսողական տեսահոլովակներով (DVDies and Power Point Presentations) հաճելի ձեռով բացատրեցին ճշգրիտ խոզանակելու կանոնները: Անոնք շեշտեցին, թէ թէեւ Ատամնաբոյժ բառը Ատամ եւ Բուժիչ բառերէն կազմուած է, սակայն բուժելէ աւելի ատամնաբոյժը կը փափաքի կանխարգիլել հիւանդութիւնները: Ատամները կը խնամենք իւրաքանչիւր ծաշէ ետք բերանը լաւ մը ջուրով ողողելով, օրական նուազագոյնը 2 անգամ ատամները լաւ խոզանակելով, անպայման քնանալէ առաջ շատ լաւ խոզանակելով եւ ատամնաթել (Dental Floss) գործածելով: Անշուշտ նաեւ կարեւոր է տարեկան 2 անգամ ատամնաբուժարան այցելել՝ քննութեան համար: Եթէ որեւէ հարց կայ, ցաւ զգալէ առաջ ատամնաբոյժը կրնայ X-Rayէն տեսնել, ճշգրիտ փստածանա-

շում կատարել եւ բուժել:

Նկարներով անոնք բացատրեցին, թէ ինչ է առողջ ակռային մասերը: Ապա շեշտեցին, որ երբ քաղցր շաքարը մեր բերանին մէջ մնայ, մանրէներուն կերակուր կ'ըլլայ, ան կը բազմանայ եւ թթու կը յառաջացնէ (sugar+bacteria=acid): Երբ թթուն առողջ ակռային վրայ մնայ, ծակեր կը յառաջացնէ եւ ակռան կը սկսի փտիլ:

Ուրեմն մեր ուտելիքները մեծ դեր ունին մեր մարմինը եւ ատամները առողջ պահելու համար: Մեր բոլոր կերածը պէտք է հաւասարակշռուած ըլլայ եւ օգտակար ու տեղիքներ ընտրենք:

Կարեւոր է խմել կաթ եւ ուտել կաթի մթերքներ, ինչպէս զուտ մածուն, պանիր եւայլն:

Ուտել առատ բանջարեղէն, չափաւոր պտուղը:

Մսեղէն, ձուկ, հալիթ, ընդեղէն ինչպէս լուրիա, ոսպ, սիսեք եւայլն:

Հաց եւ հացահատիկներ, մաքարոնի տեսակներ եւայլն:

Պէտք է խուսափիլ խոլոտ եւ քաղցր ուտելիքներէ: Երբ քաղցրեղէն պիտի ուտենք նախընտրելի է ուտել ծաշէն անմիջապէս ետք որպէս Dessert եւ ոչ որպէս Snacks ծաշերուն միջեւ: Պէտք է սակայն լաւ խոզանակել անմիջապէս:

Նախընտրելի է պտուղ ուտել փոխանակ քաղցրեղէն, մանաւանդ եթէ քաղցրեղէնը շատ կաշտն է:

Միշտ լաւ է կտոր մը պանիր ուտել ծաշէն ետք, ան բերնի մանրէները կը չեզոքացնէ եւ կը պայքարի փտախտի դէմ: Եթէ խոզանակը մեր հետ չէ, նուազագոյնը որ կարելի է ընել, ջուրով բերանը շատ լաւ ողողելն է:

Ատամնաբոյժերը մատնանշեցին պտուղներով եւ բանջարեղէններով պատրաստուած կողովի բովանդակութիւնը եւ բացատրեցին, թէ ինչպէս իրենց մայրերը շուկայէն նմանօրինակ թարմ մթերք եւ միւրգ կ'առնեն, որպէսզի իրենք սննդարար, տունը պատրաստուած ծաշերը նախընտրեն: Վստահաբար անոնք քաջալերուեցան տունը պատրաստուած ծաշերը աւելի գնահատանքով եւ առանց զանգատի ուտելու: Աշակերտները ստացան իրենց ա-

Բերնի եւ Ատամներու Առողջութեան Ամսի ներկայացումներուն մասնակցող ատամնաբուժներ

տամի խոզանակն ու ատամի մածուկը եւ խոստացան կանոններուն հետեւիլ:

Նմանօրինակ դաստիարակչական դասախօսութիւն մը եւս կազմակերպուեցաւ չափահասներու համար Թորոնթոյի Հայ Աւետարանական Եկեղեցոյ սրահին մէջ:

Ապրիլ 17ի յետմիջօրէին տեղի ունեցած դասախօսութեան մասնակցեցան Օնթարիոյի Գանատահայ Բժշկական Ընկերակցութենէն ատամնաբոյժներ:

Տոքթ. Անի Հասըրճեան յակիրճ ներկայացուց Բժշկական Ընկերակցութեան (Armenian Canadian Medical Association of Ontario- ACMAO) պատմականը, ապա կարգով հրաւիրեց Տոքթ. Սիրիլ Թահթաճեանը, Տոքթ. Մասիս Ասիքը, Տոքթ. Նայիրի Գասապեանը եւ Ռեպէքա Սորֆազեան Ասթօրը՝ բացատրութիւններ տալու ատամները եւ լինտերը լաւ խնամելու մասին:

Լատեսողական միջոցներով անոնք կրցան բերանի եւ ատամի հիւանդութիւնները կանխարգիլելու հիմնական ցուցմունքները տալ:

Տոքթ. Թահթաճեան խօսեցաւ ատամնաբոյժին դերակատարութեան մասին, ոչ միայն բուժելու այլ՝ հարցերը չբարդացնելու եւ առաջը առնելու: Ան նաեւ բացատրեց ուտեստեղէններուն

դերը առողջ մարմին եւ առողջ ատամներ ունենալուն մէջ:

Տոքթ. Ասիք բաղդատական բացատրութեամբ առողջ եւ վատառողջ ատամներու տարբերութիւնները նշեց եւ զգուշացուց չափազանց շաքարեղէններ ուտելէն:

Տոքթ. Գասապեան ճշգրիտ ձեռով խոզանակը եւ ատամնաթելը օգտագործելու օրէնքները բացատրեց եւ օգտաշատ տեղեկութիւններ փոխանցեց:

Ասթօր բացատրութիւններ տուաւ լինտերը առողջ պահելու մասին: Ան նաեւ բացատրեց Դաշնակցային Կառավարութեան ատամնաբուժական ապահովագրութեան յատկացումները, որոնք միայն կ'ընդգրկեն Շտապ Զըն-նութիւն (Emergency Exam), X-Rays, եւ Ատամի Հեռացում (Dental Extraction). ան ընսաւ նաեւ, թէ Օնթարիոյի մէջ սահմանափակ եկամուտ ունեցող ընտանիքներուն մինչեւ 17 տարեկան զաւակները մէկ տարի կրնան շարք մը դարմանումներու համար յատկացում ստանալ, բայց պէտք է արձանագրուին Healthy Smile ծրագրին:

Կը ծրագրուի նմանօրինակ դաստիարակչական դասախօսութիւններ շարունակ կազմակերպել մասնաւորաբար նորոգ Օնթարիոյ հաստատուած մեր հայրենակիցներուն համար:

Հոգեդոքս՝ Սուրեն Զեքիճեանի անթառամ յիշատակին

Գալուստ Պապեան

Անմիջական հարազատներու, զինք սիրող ու յարգողներու զգացումներուն վկայութիւնը եղող իր թարմ հողակոյտին բլուր կազմած ծաղկեպսակները արդէն թառամեցան: Բնութեան ու կեանքի անբեկանելի օրէնքով, օրերը կը վերադառնան իրենց դանդաղ ընթացքին ու կարելի չէ հարց չտալ թէ ինչ չափով ծնարարիտ է Լեւոն Շանթի «Մահն իր ծամբով, կեանքն իր ծամբով» հաստատումը: Մահը. այ՛ո, անվերադարձ իր ծամբով. հապա կեանքը. ինչպէ՛ս նկարագրել, ինչպէ՛ս ապրիլ տեղի ունեցած անհեթեթութիւնը ու պատասխանի սպասող հարցումները, ինչո՞ւները:

Անակնկալ մահէն երկու օր առաջ, դարձեալ միասին էինք. մեր գրոյցը հայրենիքի ներկայ իրականութիւնն էր. ապրիլեան քառօրեայ պատերազմը և ոգեշնչող ու հպարտացնող Արցախի մարտիկներու սխրագործութիւնները:

Զրոյցի նիւթի տագնապ չէինք ունենար. արուեստի բնագաւառէն ներս իր ունեցած հարուստ պաշարը, բայց մանաւանդ հարցերու մօտենալու սուրէնական լայնամիտ և առողջ տրամաբանութիւնը մեր հանդիպումները կը վերածէին վայելքի և ինքնազարգացման յիշատակելի պահերու մէջ թաթխուելով՝ հոգեդոքսայրութիւն մը կը ստեղծուէր:

Առհասարակ, ռեւէ մահուան պարագայի, կորուստին առթած վիշտը կը սահմանափակուի ընտանիք, հարազատներու սեղծ շրջանակին մէջ. բայց կան նաեւ կորուստներ, որոնց յառաջացուցած ցաւը դուրս գալով հարազատներու նեղ շրջանակէն, կը վարակէ իր շրջապատը, կը խռովէ այն հաւաքականութիւնը, որուն մաս կազմած է հանգուցեալը և իր անանձնական տեսլականով ու հանրային յանձնառութեամբ ծառայած է անոր:

Նուիրեալներու այդ փաղանգը պիտի անուանէի «խոնարհ հերոսներ», յաճախ աննշմար ու անյայտ մնացած, բայց միշտ պատնէշի վրայ. արթուն պահակները կառուցուած միջնաբերդներուն, անաղարտ պահելով մեր ազգային դիմագիծը, դարաւոր պատմութիւնը, լեզուն, մշակութային հոգեմտաւոր ավանդը:

Այդ միջնաբերդի արժանաւոր պահակագունդին կը պատկանէր Սուրեն Զեքիճեան: Իր բնածին ուշիմութեան և համալսարանական պաշարին ընծայած առաւելութեան կ'ընկերանար իր անհատականութեան կեդրոնական յատկանիշը. իր համեստութիւնը, հարցերու արծարծման ընթացքին իր անհաւակնոտ, անաչառ և առարկայական կեցուածքը զինք կը դարձնէին դիւրահաղորդ ու սիրելի:

Իր սրտի ու հոգւոյն, ինչպէս նաեւ

տան դուռը միշտ բաց մնաց իր ընկերներուն դիմաց, որոնք կ'արժանանային իր գորգուրանքին. «խոստովանահայր» էր ու իմաստուն խորհրդատու. այս մտերմութիւնը կրնար ստեղծուիլ պատառ մը հացի, գաւաթ մը սուրճի կամ շիշ մը գարեջուրի ընկերակցութեամբ:

Գաղութիւն ազգային, մշակութային կեանքի զարգացման մէջ, Սուրենի ունեցած ներդրումը եղաւ անվիճելի, յատկապէս արուեստի բնագաւառէն ներս: Հեռատեսիլ, թատրոն, ֆիլմ: Ասոնք սոսկ բառեր չեն, այլ Թորոնթոյի մեր ազգային կեանքի աշխուժութիւնը ապահովող շնչառութեան երակներ, որոնց մէջ Սուրենի ներկայութիւնը եղաւ այնքան կենսական և արժանի՝ անվերապահ գնահատանքի:

«ՀԱՅ ՀՈՐԻԶՈՆ»ի գոյութիւնը կը պարտինք Սուրենին: 17 տարի, օրինակելի կանոնաւորութեամբ, ամէն շաբաթ, գաղութիւն կենսունակութեան նպաստող և զիրար շաղկապող ազդու միջոցը դարձաւ ան: Նկարահանում, խմբագրում, նիւթերու ընտրութիւն, հարցազրոյցներ, հայրենիքի կեանքի արձագանգ, կատարում՝ արհեստավարժի արժեքափերով: Իր հաւասարակշռուած բովանդակութեան համար, կայանի լաւագոյն սիւնուող յայտագիրներէն մին դարձած էր: Սուրեն իր իրայատուկ զգայնութեամբ և նախաձեռնութեամբ կրցաւ «ՀԱՅ ՀՈՐԻԶՈՆ»ի շուրջ հաւաքել յանձնառու երիտասարդներու խումբ մը, որոնց համար հեռատեսիլի յայտագիրը ծառայեց իրենց շնորհներու զարգացման և դուռ բացաւ տեղական կայաններու մէջ ապահովելու կարելորդ դիրքեր:

Սուրեն, յենարան ունենալով միջազգային թատերական գրականութեան իր խորունկ ծանօթութիւնը, «անհեթեթ» թատերական շարժման տիրական դէմքերէն՝ հայազգի Արթիւր Ատամովի անունով ու Համազգայինի հովանաւորութեամբ, ստեղծեց թատերախումբ մը և խանդավառ երիտասարդներու խաղարկութեամբ, թորոնթոյի թատերասէրին ծանօթացուց, հայերէն լեզուով, օտար թատերախաղեր, որոնցմէ ոմանք արժանացան մրցանակներու: Իսկ մեր պաշտօնական ձեռնարկներու առիթով պատրաստած իր ֆիլմերը, պիտի մնան կարելորդ վկայութիւնները՝ մեր գաղութի պատմութեան:

Սուրեն, հեռատեսիլի, ֆիլմի ու թատրոնի կողքին, եղաւ նաեւ այն գրագէտը, որուն վաստակը արտացոլացում էր իր սերնդակիցներու տագնապներուն, որոնք դրսեւորուեցան վիպակով, պատմուածքով և բանաստեղծութեամբ: Կը յուսանք, որ մօտիկ ապագային իր անտիպ էջերը հրատարակութեան կ'արժանանան:

Գալուստ Պապեան (աջին) եւ Սուրեն Զեքիճեան

Թանկագին Սուրեն, դժուար թէ կարենանք հաշտուիլ այն գաղափարին հետ, որ դուն այլեւս չկաս: Համակ սիրոյ և նուիրումի խորհրդանիշ, կեանքի ընկերուիդ՝ Լուսինը և սիրասուն թռչնիկներդ մնայուն ձեռով պիտի յիշեցնեն քու «անմահութիւնը»:

Սուրեն, դուն չես մահացած, պարգապէս ֆիզիքապէս բաժնուած ես, քանի կը շարունակես մաս կազմել մեր ամէնօրեայ ապրումներուն: Այնքան՝ ըսելիք ունէի, կ'ուզէի երախտագիտական զգացումներու տեղեակ ըլլալիք, բայց ցնցող յուզումը վարակած է էու-

թիւնս և կղպած՝ լեզուս: Տխրութիւնն ու վիշտը տակաւին չեն ամոքուած և կը շարունակեն կոտտալ: Լոյսով և յոյսով ողորդուած պահերու վերապրումով մնայուն սփոփանք ու ներկայութիւն պիտի ըլլաս և քեզ ծանօցած ըլլալու գոհունակութիւնը պիտի պատռէ թախիծի վարագոյրը ու ծիածանի գոյներով պարուրուած՝ պիտի շարունակես մնալ հոգեդոքսայր:

Սուրեն, դուն մեկնած ես, բայց անցագիրդ՝ քովս մոռցած: Խոնկ ու աղօթք, անանցագիր ուղեորին:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԻՆՔՆՈՒԹԻՒՆ

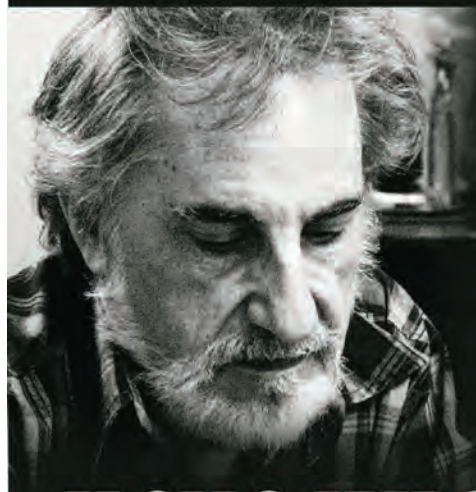

Նիւթը Կը ներկայացնի

ԵՊՀ Դասախօս Դրօ Ծատուրեանը

Մայիս 29, 2016. Երեկ. ժամը 6-ին
Հ.Բ.Ը.Մ. Ալեքս Մանուկեան կենտրոնում

AGBU Toronto, 930 Progress Ave., Scarborough, ON, M1G 3T5

Հանդիպում ճանաչած
մտաւորական,
բանաստեղծ և
Գրիգոր Նարեկացու
«Մատենանի»
Ողբերգութեան»
գրքի պարսկերէն
թարգմանիչ

ԱԶԱՏ ՄԱԹԵԱՆԻ հետ

ԱԶԱՏ ՄԱԹԵԱՆԸ կ'ներկայացնի իր գրական, թարգմանչական գործունեութիւնը, կ'ինքն ընթերցումներ հեղինակի բանաստեղծութիւններից և **Օմար Խայեամի** ու **Հաֆսէի** կատարած նրա թարգմանութիւններից: Այնուհետև օրապիտակ կ'ապատասխանի ձեզ հետաքրքրող հարցերին:

Ծրագրի ավարտին՝ հիւրասիրութիւն

Մուտքը ազատ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Հոգեւոյս
Կորիւն Արք. Պապեանի
վախճանման
առաջին տարելիցին առիթով,
Կիրակի, 22 Մայիս 2016-ին,
հոգեհանգստեան պաշտօն
պիտի կատարուի,
Թորոնթոյի Ս.Աստուածածին
Հայաստանեաց Առաքելական
Եկեղեցւոյ մէջ,
յաւարտ սուրբ պատարագի:

Բազմատաղանդ Սուրեն Չեքիճեան (1943-2016)

Արշո Զաքարեան

Սիրելի Սուրեն,

Արագընթաց մեկնումդ այս աշխարհին բոլորս ցնցեց. կինդ՝ Լուսինը, թոռնիկներդ, հարազատներդ, ընկերներդ ու թորոնթոնիներդ:

Արդե՞ք տեղեկ ես որքան տեղ ունիս մեր կեանքին մէջ: Անմիջապէս դիմատետրին մէջ երիտասարդները գրեցին... Դուն անոնց եղած ես խորհրդատու, ուսուցիչ, քաջալերող եւ իրենց տաղանդներուն ու կարողութիւններուն վրայ հաւատացող:

Ահա ինչ կը գրէ Armenian Weekly-ի լրագրող Ռուբէն Զանպազեանը՝ Ուոթըրթաունէն. «Ընկեր Սուրենը շատերու համար եղած է «մենթոր», միշտ կը քաջալերէր մեզ ու մեր գործունէութիւնը՝ մանաւանդ մանուկ մէջ մեր աշխատանքները: Անկարելի է չիշել այդ անմոռանալի տարիները, երբ անոր դրդումով եւ ղեկավարութեամբ սկսանք AYT (Armenian Youth Television) երիտասարդական ծրագիրը՝ «Լոր Զայ Զորիգոն» հեռատեսիլի ծրագրին մէջ: Արտա Զաքարեան, որ CP24 հեռատեսիլի կայանէն, ուղիղ եթերով տեղեկատու է, կը յիշէ որ ինչպէս դուն իրեն տպաւորիչ յանձնարարական նամակ մը տուած էիր, երբ ինք այդ պաշտօնին դիմած էր: Առաջին իսկ փորձէն, «Լոր Զայ Զորիգոն» հեռատեսիլի յայտագիրէն, յատուկ մաս մը յատկացուցիր Արտային, որ երգիչներու տեսահոլովակներու մասին տարեկան մրցույթի մրցանակները տրուէին: Global հեռատեսիլի կայանէն Լուսի Ներսէսեան Լուիսթը, յաճախ քեզի հետ կ'ապուած է եւ իր ասպարէզի իւրաքանչիւր

քայլը տեղեկացուցած է, քու առաջին խօսնակդ եղած է: Եւ ինչպէս կ'ըսէ ընկերդ՝ Յակոբ Զանպազեանը, դամբանականիդ մէջ, «...իր վերաբերումն ու դաստիարակութիւնը մեր գաղութի երիտասարդներուն նկատմամբ, ազնիւ բնատուրութեամբ եւ նուիրումով իր աստուածատուր տաղանդները օգտագործելով՝ հայ արուեստը, թատերական մշակոյթը, լրատուական ծիրքերն ու արուեստը անմնացորդ նուիրումով ներդրաւ երիտասարդներու հոգիներուն եւ սրտերուն մէջ, հայօրէն կերտելով իրենց ամբողջ էութիւնը: Անոր ցանած սերմերը այսօր տուած են իրենց շօշափելի արդիւնքները»: Այո, սիրելի՛ Սուրեն, անոնք դարձած են հանրայայտ լրատուողներ, դերասաններ, բեմադրիչներ եւ թղթակիցներ, պատիւ բերելով թորոնթոնիայութեան եւ հայ ժողովուրդին: «Թորոնթոնիայ»ի կազմութեան տուիր քու ամբողջական նեցուկդ, գիտակցելով որ անոր ներկայութեան խիստ պահանջը կայ գաղութին մէջ:

Տանդ ներքնայարկը վերածեցիր արուեստի աշխատանոցի, ուր «Լոր Զայ Զորիգոն»ի յայտագիրը արձանագրեցիր եւ ղեկավարեցիր աւելի քան 18 տարիներ: Զեռատեսիլի անձնակազմը, թոռնիկներդ, ընկերներդ եւ նոյնիսկ հարցազրոյցի եկող հիւրերդ իմացան, որ քու համեստ եւ հնարամիտ միջոցներովդ կրցած ես ներքնայարկդ դարձնել իսկական մասնագիտացած արձանագրութեան վայրի: Ձեր փոքրիկ խոհանոցը նկարագրոյցի ծարպիկութեամբ կրցար Լուսինին հետ տպաւորել յայտագիրը դիտողները, որպէս մեծ եւ ամէն սարքաւորման երեւոյթ օժտուած խոհանոց մը: Loucine's Kitchen-ի

միջոցաւ հրամցուցիք համադամ, օգտակար եւ գործնական ծաշեր: Ուրիշ յայտագիրներուն ամբողջ տասնեակ անուններ կը գրուի որպէս նկարահան, ղեկավար, վարիչ, բեմադրիչ, դուն այդ բոլոր պաշտօնները ստանձնած էիր առանց գանգատի կամ նոյնիսկ անդրադառնալու, որ բազմաթիւ պարտականութիւններ վերցուցած ես:

Սարո Այնաճեան կը յիշէ իր հրաժեշտի խօսքին մէջ բազմակողմանի կարողութիւններդ, երբ Արփի Ուսումնարան կ'աշխատէիր: Իր եւ իր ընկերներուն համար կախարդական էր Կադանդի առթիւ ստեղծագործութիւններդ: Յետագային եղար իր ալ խորհրդատուն, որովհետեւ դիրքին էր հետդ խօսիլը, քու տրամաբանութիւնդ, լեռնադարձ վերլուծումդ եւ կեդրոնացած ուշադրութիւնդ կը զարգացնէր դիմացինին հետ յատուկ յարաբերութիւն մը:

Անթապիցի հորդ արուեստի տաղանդը, Զաճընցի մօրդ մտաւորականութիւնը, Էշրէֆի-էի Զայ Աւետարանական վարժարանի ուսումը եւ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանի եւ յետագային Թորոնթոնի եւ Բայրոսէն հալասարաններու դասընթացները նպաստեցին քու ստեղծագործ ուղիիդ: Զարմանալի չէ, որ փորձառական թատրոնի հիմնեցիչ Զամագայինի ծիրէն ներս: Մանուկ Գալայճեանի եւ Վահէ Պէրպլեանի հետ ներայացուցիք ձեր գրութեամբ ու յայտնի թատերագիրներու գործերը: 1977ին եւ 1982ին ստացար գնահատագիրներ, առաջինը Գալայճեանի «Իրականութիւններ եւ խաբկանքներ»-ու համար, իսկ երկրորդը Բէն Պարթէի «Արմենոյ» կտորի բեմադրութեան

Ս. Չեքիճեան (ձախէն 2րդը) Թորոնթոնի հայ գաղութի ղեկավարներուն հետ:

համար Օնթարիոյի բազմաշաքիւն թատրոնէն: Իսկ ամենէն տպաւորիչը մեզի համար 1973ին Թէնըսի Ուիլեմսի «Ապակիէ Զիւարդ» բեմադրութիւնն էր:

Տասը տարիներ առաջ «Ամառնային Անճրեւ» գիրքդ հրատարակուեցաւ: Բազինի խըմբագրապետ Պողոս Սնապեան օրին դրական անդրադարձ մը գրած էր: Կը տեղեկանանք Լուսինէն, որ երկու անտիպ գիրքեր ես ունիս: Սկսած ես շատ կարեւոր գործի մը, մնայուն արձանագրութեան վերածել «Լոր Զայ Զորիգոն» յայտագիրները: Այդ մեր սփիւռքի, Գանատայի եւ մանաւանդ Թորոնթոնի պատմութիւնը է: Պէտք է շարունակել այդ կիսաւարտ գործը:

Վաթսուն տարիներու մտերիմ ընկերդ՝ Աբգար Միրաքեանը, կ'ըսէ «Սուրենը ազատ ապրեցաւ, ինչպէս որ ուզեց, իսկ վերջին 18 տարին իր կեանքը կապեց Լուսինին հետ եւ վայելեց ջերմ եւ քաղցր մթնոլորտ»: Ինչպէս իր թոռնիկը՝ Արին կ'ըսէ. «մեզի համար բառին բուն իմաստով մեծ հայրիկ էիր, հոգատար, սիրող, գորգուրացող համբերատար մեծ հայրիկ»: Լուսինը ալ երբեք կաշկանդումներ չդրաւ վրայդ:

Սուրեն, բոլորն ալ կը վկայեն քու համեստութեանդ մասին: Սարոն կ'արտայայտուի ը-

սելով՝ «Կ'անդրադառնանք, որ մենք կորսնցուցինք հիմնական անձնատրութիւն մը, որ լեւելալ սին մըն էր մեր հաւաքական կեանքին մէջ: Խարիսխ էր եւ ստեղծագործ կողմնացոյց»: Ընկերդ՝ Յակոբ Զանպազեանը, ճշգրտօրէն կը նկարագրէ համեստութիւնդ. «Տարօրինակ կերպով պարզ, խոնարհ ու անբացատրելիօրէն տիպար հայ մըն էր, որուն կերպարը մեր հոգիներուն մէջ կենդանի պիտի մնայ միշտ: Սուրենի ներկայութեան ինքզինքդ կը զգայիր մտերիմ: Կարեւորութիւն չունէին տարիքի ու սերունդներու տարբերութիւնները, անոր հոգիէն ճառագայթող անկեղծութիւնն ու պարզութիւնը կը գրաւէին քեզ ու կ'առաջնորդէին անքակտելի մտերմութեան մը: Կը շուարէր եւ կը տատամսէր, երբ իր մասին գնահատական կամ գովասանքի խօսքեր արտասանուէին: Ան անտեղի կը համարէր զանոնք»:

Սիրելի՛ Սուրեն, բեղուն կեանք մը ապրեցար որպէս արուեստագէտ, ազգային մարդ, ղեկավար, ուսուցիչ եւ խորհրդատու: Բերած դրական ազդեցութիւնդ պիտի չխամրի, յիշատակդ վառ պիտի մնայ եւ օրինակդ՝ մնայուն:

Ապրիլ 22, 2016

Յողը Թեթե՛ Գայ, Ընկեր Սուրեն

Ռուբէն Զանպազեան

Երբ Թորոնթոնէն պատգամը ստացայ՝ չուզեցի հաւատալ: Գառնիկը նոր բաժնած էր իմ եւ ընկերներու շատ սիրելի ընկեր Սուրենի մահուան տխուր լուրը:

«Լոր Զայ Զորիգոն» հեռատեսիլի հիմնադիր եւ երկարամեայ տնօրէն, արուեստագէտ, բեմադրիչ եւ գրող ընկեր Սուրենը մեզի ընկեր էր բառին բուն իմաստով՝ Զիւանիի նկարագրած «բարի, գեղեցիկ, առաքինի», իսկապէս «հաստատական ու ճշմարիտ» ընկեր էր: Թէեւ մեզմէ տարիքով մեծ էր, բայց միշտ կը ոգեւորէր մեզ իր խրախուսիչ խօսքերով եւ լայնամիտ մօտեցումներով:

Ընկեր Սուրենը շատերու համար եղած է «մենթոր»։ միշտ կը քաջալերէր մեզ եւ մեր գործութիւնները՝ մանաւանդ մանուկ մէջ մեր աշխատանքները: Անկարելի է չիշել այդ անմոռանալի տարիները, երբ անոր դրդումով եւ ղեկավարութեամբ սկսանք AYT (Armenian Youth Television) երիտասարդական ծրագիրը: Ընկերներով յաճախ կը յիշենք այն երկար գրոյցները, զորս կ'ունենայինք անոր տան ներքնասրահին մէջ, շրջապատուած իր հիւսնալի գե-

ղանկարներով:

Լաւ կը յիշեմ, երբ մի քանի տարիներ առաջ Վարագին հետ միասնաբար այցելեցինք ընկեր Սուրենին՝ հարցազրոյց մը ունենալու ԶՅԴ-ԳԵՄի պաշտօնաթերթ՝ «Արծի» պարբերաթերթի համար: Անոր պատմութիւնները Թորոնթոնի իր ժամանումի մասին որքան հետաքրքրական ու յուզիչ էին: Որքան դժուարութիւններ դիմագրաւած էր ան այդ սկզբնական տարիներուն, ու երբեք չէր դժգոհեր. պատմելու ժիշդ ձեւը գիտէր: Այդ հանդիպումը մեծ ազդեցութիւն ձգած էր Վարագին ու իմ վրաս:

Թէեւ ան կը պատկանէր տարբեր սերունդի մը ու մեր միջեւ տարիքային մեծ տարբերութիւն կար, երբեք չէինք զգար որեւէ տարբերութիւն, երբ գրուցէինք իրեն հետ: Այնքան լայնամիտ էր ու յառաջդէմ իր մտածումներով եւ գաղափարներով. Որքան երիտասարդ էր անոր սիրտը, միտքն ու հոգին:

«Դուք ձեր գիտցածը լաւ գիտէք. մտիկ մի ընէք մեծերուն... Դուք լաւ գիտէք», յաճախ կ'ըսէր ան, պնդելով թէ երիտասարդութիւնը միայն ինք իր ուժերուն ու միտքերուն պէտք է վստահի, առանձն ցուցմունք ստանալով իր պատկանած «հասուն» սերունդէն: Ան մեզի միշտ ամէնայն լրջութեամբ կ'ըսէր այս

Սուրեն Չեքիճեան. լուսանկարը՝ Ռուբէն Զանպազեանի:

խրատը:

Ընկեր Սուրենը այս տեսակի ընկեր մըն էր ինծի համար:

Խրատդ լաւ լսեցինք, ընկեր, ու պիտի շարունակենք գործել այդ նոյն ձեւով՝ ապաւինելով մենք մեր ուժերուն, չուղղուելով ուրիշներու ցուցմունքներով: Շնորհակալ եմ եւ երախտապարտ

ձեր երիտասարդ սրտին, մտքին ու հոգիին համար: Լաւ գիտցեք, թէ դուք մեր բոլորին՝ իմ եւ ընկերներու, մէջ կը մնաք ողջ ու առողջ, հիմա եւ միշտ:

Յողը Թեթե՛ Գայ «մենթոր» ընկեր...

Ուաթըրթաուն, ԱՄՆ
13 Ապրիլ 2016

Արցախը ես եմ. Եթէ Սահմանին Չեմ, Ուրեմն Թիկունքին Եմ Հայաստան Զօրաշարժի մէջ՝ Ի Նպաստ Արցախի

Սալբի Սաղտըճեան

Քառօրեայ պատերազմ. այսպէս բնորոշուեցաւ Ապրիլ 2-5 Ագրալէճանի կողմէ սանձազերծուած լայնածաւալ յարձակումները՝ Արցախի սահմանի ամբողջ երկայնքով:

Հրադադարի ամէնօրեայ խախտումները թէեւ նորութիւն չէին, բայց այս անգամ յարձակումը իր տարողութեամբ շատ անկի մեծ էր եւ ուժգին: Ապրիլ 1 լոյս 2ին Ագրալէճան ձեռնարկեց լայնածաւալ ռազմական գործողութիւններ ոչ միայն հայկական զինուած ուժերու պաշտպանական դիրքերուն, այլ նաեւ՝ խաղաղ բնակավայրերուն վրայ: Թշնամին կ'օգտագործէր ամէն տեսակի արդիական զէնքեր, ինչպէս նաեւ, ըստ Պաշտպանութեան նախարարութեան հաղորդագրութիւններուն, ՏԱՀԵՇԻ վարձկաններ:

Ռազմական գործողութիւններու առաջին իսկ օրէն, Հայաստանի գրեթէ ամբողջ մարզերէն, կամաւորներ սկսան զինուորագրուիլ՝ յայտնելով առաջին գիծ մեկնելու ցանկութիւն. ազատամարտիկներ, զինուորական ծառայութիւնը աւարտած երիտասարդներ, տարբեր տարիքի տղամարդիկ, սփիւռքահայեր, նոյնիսկ կիներ: Պաշտպանութեան նախարարութեան շտապներուն մէջ սկսան հերթեր գոյանալ: Կամաւորներու թիւը շատ էր: Երեւանի պետական համալսարանին մէջ միայն առաջին օրը կամաւորագրուեցան մօտ 100 ուսանող 40 ուսանողուհի: Կամաւորագրուողներէն շատեր կը նեղանային, որ իրենց ծանօթները բախտաւոր են, որ մեկնած են առաջնագիծ, իսկ իրենք դեռ կարգի կը սպասեն: 70ամեայ գիւմրեցի պապիկը կը սրտնեղէր, որ զինք չեն հերթագրած իր տարիքին պատճառով: «Մասնակցել եմ Արցախեան ազատագրական կռիւներին, եթէ ինձ չտանեն, ոտով եմ գնալու: Կռուողի համար ինչ կարելի է տարիքը», կ'ըսէր 60ը անց այլ ազատամարտիկ մը: Իսկ ծակատ մեկնող նախկին ազատամարտիկ մը կ'ըսէր, թէ կ'երթան՝ ամբողջացնելու 90ականներուն կիսատ ձգած իրենց գործը:

Առաջնագիծ մեկնող կամաւորներուն տրամադրութիւնը շատ բարձր էր: Բոլորը ճակատ կը մեկնէին ժպիտով, երգով ու պարով: Այս երեսփոխը զարմացուցած էր օտարները: Ռուս քաղաքական գործիչ Տենիս Տորնիքով կ'ըսէ. «Աշ-

խարհը շնորհ է, աչքերը կը տրորէ՝ տեսնելով, թէ ինչպէս ժպտացող տղամարդիկ պատերազմելու կ'երթան իրենց եղբայրներուն կողքին, այն մանչուկին համար, զոր դպրոցի մուտքին մօտ սպաննեց ինչ-որ յիմար հրետանաւոր»:

Հայաստանի բնակչութիւնը՝ մոռցած իրենց ամէնօրեան հոգերը, նիւթական դժուարութիւնները, կառավարութեան հանդէպ ունեցած իր դժգոհութիւնները, մէկ բռնուցք դարձած կը փութար իր զօրակցութիւնը յայտնելու մեր երկրորդ Հանրապետութեան: Հայաստանի բոլոր բնակավայրերուն մէջ՝ մայրաքաղաքին, թէ մարզերուն, սկսան նիւթական եւ պարենային օգնութիւններ հաւաքել՝ ուղարկելու Արցախի մէջ մարտնչող մեր բանակի զինուորներուն եւ տարիանուած սահմանամերձ գիւղերու բնակչութեան:

Օրեր շարունակ եռուզեր էր համալսարաններու, մարզպետարաններու, դպրոցներու, բացօթեայ տարածքներու մէջ: Իրաքանչիւր պարտաւոր կը զգար իր լուծման ներդնելու Հայրենիքի պաշտպանութեան գործին: Երեւանի բնակիչներէն մէկը համարուող Մաշտոցի պուրակ, ուր «Աջակցենք սահմանամերձ բնակավայրերին» նախաձեռնութեան կողմէ՝ չորս օր շարունակ տեղի ունեցաւ Արցախ ուղարկուելիք առաջին անհրաժեշտութեան իրերու եւ սնունդի (ուտելիք, հագուստ, դեղորայք եւ այլն) հաւաքագրում:

ՀՕՄԻ Հայաստանի շրջանային վարչութեան անդամ Տիման Յովսէփեան ներկայացնելով այդ օրերուն ՀՕՄԻ կատարած աշխատանքներն ու հաւաքագրած օգնութիւնները ըսաւ. «Պատերազմի առաջին օրէն իսկ տարբեր կազմակերպութիւններ, համալսարաններու ուսանողներ, անհատ անձիք, ծանօթներ, ընկերներ առաջարկեցին իրենց օժանդակութիւնը: Մենք սկսանք հաւաքագրել բոլորի ուղարկած օժանդակութիւնները: Մեծ օժանդակութիւններ ստացանք տարբեր դպրոցներու աշակերտներէ՝ Երեւանի եւ մարզերու հագուստ, ուտելիք, քաղցրաւենիք, դեղորայք, մաքրութեան պարագաներ: ՀՕՄԻ Արցախի միաւորին հետ կապի մէջ ըլլալով՝ շատ արագ ուտելիք, պարէն հագուստ, դեղորայք ուղարկեցինք Թալիշի եւ Մատաղիսի փախստականներուն: Մենք նաեւ մեր հայ զինուորի կող-

Կաթողիկոսներ Արամ Ա եւ Գարեգին Բ. Գանձասարի վանքին շրջափակին մէջ:

քին ենք: Մեր բանակը, մեր տղաները պէտք չէ զգան, որ իրենց թիկունքը դատարկ է: Հաւաքագրելով պարէն, հագուստներ, ներքնաշոր, գոլպաներ, տաք հագուստ մենք շուտով ուղարկեցինք Արցախ, թէ բանակին եւ թէ կամաւոր խումբերուն: Արդէն հինգ բեռնատրուած մեքենայ ուղարկած ենք եւ ըստ պատշաճի անոնք ծիլը ձեռով բաշխուած են: Հիմա ունինք բեր, որ պէտք է Զարվաճառ երթայ, այնտեղի զօրամասի զինուորներուն»:

Օժանդակութեան եւ զօրակցութեան իրենց բաժինը ունեցան նաեւ արուեստագէտները: Երեւանի սիմֆոնիկ նուագախումբը բացօթեայ համերգ կազմակերպեց եւ կոչ ուղղեց հանդիսատեսին նուիրատուութեամբ նեցուկ կանգնելու Հայոց բանակին: Կարգ մը ցուցահանդէսներու հասոյթը նուիրաբերուեցաւ զոհուած զինուորներու ընտանիքներուն:

«Արցախը ես եմ, եթէ սահմանին չեմ, ուրեմն թիկունքին եմ» կարգախօսով Երեւանի մէջ տեղադրուեցան մեծ պաստառներ՝ կոչ ընելով բնակչութեան նուիրատուութիւններ ընելու բացուած դրամատնային հաշուեհամարին, ուր հաւաքագրուած գումարները պիտի յատկացուին Հայոց բանակի սպարազինութեան: Համայնքներ, մարզպետարաններ, համալսարաններ, դպրոցներ, կազմակերպութիւններ, պետական եւ մասնավոր ընկերութիւններու աշխատողներ, արուեստագէտներ, նոյնիսկ թշակառուներ, կը փութան իրենց լուծման ներդրելու հայրենիքի պաշտպանութեան

սուրբ գործին:

Տեղի ունեցաւ մոմերով երթ: Երեւանի կեդրոնէն հազարաւոր հայորդիներ իրենց ձեռքին վառած մոմերով քալեցին մինչեւ Եռաբլուր, ուր տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւն՝ սահմանին զոհուած քաջարի զինուորներուն հոգիներուն համար եւ ծաղիկներ զետեղուեցան նահատակներու շիրիմներուն:

Զօրաշարժ. այսպէս կարելի է բնորոշել քառօրեան պատերազմէն ետք տեղի ունեցած ժողովրդային այս շարժումը: Պատերազմէն տուժածներուն, սահմանին կանգնած հայ զինուորին ու կամաւորին թիկունքին կազնելով՝ օգնութիւնները, դրամահաւաքը, ցոյցերը, երթերը կը շարունակուին Հայաստանի թէ Սփիւռքի մէջ:

Այդ օրերուն հայ ազգը ցուցաբերեց անկանխատեսելի միասնականութիւն: Հայաստանն ու Սփիւռքը ոտքի ելան, ապացուցելու, որ իրենք կանգնած են Արցախի թիկունքին: Հայ ժողովուրդը ապացուցեց, որ հայու ոգին անկոտորուն է:

Հիմա թէեւ համեմատական հրադադար է, բայց մեր հայրենիքը կը գտնուի պատերազմի վերսկսման վտանգին առջեւ: Սահմաններու պաշտպանութիւնը, բանակի սպարազինութիւնը ամէնէն առաջնային խնդիրներն են: Արցախի թիկունքը պէտք է միշտ ամուր ըլլայ: Մեր համախմբուած ու միասնական աշխատանքով միայն կրնանք յաղթել թշնամիին:

Ռաֆֆի Տուտազեան

5 օր շարունակ պատերազմ էր Արցախի ծակատներու ամբողջ երկայնքին: Ոչ թէ զինադադարի խախտում կամ բախումներ՝ ինչ-որ «շփման գիծ»ի ուրոշ հատուածներուն շուրջ, այլ՝ պատերազմ, վայրագ ու անողոք, աներիչ ու մահաւորիւ: Նախապարձակը ազերի թուրքն էր, եւ ինչպէս միշտ՝ ան տարբերութիւն չէր, որ դպրոցական երեխաներու, տարեցներու, պատանի-պարմանուիներու եւ ռազմական թիրախներու միջեւ: Այս անգամ ագրալէճանական ուժերը ռազմադաշտ բերին իրենց ամէնէն ազդեցիկ զէնքերը՝ ռուսական «ՍՄԵՐԶ»-ը, «ԹՈՍ-1Ա»-ն, իսրայէլական անօդաչու «ՀԱՐՈՂ» ինքնակործան ռմբակոծիչները, եւ ասոնց հետ՝ յատուկ ջոկատայինները:

Ինչ նպատակներով կամ ակնկալութիւններով Պաքուն սկսաւ այս պատերազմը, ո՞վ կամ որո՞նք էին հրահրողները, կապ ունէ՞ր այս պատերազմը Սուրիոյ տագնապին հետ, Հայաստա-

Նամակ Երկրէն. Զէնք, Որ Թշնամին Չունի

նի ռազմավարական դաշնակից Ռուսիան ինչ նպատակներով զանգուածային քանդումի զէնքեր վաճառած էր ու դեռ կը վաճառէ Ագրալէճանին, Անգարա-Մոսկուա կամ Էրտողան-Փոլսի լարուած յարաբերութիւնները հրահրեցին ագրալէճանական այս արկածախնդրութիւնը, արդեօք Ալիեյ այս ձեռնով կը փորձէր իր ժողովուրդին ուշադրութիւնը շեղել Ագրալէճանի ներքին հարցերէն...

Այս բոլորին մասին ծիլը ու սխալ շատ պիտի խօսուի ու գրուի դեռ: Այս բոլորին մէջ մէկ բան յստակ եղաւ բոլորին. Պաքուի բռնատէրը պատերազմ շղթայագրեծեց Արցախի ռազմաճակատներու ամբողջ երկայնքին եւ ի զարմանս իրեն ու շատ շատերուն՝ դէմ յանդիման գտնուեցաւ հայ ժողովուրդի ամէնէն հզօր զէնքին՝ քաղաքացիական բարձր գիտակցութեամբ յատկանշուող Ազգային Միասնականութեան:

Ապրիլ 2ի առաւօտեան, երբ Արցախի հիւսիսային եւ հարաւային ծակատներուն վրայ ագրալէճանական յարձակումներու լուրը հասաւ Հայաստանի

ժողովուրդին, աննկարագրելի, անբացատրելի, փշաքաղող, ոգեշնչող, հոգեկորով մթնոլորտ մը ստեղծուեցաւ երկրի բոլոր քաղաքներուն ու գիւղերուն մէջ անխտիր: Բանակային ծառայութեան նոր վերադարձած երիտասարդներ, ուսանողներ, վեթերան ազատամարտիկներ, բանուորներ ու գիւղացիներ ինքնակամ եւ ինքնաբոլմ՝ հազարներով դիմեցին իրենց կուսակցութիւններուն, կազմակերպութիւններուն, միութիւններուն, գիւղապետարաններուն կամ զինկոմիսարիատներուն՝ կամաւոր մեկնելու Արցախ, հայ զինուորներու կողքին ըլլալու եւ պաշտպանելու հայրենի հողը: Դիմադիր ու ընդդիմադիր քաղաքական ուժերը մէկ կողմ դրին իրենց վէճերը եւ պատերազմը յաղթանակով աւարտելու վճռականութեամբ դարձան միասնական ծակատ: Հարիւրաւոր քաղաքացիներ սկսան կազմակերպել հանգանակութիւններ, արեւան տուչութեան արշաւներ, պարենային եւ բժշկական օգնութիւն հաւաքելու միջոցառումներ: Համացանցի վրայ, բոլոր տուններուն եւ

աշխատատեղերուն մէջ, գրեթէ ամէն տեղ կար միայն մէկ մտահոգութիւն ու արժարժուող նիւթ՝ պատերազմ է, հայրենիքը վտանգուած է, եւ մենք հիմա ունինք միայն մէկ նպատակ՝ թեւ ու թիկունք կանգնիլ մեր զաւակներուն, հայ զինուորներուն, եւ արժանի հակահարուած հասցնել ոսոխին՝ ի խնդիր մեր ազգի, մեր պետութեան ու պետականութեան գոյութեան:

Շատերու համար անակնկալ էր Հայաստանի ժողովուրդի քաղաքացիական բարձր գիտակցութեան այսպիսի դրսեւորումը, անկանխատեսելի՝ քաղաքական այսպիսի միասնականութիւնն ու համախմբումը:

Ագրալէճանական նորամոյծ կործանիչ զէնքերուն առջեւ հայ ժողովուրդը, իր մարտունակ բանակին հետ միասին, թշնամիին ցոյց տուաւ իր ամենահզօր ու յաղթական զէնքը՝ իր միասնութիւնը:

Յարգանք:

Գրեցէ՛ք ինձի:

rafdoud@aol.com

Թալիշ. Աերուած Պատմութիւն

Թաթուլ Յակոբեան

1992ից ի վեր հայկական Թալիշ գիւղեր կու անգամ աերուել է եւ երկու անգամ տեղահանուել: Առաջին տեղահանութեան ժամանակ Արամ Օհանեանը փրկուած էր իր երեխաներին, իսկ մի քանի օր առաջ՝ իր թոռներին:

«Ես թոռներս պահել էի իմ մարմնով, որպէսզի նրանց կեանքը փրկեմ կարկուտի նման թափուող ռումբերից: Հիմա հաւաքել եմ անվնաս մնացած իրերը եւ տեղափոխուած ենք այլ վայր», ասաց Օհանեանը:

Լեռնային Ղարաբաղի ամենահին ու խոշոր բնակավայրերից մէկը՝ Թալիշը, գտնուում է Մշաւ լեռան անտառապատ սարալանջին: 1992ին ագրայեճանական զինուոր գրոհով վերցրեց գիւղը, եւ Օհանեանը շրջակայքի շուրջ 40 հազար հայերի հետ փախաւ ու կարողացաւ փրկել իր ու երեխաների կեանքը:

Գրեթէ երկու տարի Թալիշը մնաց ագրայեճանական զինուորի վերահսկողութեան տակ ու աերուեց: 1994ի Ապրիլին, երբ հայկական ուժերը հակառակորդին ստիպեցին նահանջել, Օհանեանը եւ միւս գիւղացիները միմաւր վերադարձան եւ վերականգնեցին աերուած տունը:

2016ի Ապրիլի 2ի գիշերը, երբ ագրայեճանական զինուոր սաստիկ հրետակոծեց Թալիշը, Օհանեանները՝ ամուսին եւ կին, հարսը, երեք երեխաների հետ, փոքրը՝ չորս ամսեկան, քնած էին իրենց սենեակներում: Որդին զինուորական է, այդ գիշեր դիրքերում էր:

«Երեխաները չէին հասկանում, թէ ինչ է կատարուում, բայց ռումբերի պայթիւնից վախեցած՝ բարձրաձայն լացում էին: Հարսս գրկել ու մարմնով ծածկել էր չորս ամսեկան փոքրիկին, ես ու կինս՝ միւս երկուսին: Արկերի կարկուտ էր», իր աերուած տան մէջ կանգնած պատմում էր Օհանեանը:

Թալիշը Լեռնային Ղարաբաղի ծայր հիւսիսային հատուածում է՝ սահմանակից ագրայեճանական գիւղերի: Ռմբակոծութիւնից մի քանի ժամ յետոյ գիւղի բնակչութիւնը տարհանուեց: Գիւղի ծայրամասում գտնուող տներում մնացել էին մի քանի ծերեր: Ապրիլի 2ի առաւօտեան գիւղ էր մտել ագրայեճանական խափանարարական խումբ: Ագրայեճանցիները գնդակահարեցին Վալերա հալափեանին եւ նրա կնոջը՝ Ռազմելային, կտրեցին նրանց ականջները: Նրանք գնդակահարեցին 1924 թուա-

կանին ծնուած Մարուսեա Խալափեանին:

Ագրայեճանական զինուոր գրաւեց հայերի մի քանի ռազմական յենակէտեր, որոնք մի քանի օր անց հայերը վերագրաւեցին: Ագրայեճանական զինուորին յաջողուեց շփման գծի հարաւարեւելեան հատուածում գրաւել Լեւի թեփէ բլուրը եւ հինգ ռազմական յենակէտեր:

Ինչպէս Սկսուեց Չորսօրեայ Պատերազմը

Ապրիլի 1-5ի պատերազմը, որ պատճառ դարձաւ հարիւրաւոր զոհերի ու վիրաւորների հայկական ու ագրայեճանական կողմերից, անակնկալ պէտք չէ համարել, քանի որ 1994ի մայիսեան անժամկէտ զինադադարից ի վեր հակամարտութեան կողմերը մտել էին սպառազինութիւնների մրցավազքի մէջ, բանակցային գործընթացը, լայն հաշուով, փակուում էր, իսկ Ագրայեճանը հրապարակաւ յայտարարում էր հակամարտութիւնը ռազմական ճանապարհով լուծելու իր վճռականութեան մասին:

Չորսօրեայ պատերազմի արդիւնքում մարդկային կորուստներից բացի, կողմերը տուեցին նիւթական եւ զինական բաւականին մեծ կորուստներ: 1994ի Մայիսին հաստատուած սթաթիս-քուն, սակայն, չփոխուեց, բացառութեամբ մի աննշան տարածքի, որն անցաւ ագրայեճանական զինուորի վերահսկողութեան տակ:

Ինչպէ՞ս սկսուեց չորսօրեայ պատերազմը: Ներկայացնենք հիմնական չորս հնարաւոր բեմագրութիւններ:

Առաջին Բեմագրութիւն. Խափանարարական Գործողութիւնից՝ Լայնաժաւ Ռազմական Գործողութիւններ

Ապրիլի 1ի լոյս 2ի գիշերը ագրայեճանական խափանարար խումբը ներթափանցեց Թալիշ, սակայն գլխովին ջախջախուեց: Խմբին օգնութեան շտապեց ագրայեճանական ՄԻ 24/35 ուղղաթիւը, որը խոցուեց Մշաւ լեռան արեւելքում: Այսպէս, ռազմական գործողութիւնները ծաւալուեցին եւ ընդգրկեցին Արցախ-Ագրայեճան շփման գծի ողջ երկայնքը: Կողմերը օգտագործեցին ծանր հրետանի, այդ թումբ՝ «Սմերչ» եւ «Կրատ» համագարկային համակարգեր: Գնդակոծում էին ինչպէս ռազմական, այնպէս էլ քաղաքացիական թիրախները: Չի բացառուում, որ եթէ ագրայեճանական կողմին յաջողութիւն գրաւել Թալիշ եւ հարեան Մատա-

Թալիշի աերումէն պատկերներ

ղիս գիւղերը, ապա, ոգետրուած ծեռքերուած յաջողութիւնից, նրանք հետեւակի ռազմական գործողութիւններով առաջ շարժուին շփման գծի տարբեր հատուածներից, հիմնականում՝ Աղտամ-Ստեփանակերտ ուղղութեամբ:

Երկրորդ Բեմագրութիւն. Ձախողուած Կայծակնային Յարձակում

Ագրայեճանը փորձեց կայծակնային յարձակում իրականացնել եւ գրաւել հայկական բնակավայրեր կամ շրջաններ: Այդ տարբերակի օգտին է խօսում այն իրողութիւնը, որ ագրայեճանական կողմը Ապրիլի 1ի նախօրէին շփման գծի երկայնքով իրականացրել է ծանր զինատեսակների եւ անձնակազմի մեծաթիւ տեղաշարժ: Այդ տեղաշարժի մասին, ինչպէս մամուլի ասուլիսում պնդեց Արցախի նախագահ Բակո Սահակեանը, արցախեան կողմը ունեցել է համապատասխան տեղեկատուութիւն՝ հակահետախուզութեան աշխատանքի շնորհիւ: Ագրայեճանական կայծակնային յարձակումը ձախողուեց արցախեան բանակի, առաջին հերթին՝ հրետանու գրաւեց, անձնուրաց աշխատանքի շնորհիւ:

Երրորդ Բեմագրութիւն. Ռուսաստանի «Թաթուն Ձեռքը»

Այս օրերին արեւմտեան, մասամբ նաեւ հայկական լրատուական, փորձագիտական ու քաղաքագիտական հանրութիւնը աշխուժօրէն շրջանառում է այն վարկածը, համաձայն որի, Ռուսաստանը հրահրել է ռազմական բախումներ,

որպէսզի կողմերը ռազմական գործողութիւնները դադարեցնելու համար դիմեն Մոսկուային, իսկ վերջինս կազմակերպի հանդիպում, որի արդիւնքում ռազմական գործողութիւնները դադարեցունեն, իսկ հետագայում հակամարտութեան գօտում տեղակայուեն ռուսական խաղաղապահ ուժեր: Եւ իրօք, Քրեմլինի միջնորդութեամբ Մոսկուայում կայացաւ հանդիպում Հայաստանի ու Ագրայեճանի զինուած ուժերի գլխաւոր սպայակոյտերի պետերի միջեւ եւ ռազմական գործողութիւնները դադարեցունեցին:

Չորրորդ Բեմագրութիւն. Թուրքիայի Եւ Իսլամական Պետութեան «Թաթուն Ձեռքը»

Հայկական, մասամբ նաեւ ռուսական լրատուական, փորձագիտական ու քաղաքագիտական հանրութիւնը աշխուժօրէն շրջանառում է այն վարկածը, համաձայն որի, Արցախ-Ագրայեճան շփման գծում ապրիլեան առաջին օրերի պատերազմական գործողութիւններում շահագրգռուած է Թուրքիան եւ նրա միջոցով՝ ահաբեկչական Իսլամական պետութիւնը: Թէ այս վարկածը ինչպիսի հիմքեր ունի, միանշանակ դժուար է ասել, սակայն փաստ է, որ Թուրքիան ակնյայտօրէն պաշտպանում եւ աջակցում է Ագրայեճանին, իսկ Իսլամական պետութեան կազմում կշռում են հարիւրաւոր ագրայեճանցիներ:

Թալիշ, Արցախ

Մատաղիս Աստիճանաբար Կը Վերականգնի, Բնակիչները Կը Վերադառնան

Մատաղիս գիւղը

Արցախի Մատաղիս գիւղը, որ ագրայեճանական ռմբակոծման ենթարկուեցաւ, աստիճանաբար կը վերականգնի, ինչպէս նաեւ կը վերադառնան ապահովական պատճառներով հոնկէ հեռացած բնակիչներէն ոմանք: Արցախ գտնուող «Արմէնփրես» թղթակիցը այ-

ցելած է Մատաղիս գիւղ, հետեւած է ընթացող վերականգնողական աշխատանքներուն եւ գրուցած բնակիչներուն հետ:

Մատաղիսի միջնակարգ դպրոցի տնօրէն, այդ պահուն գիւղապետի ժամանակաւոր պաշտօնակատար Գեղամ

Աղաջանեան նշած է, որ տարհանուած բնակչութեան մէկ մասը արդէն վերադարձած է գիւղ: «Նոյնիսկ կիները սկսած են վերադառնալ: Ներկայիս 7-8 կին վերադարձած է: Մարդիկ կամաց-կամաց կու գան: Մտավախութիւն, ի հարկէ, ունինք, որ հակառակորդը նորէն պիտի սկսի ռմբակոծել գիւղը, բայց մեր հողն ու ջուրն է, մենք պէտք է այստեղ ըլլանք», նշած է ան:

Գեղամ Աղաջանեան, որ ժամանակաւորապէս ստանձնած է նաեւ գիւղապետի պարտականութիւնները, քանի որ Մատաղիսի գիւղապետը վիրաւորուած է, պատմած է, որ ռմբակոծումէն ետք գիւղին մէջ ելեկտրականութիւն չկար, սակայն արդէն երեք օր է, որ ելեկտրականութիւնը վերականգնած է:

Հակառակորդին ռմբակոծման պատճառով վնասուած է նաեւ դպրոցին շէնքը: Գեղամ Աղաջանեան նկատել տուած է, որ այդ պահուն դպրոցի շէնքի վերականգման աշխատանքները սկսած են՝ վստահեցնելով, որ շատ կարճ ժա-

մանակաշրջանի ընթացքին այդ աշխատանքները պիտի աւարտին: «Աշխատանքին արդէն սկսած ենք: Լաւ սկիզբը գործին կէսն է: Առաւելագոյնը երեք օրուան ընթացքին այս աշխատանքները պիտի աւարտենք ու պատրաստ պիտի ըլլանք դասերուն սկսելու», ըսած է Գեղամ Աղաջանեան:

Մատաղիսի մէջ այդ պահուան դրութեամբ 45 մարդ կը բնակի: Գիւղին ընդհանուր բնակչութեան թիւը՝ ժամանակաւոր բնակչութեան հետ միասին, 600 է:

Մատաղիսի բնակիչ Շահէն Սահինեան յայտնած է, որ ինք երբեք գիւղը չէ լքած եւ պիտի չլքէ ալ: «Ես մասնակցած եմ արցախեան ազատամարտին, միշտ եղած եմ Արցախի մէջ: Այս ծանր օրերուն չեմ լքեր հարազատ գիւղս ու ընդհանրապէս ալ չեմ հեռանար հոսկէ: Ասիկա մեր հողն ու ջուրն է, այստեղէն երթալու տեղ չունինք, հակառակորդին պիտի չարտօնենք նոյնիսկ մէկ մեթր անգամ յառաջանալ», ըսած է Շահէն Սահինեան:

Լեռնային Ղարաբաղը Տեղափոխում Է Դիւանագիտական Դաշտ

Գեորգ Դարբինեան

Այն, ինչ կատարում էր ղարաբաղեան ռազմաճակատում ապրիլեան 4 օրերին, առաւելապէս դիրքային պատերազմ էր, որն առայժմ իր մէջ լայնածաւալ պատերազմի էական տարրեր չի պարունակում:

Չի բացառում, որ ագրայեճանական գիւտում ի սկզբանէ նախատեսել էր ղարաբաղեան առաջապահ դիրքերի գրաման նպատակով իրականացնել միայն նախկիններից էապէս տարբեր ուղի խափանարական լայնածաւալ անակնկալ գործողութիւններ՝ թէ՛ հայկական կողմին եւ թէ՛ Մինսկի խումբի (ՄԽ) համանախագահներին նոր սթաթիս քոյի հաստատման փաստի առաջ կանգնեցնելու եւ բանակցային ուժեղ դիրք գրաւելու համար: Ագրայեճանական կողմի հաշուարկը թերեւ եղել է այն, որ կը յաջողուի կարծ ժամանակով պահպանել գրաւուած դիրքերը, մինչեւ միջազգային հանրութեան ծնշման տակ կրակը կը դադարեցուի եւ հայկական կողմը ստիպուած կը լինի համակերպուել իր պարտադրած նոր իրավիճակին՝ թէ՛ տարածքային, թէ՛ մարդկային եւ թէ՛ բարոյահոգեբանական լրջագոյն կորուստներով:

Թերեւս դրանով էր պայմանաւորուած յարձակումը նախաձեռնելուց եւ հայկական դիրքերում ամրապնդուելուց ընդամենը ժամեր անց հայկական կողմին եւ միջազգային հանրութեան ուղղուած ուղեբժն այն մասին, թէ Պաքուն միակողմանի դադարեցնում է ռազմական գործողութիւնները: Դրանով Պաքուն փորձեց քաղաքական ամրագրում տալ իր դիրքային յաջողութեանը: Ագրայեճանին թուաց, թէ լուծել է նուազագոյն խնդիրը: Դրանով էին բացատրում թէ՛ իրադարձութիւններից առաջ ընկնելով նախագահ Ալիեւի խիստ յաղթողական հնչեղութեամբ ճառը իր հրաւիրած անվտանգութեան խորհրդի նիստում եւ թէ՛ այդ յաջողութիւնների համար Պաքուն շնորհատրելու Անգարայի շտապողականութիւնը:

Սակայն ԼՂՀ պաշտպանութեան բանակի հուժկու հակահարուածը, գրաւուած դիրքերը վերադարձնելը, ագրայեճանական գիւտով կրած անասելի մարդկային ու կազմաձների կորուստները եւ այն փաստը, որ միջազգային հանրութիւնը երկու օր շարունակ որեւէ գործնական քայլ չարեց ռազմական գործողութիւնները դադարեցնելու նպա-

տակով կողմերի նկատմամբ սպասուած ճնշում գործադրելու ուղղութեամբ, շատ արագ Պաքուն հասկանալի դարձրին, որ սա ոչ թէ յաղթանակ էր, այլ՝ խսկական ռազմաքաղաքական փակուղի:

Մի կողմից Ագրայեճանը չէր կարող զարգացնել նախնական յաջողութիւնը, նոյնիսկ պահպանել նախնական ձեռքբերումը, ինչը բացայայտեց ագրայեճանական «անպարտելի» բանակի իրական որակը: Իսկ միւս կողմից՝ նահանջել չէր կարող, քանի որ դա յաղթողական ուղեբժներից յետոյ կը դիտուէր պարտութիւն, որը կարող էր հենց երկրի ներսում շատ թանկ նստել Ալիեւի վրայ՝ սեփական իշխանութիւնը պահպանելու տեսանկիւնից: Բացի դրանից՝ Ռուսաստանը երէկ Տաղստանում, Ագրայեճանի հետ սահմանին մօտ սկսած զօրավարութեամբ փաստացի հասկացրեց, որ կտրականապէս դէմ է հարակովկասեան տարածաշրջանը նոր պատերազմական գօտու վերածող Պաքուն արկածախնդրութեանը, ինչը չէր կարող զսպող ազդեցութիւն չունենալ Ալիեւի եւ նրան այսպիսի անպատասխանատու քայլերի դրող պաշտպանութեան նախարար Զաքիր Յասանովի վրայ: Այս իրավիճակում Ալիեւի համար սեփական դէմքը փրկելու միակ տարբերակը մնում էր կրակի դադարեցման շուրջ պայմանաւորութիւնների ձեռքբերումը, ինչին ստիպուած եղաւ գնալ այն դէպքում, երբ մինչ այդ փաստացի ներկայացրել էր հայկական զօրքերը «բռնագրաւուած» բոլոր տարածքներից հանելու վերջնագիրը:

Անկախ նրանից, սակայն, թէ ինչ պայմաններով է նոր հրադադարը հաստատում, կամ հաստատում է արդեօք,

թէ՛ ոչ, ակնյայտ է մէկ բան՝ ԼՂ հիմնահարցում ստեղծուել է բոլորովին նոր իրավիճակ: Ալիեւի արկածախնդրութիւնը հնարաւորութիւն տուեց միջազգային ուժային կենտրոններին, տարածաշրջանում սեփական հետաքրքրութիւններն ունեցող երկրներին քաղաքական շահեր քաղել ստեղծուած այդ նոր իրադրութիւնից, որտեղ Ագրայեճանն այլեւս իրադրութեան տէրը չէ, այլ միայն մասնակիցն է, կամ՝ առարկան:

Միակ լուրջ յաջողութիւնը, որն արձանագրեց Պաքուն 4օրեայ այս պատերազմում, այն էր, որ վերջնականապէս հանեց հակամարտութիւնը կիսասառեցուած վիճակից եւ սթաթիս քոյի փոփոխութեան հարցը դարձրեց միջազգային օրակարգի ամենահրատապ խնդիրներից մէկը: Պաքուն նպատակը երկար ժամանակ աշխարհի անտարբերութիւնը, ստեղծուած կիսաքարացած վիճակի հանդէպ վերաբերմունքը փոխելն էր եւ նա հասաւ դրան: Ողջ հարցն այն է՝ ինչ տուեց դա նրան:

Հիմա խնդիրն աստիճանաբար ռազմաճակատից տեղափոխում է դիւանագիտական պատերազմի հարթութիւն, սակայն ոչ ոք, առաւել եւս մինչեւ հիմա միջազգային հանրութեան եւ Մինսքի խմբի համանախագահների հետ շանթաժի լեզուով խօսող Պաքուն չի կարող ասել, թէ ինչպիսի՛ շրջադարձեր տեղի կ'ունենան բանակցային գործընթացում, հիմնահարցի կարգաւորման ինչպիսի՛ փոփոխութիւնների կ'ենթարկուի: Պաքուն ուզում էր ապացուցել, որ Մինսքի խումբը գոյութիւն չունի, ուզում էր հասնել ՄԽի ձեւաչափի փոփոխութեանը, սակայն ստացում է, որ նա կամայ թէ ակամայ աշխուժաց-

րեց ՄԽ եռանախագահութեանը, վերջինիս միջնորդական առաքելութիւնը դարձրեց անելի պահանջարկուած: Արդէն հաստատուել է, որ այսօր Վիեննայում ընթացող ԼՂ հարցով ԵԱՀԿ Մինսքի խմբի Մշտական խորհրդի արտակարգ նիստից յետոյ ՄԽ երեք համանախագահները ժամանում են Լեռնային Ղարաբաղ, ինչը փաստացի նշանակում է, որ բանակցային գործընթացն աշխուժանալու է, ինչից արդէն փախուստ տալ Պաքուն չի յաջողուել: չնայած բանակցութիւնները տապալելու Ագրայեճանի իշխանութիւնների տեւական եւ հետեւողական ջանքերին:

Աւելին. չի բացառում, որ շփման գծում հրադադարի պահպանման եւ սահմանային միջադէպերի վերահսկողութեան մեքանիզմների ներդրման ամերիկեան առաջարկն արդէն պարտադրուի Պաքուն, եւ անգամ Ռուսաստանը, որն այնքան էլ ոգետորուած չէր Ուաշինկթընի այդ նախաձեռնութեամբ, տարածաշրջանում լայնածաւալ պատերազմ թող չտալու, Ալիեւին օղակելու առաջնահերթութիւնից ելնելով՝ վերջնականապէս համաձայնի դրանց ներդրմանը:

Պաքուն մարտավարական պարտութիւն կրեց նաեւ քարոզչական դաշտում, որովհետեւ հայկական կողմի նկատելիօրէն գրագէտ քարոզչական քաղաքականութեան եւ յատկապէս այս հարցում ԼՂՀԻ՝ ի դէմս նախագահի մամուլի քարտուղար Դաւիթ Բաբայեանի, արտաքին գործերի նախարարութեան, ՊԲԻ, գերաշխուժ հրապարակային գործունէութեան շնորհիւ՝ ԼՂՀ միջազգային լրատուամիջոցներով սկսեց անելի շատ մատուցուել որպէս առանձին կողմ եւ տեղեկատուական-քարոզչական դաշտում հանդէս եկաւ որպէս հակամարտութեան կողմ:

Հիմա ողջ հարցն այն է, թէ ինչպէս է հայկական կողմը կարողանալու օգտագործել Ագրայեճանի այս սայթաքումը: Այս իմաստով առաջնային է դառնում թէ մինչեւ Ապրիլի 1ը եղած բնագծերին վերադառնալը եւ թէ յատկապէս ԼՂՀին բանակցային լիարժէք կողմ դարձնելը, ինչի անհրաժեշտութեան մասին երէկ յստակ յայտարարեց Յայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանը: Առանձնակի նշանակութիւն ունի այն, թէ ներկայիս քուլիսային բանակցութիւններում ի՛նչ դեր է վերապահուելու ԼՂՀին:

«Երկիր»

Արժանի՞ Ենք Մեր Հերոսներին

Յակոբ Աւետիքեան

Ընդամենը մէկ շաբաթ առաջ եթէ փողոցում, աշխատավայրում կամ որեւէ այլ տեղ հարց տայիր մեր հայրենակիցներից ոեւիցէ մէկին, թէ ի՞նչ կանի, եթէ պատերազմը վերսկսուի Արցախում, պատասխանը, խիստ բորբոքուած ու ջղային, կը լինէր մօտաւորապէս այսպէս. «Էդ ղարաբաղցի՛ք թող գնան պաշտպանեն Արցախը», «Ես Սերժի համար ոչ մի բան էլ չեմ անի. ինքը ընչո՞վ ա ինձ օգնել որ...», «Թող իրանց՝ էդ շիշկեքի լակոտները գնան կռուելու», «Էդ ԴԱՀԿ-ի տղեքը թող գնան ծակատ. ես երկիր, հող պաշտպանեմ, որ Միիրանը օֆֆշորներում փո՞ղ կուտակի: Եւ այլն, եւ այլն: Մեզնից իրաքանչիւրը կարող է անելի սուր, առաւել բնորոշ օրինակներ տալ: Այո՛, ընդամենը մէկ շաբաթ առաջ մեր հասարակութեանը, դժգոհ ու չարացած, առիթ էր պէտք բնովելու թէ՛ իշ-

խանութիւններին, թէ՛ քաղաքական ուժերին, թէ՛ ղարաբաղցիներին, թէ՛ մանր ու խոշոր պաշտօնեաներին ու մենաշնորհեալ պիզնեսմեններին: Դժգոհ ու անհանդուրժող՝ նոյնիսկ հարեանի ու բարեկամի հանդէպ՝ յոյսը դրած դէպի Ռուսաստան կամ այլուր ծկելու վրայ:

Բայց... Ապրիլի 2ին արդէն ամէն ինչ փոխուեց, կարծէք հրաշք էր: Բոլորի հայեացքը թեքուեց դէպի մէկ ուղղութիւն, դէպի Արցախ, դէպի մեր տղաները, դէպի մեր բանակը, մեր... Երեւի Վարդանանց պատերազմից մինչեւ Սարդարապատ, մինչեւ Վան ու Մուսա լեռ այսպէս է եղել, այսպէս է մեր ժողովուրդը բռնցքուել օրհասի պահին: Եւ ըստ երեւոյթին, դա՛ է եղել թշնամիներին ու բարեկամներին զարմացնող մեր գլխաւոր յատկութիւնը, ազգային այս տարօրինակ երեւոյթը, որը ըմբռնելը ոչ թէ դժուար, այլ անկարելի է, անգամ մեզ համար, առաւել եւա՝ մեր շատ ղեկավարների համար...

Քառօրեայ պատերազմի ընթացքում մենք եւ մեր հակառակորդները տեսան ազգային այդ երեւոյթի տարբեր դրսեւորումները, որոնց մասին հետագայ էջերում դոյզն չափով անդրադառնում են մեր աշխատակիցները, վերլուծաբանները, հետեւաբար չեմ ուզում կանխել նրանց: Բայց ուզում եմ, առաւել եւս՝ ցանկանում եմ հարց տալ. արժանի՞ ենք մեր աննման հերոսներին, մահուան աչքերին նայող մեր քաջարի զինուորներին, նրանց արեան, նրանց մատաղ կեանքին, նրանց ծնողներին եւ առեւտարակ մեր ժողովուրդին:

Երբ մեր երկրի ու ժողովուրդի դէմ նիւթուած դաւադրութիւններն ու սադրանքները գէթ որոշ ժամանակով կանգ առնեն, թող վստահ լինեն մեր ղեկավարները, փութութեամբ յատկանշուող պաշտօնեաները, մեզ հարստահարող սեփական «պիզնեսմենները», խարդախներն ու յուսալքութեան

մատնողները, որ միեւնոյն դժգոհութիւնն ու չարացածութիւնը, որը կար Ապրիլի 2ից առաջ, նորից պիտի բորբոքուի, անելի՛ կատաղի ձեւով, անելի՛ յուսահատ ու բոլորիս համար կործանարար:

Մենք ունեցել ենք նման պահեր արցախեան ազատամարտից անմիջապէս յետոյ, երբ մեր հաւաքական ոգետրութիւնը զոհ է դարձել անարդարութիւնների, անպատասխանատուութեան, փնթի կառավարման, «մեր դէմ խաղ չկայ» կարգախօսների: Պէտք չէ թոյլ տալ նոյնի կրկնութիւնը այժմ, երբ կրկին բարձրացել է համազգային ոգետրութեան ալիքը: Զիշո՞ք է՝ կորուստների եւ արցունքների միջից, բայց բարձրացել է: Մնանք այդ բարձրութեան վրայ ընդմիշտ:

Մեր ժողովուրդը իսկապէս արժանի է անելի լաւ կեանքի: Ապացոյց՝ մեր հերոսները, մեր նահատակները: «Ազգ»

Արցախեան Պատերազմէն Թելադրուած Միտքեր Եւ Մատներու Արանքէն Անգամ Չդիտուող «Փանթիրքիզմ»ը

Յ. Պալեան

Պատերազմ է: Գերարդիական զէն-
քերով: Մահերով:

Ազատ եւ ժողովրդավարական եր-
կիրներու գաղափարական-քաղաքա-
կան չափանիշներով դիտել Արցախի
շուրջ տեղի ունեցող իրադարձութիւննե-
րը՝ ոչ մէկ լուծման կ'առաջնորդէ: Իրա-
տունք, պատմութիւն, ժշմարտութիւն եւ
այդ կարգի գեղահոուն բառեր նոյն ի-
մաստը չունին ժողովրդավարական ա-
զատ աշխարհին եւ թուրք-ազերիին հա-
մար: Այսքանը եթէ չհասկցուի ինքնակոչ
իրաւարարներու եւ հաշտութեան հա-
մար երթեւեկողներու կողմէ, ոչ մէկ հարց
կը լուծուի:

Բանակցելու համար արժէքներու
հասարակ յայտարար պէտք է:
Այս հիմնական տարբերութիւնը ին-
չո՞ւ մենք չենք բացատրեր մարգարէա-
կան լուծումներ փնտռող, երթեւեկող եւ
առաջարկող իրաւարարներուն:

Թուրքին եւ ազերիին համար, այս
վերջինի դիմագիծը որոշ է գէթ արցախ-
ցիին համար, որ զայն կը կոչէ պարզա-
պէս «թորք», ինչ որ բանագնացները
չեն լսեր, թերեւս չեն լսած, շարդել, կո-
ղոպտել, ուրիշ իրաւունքը խլել, ծինա-
լին մշակոյթ է: Թուրքին համար հակիրճ
տրամաբանութիւնը հետեւեալն է. «Ինչ
որ իմ սեփականութիւնս է, ինծի կը
պատկանի, ինչ որ քու սեփականութիւնդ
է, ան ալ ինծի կը պատկանի»: Ըլլալով
եկուորներ, այն բոլորը, որ այսօր կը ներ-
կայացուի որպէս թրքական կամ ազե-
րիական, ուրիշ սեփականութիւն են,
բռնագրաւուած: Ինչպէ՞ս Թուրքիան
կրնայ ըսել, որ Կոստանդնուպոլսոյ
Սուրբ Սոֆիա եկեղեցին թրքական է,
ինչպէ՞ս միջազգային հանրային կար-
ծիքը կ'ընդունի այդ բիրտ բռնագրաւու-
մը եւ կը հաշտուի զէնքի ուժով հաստա-
տած կատարուած իրողութեան հետ:
Ինչպէ՞ս հայոց թագաւորութեան մայրա-
քաղաք Անին կրնայ ըլլալ թրքական եւ
անոր մայր տաճարը արձանագրուի որ-
պէս թրքական մշակութային ժառան-
գութիւն:

Երտողան եւ Ալիեւ Մարտ 15ին գործակցութեան համաձայնագիր կը կնքեն Անգարայի մէջ:

Աշխարհի մեծերը եւ իրաւարարնե-
րը այս պարզ հարցումներ կը պատա-
հի՞, որ իրենք իրենց ուղղեն... բանակ-
ցութիւններու սեղանին շուրջ նստելէ
առաջ, որպէսզի արդար իրաւարար
ըլլան:

Իրաւարար մը կ'ըլլայ արդար կամ
անարդար:

Անարդար իրաւարարին ուրիշ ա-
նուն պէտք է տալ: Այդ անունները մեզ-
մէ իրաքանչիւրը կրնայ գտնել բառա-
րաններու մէջ, անոնք կրնան քիչ մը ա-
ւելի քիչ մը պակաս վիրաւորական ըլ-
լալ: Պարզ պէտք է ըլլայ, որ կեղծ իրա-
ւարարներուն կորաքամակ շռայլանք
պէտք չէ շնորհել, երբ իրաւարարի պա-
րեգօտ կը հագնինք:

Ասկէ առաջ ալ գրած եւ ըսած եմ, որ
խսկական միջազգային պատմահետա-
խուզական քննութիւն պէտք է կատարել
գիրքերու մէջ՝ Արցախի տէրերը ճշդելու
համար: Արցախի ամբողջ տարածքին
պատմահետախուզական աշխատանք
պէտք է կատարեն իրաւարարները՝
քննելու համար պատմական յուշարձան-
ները, ճշդելու համար, թէ ո՞ր ժողովուր-
դի գործերն են անոնք, պատմութեան
ո՞ր ժամանակէն ի վեր:

Եթէ ուժ ունենանք կարենալ ազդե-
լու հանրային կարծիքին եւ միջազգա-
յին որոշումներուն վրայ, կրնանք մենք
մեզ տէր հռչակել Փերուի, Ալաքայի կամ
Թասմանիոյ... Եթէ նման որոշում կայա-
ցուի, այդ արդարութիւն կ'ըլլայ:

Այսօր այդպէս է թուրքին տիրապե-
տութիւնը բռնագրաւուած Հայաստանի
պարագային, ան նման տիրապետու-
թիւն կ'ուզէ ձեռք բերել Արցախի վրայ:
Ինչո՞ւ այսքան անկուշտ ախորժակ
ունին թուրքերը:

Եթէ մեծ դիւանագէտներ չեն ուզեր
այս հարցման պատասխան տալ, մենք
եւ մեր իրաւ բարեկամները ինչո՞ւ չենք
խօսիր թուրքի հետապնդած բացորոշ
կերպով յայտարարուած նպատակի մա-
սին:

Ոչ ոք կը խօսի փանթիրքիզմի մա-
սին: Ինչպէս հայ քաղաքական գործիչ
մը օր մը ըսաւ, որ փանթիրքիզմը քա-
ղաքական խրտուիլակ մըն է, զոր հայե-
րը կը շինեն իրենք զիրենք վախցնելու
համար:

Բայց «փանթիրքիզմ»ը խրտուիլակ
չէ, իսկական միջազգային վտանգ է:

Միջազգային հանրային կարծիքը
եւ քաղաքական գործիչները չեն ուզեր
տեսնել վտանգը, կարծ յիշողութեամբ
կը մոռնան ըսուածները եւ դէպքերը:

Թուրքիոյ նախագահներէն մին՝ Սու-
լէյման Տեմիլդէ, յայտարարած էր, որ
թրքութիւնը կը տարածուի Եգէական ծո-
վէն մինչեւ Չինաստան: Այս յայտարա-
րութիւնը խօսքի սահմանէն անդին ան-
ցաւ, երբ Թուրքիան սպառնալիքի տակ
պահող հորհրդային Միութիւնը փոփո-
կաւ, Թուրքիոյ մէջ կազմակերպուեցաւ
թրքալեզու ժողովուրդներու խորհրդա-
ժողով՝ միացման առաջին քայլ առնե-

լու պէս: Այդքան ալ հին չէ այս պատմու-
թիւնը: Ուրիշ նախագահ մը՝ Թուրկուօ
Օզալ, արցախեան ազատամարտի ա-
ռաջին օրերուն հայերուն սպառնաց՝ յի-
շեցնելով 1915ի դասը:

Ֆրանսացիները կ'ըսեն, թէ իրողու-
թիւնները յամառ են (les faits sont tUsus):
Յստակ միտում ունեցող յայտարարու-
թիւնները պէտք չէ մոռնալ, հարկ է գա-
նոնք յիշել եւ յիշեցնել եւ ըստ այնմ ա-
ռաջնորդուիլ ու գործել:

Հայաստան եւ հայութիւն կը գտնու-
ին այդ «փանթիրքիզմ»ի կառուցման
ճամբուն վրայ, սեպ կամ պատնէշ, ա-
նոր իրականացման համար Հայաս-
տան եւ հայութիւն պէտք է ջնջուին...
Պէտք է երբեմն դիտել քարտէսին վրայ
գծուածները:

Այս յիշեցումները նախ մեզի կը վե-
րաբերին, որպէսզի մեր բարեկամնե-
րուն եւ նուազ բարեկամներուն հետ մեր
խօսքը յստակ ըլլայ: Այդ յստակութիւնը
օգտակար կ'ըլլայ նաեւ իրենց՝ անմի-
ջականի ճնշումէն անդին անցնելով ի-
րենց՝ այսօրուան եւ վաղուան քաղաքա-
կանութիւնը ճշդելու համար:

Արցախեան հարցը միջազգայնաց-
նելու համար զայն պէտք է որ կարե-
նանք շրջանային խնդիր ըլլալու սահ-
մաններէն դուրս հանել, այդ
պարագային է, որ միջազգային հանրա-
յին կարծիքը կը լուսաբանուի, եւ քաղա-
քական առաջնորդներ իրենց նախա-
ձեռնութիւններուն կու տան
հեռանկարային բովանդակութիւն:

Շրջանին մէջ Հայաստանի գործա-
կից Ռուսիոյ պէտք է յիշեցնել այս տո-
ւեալները, եթէ արդէն իր ղեկավարները
այդ չեն գիտեր, ըսել, թէ ինչ կ'ըլլան հե-
տեանքները, երբ կը զինեն Ազրպէյժա-
նը:

Այդ զէնքերով Ազրպէյժան պիտի
չկռուի ո՛չ Թուրքիոյ, ո՛չ Վրաստանի եւ
այսօր ո՛չ ալ Ռուսիոյ հետ:

Հայաստանի դէմ կռուելով՝ Ազրպէյ-
ժան կը նպաստէ «փանթիրքիզմ»ին՝
վտանգելով նոյնիման Ռուսիան:
12 Ապրիլ 2016, Նուագի-լը-Կրան

Արտաքին Եւ Ներքին Թշնամիներուն Դէմ

Մինհրան Զիւտօղլեան

Արտաքին վտանգը միաւորեց ազ-
գը՝ Հայաստանէն-սփիւռք: 10 միլիոն
հաշուող հայութիւնը վերածուեցաւ մէկ
բռնուցքի՝ դէմ դնելու համար Ազրպէյ-
ժանի հայատեաց մոլուցքին: Թշնամին
չհասաւ իր նպատակին, բայց իր այս
ձախողութիւնը չի նշանակեր, որ ան պի-
տի հրաժարի անկէ: Անոր շղթայազեր-
ծած պատերազմական արկածախնդ-
րութիւնը թերեւս անելի մեծ գրոհի մը
նախապատրաստութեան առաջին
փուլն էր, հետագոտութեան փորձ մը՝
չափելու համար զինուորական մեր, միա-
ժամանակ իր ուժին կարողականութիւ-
նը, հայկական բանակին բարոյական
կորովը եւ հայութեան դիմադրականու-
թիւնը: Ենթադրելի է զարմանքը Ալիեւին
ու իր վարչախումբին՝ իրենց դէմ տես-
նելով ամբողջ ժողովուրդ մը, որ երգով
ու պարով կ'ուղղուէր դէպի կռուի դաշտ:

Հաւանական է, որ Ալիեւ կրկնէ իր
արկածախնդրութիւնը, քանի որ թիկուն-
քին ունի նեցուկն ու քաջալերանքը զի-
նակից Թուրքիոյ եւ տարածաշրջանի
վրայ վերահսկողին՝ Ռուսիոյ հանդուր-
ժողականութիւնը կը վայելէ: Դժուար է
հաւատալ, որ Ռուսիան տեղեկացուած
չէր անոր առնուելիք վտանգաւոր քայ-
լին մասին: Այդ հանդուրժողականութիւ-

նը կարելի է բացատրել տնտեսական
ու ռազմաքաղաքական վարկածներով:
Չէնքի գնորդ մըն է Ազրպէյժանը, մեծ
յաճախորդ մը, որ իր գնած յարձակո-
ղական զինատեսակները փորձարկե-
լու «իրաւունքը» պէտք է ստանայ, որ-
պէսզի գնումի նոր ապսպրանք
պատրաստէ... Սա տնտեսական-շուկա-
յական հաշիւն է: Միւսը՝ ռազմաքաղա-
քականը այն է, որ պատերազմի խլած
զոհերուն ու պատճառած աւերներուն
ստեղծած խուճապին մէջ, պատերազ-
մող կողմերէն դիւրին, թերեւս նաեւ որ-
պէս «բարիք» կրնայ ընկալուիլ, եթէ Ռու-
սիա իբրեւ հրատապ խնդիր սեղանին
բերէ «խաղաղապահ»ի անուան տակ
զինուորական ուժեր տեղակայելու անհ-
րաժեշտութիւնը շրջանին մէջ: Այդ ուժե-
րը անգոյ «խաղաղութիւնը» չէ, որ պի-
տի պահեն, այլ՝ հոն պիտի
հաստատուին եւ իրենց ուզած «խաղա-
ղութիւնը» պիտի պարտադրեն: Նման
հաւանականութիւն մը նպաստաւոր չէ
ղարաբաղեան դատին, եւ ի զուր կ'ըլլայ
արինով շահուած մեր յաղթանակը, ո-
րովհետեւ այդ պարագային զարաբա-
ղեան խնդիրը միջազգային հանրութե-
նէն պիտի անցնի Ռուսիոյ ձեռքը, որով
եւ ան պիտի դառնայ միակ տէրը այդ
«խաղաղարտ»ին: Միւս ինչո՞ւ է ենթադ-
րութիւնը, թէ յարձակումին համար Փու-

թինի կանաչ լոյսը ապահոված պէտք է
ըլլայ Ազրպէյժան:

Եթէ իսկապէս աշխարհի «տէրերը»
(Միացեալ Նահանգներ ու Ռուսիա) չէին
տեղեկացուած յարձակումի մասին եւ
անոնք ալ անակնկալի առջեւ գտնուե-
ցան, ապա ուրեմն կը նշանակէ, թէ ան-
կանխատեսելի ու վտանգաւոր մարդ
մըն է Ալիեւ, որով եւ երկար պիտի չթո-
ղուն, որ դիմանայ իր պաշտօնին վրայ:
Կամ ալ կը նշանակէ, թէ ռազմաքաղա-
քական հարցերու մէջ անգրագէտ մըն է
ան եւ այդ պատճառով է, որ կը հան-
դուրժուի: Մօտաւոր ապագան ցոյց կու
տայ...

Մինչ այդ, սակայն, հայ ազգի ցու-
ցաբերած միասնութիւնը եւ համահայ-
կական վճռականութիւնը առիթ է, որ
ուղղուին ներքին ճակատ՝ ներքին
վտանգը չեզոքացնելու կամքով: Ձերբա-
զատուելու համար ազգին տգործներէն,
որոնք առաջին օրերէն պետութեան հետ
սերտաճած՝ ոչ միայն սեփականացու-
ցին երկրին հարստութիւնը, այլ միաժա-
մանակ, ինչ որ ահաւորն է, իրենց վար-
քով արժեզրկեցին ազգին ու հայրենիքին
կապող անկախութեան, արդարութեան
թէ իրաւունքի հասկացութեանց առնչո-
ւող ամէն գաղափար ու սկզբունք: Հոգի-
ներու մէջ երազ չգեցին, որուն պատ-
ճառով ալ աստանդական դարձաւ

հայրենի բնակչութիւնը: Անոնք հաշուի
չառին նոյնիսկ, որ ազգը պատերազմի
մէջ է քանսիինգ տարիէ ի վեր: Հայրե-
նի բնակչութիւնը հիասթափուած, յուսա-
հատ ու անգօր, չկարողանալով յեղաշը-
ջել կացութիւնը, լուծումը գտաւ
փախուստի մէջ՝ արտագաղթ: Անհնա-
րիութեան պարագային՝ հոգիով արտա-
գաղթ: Իսկ սփիւռքահայութիւնը անց-
նող տարիներուն իր լռութեամբ... ականջ
խլացուց եւ տարին մէկ-երկու անգամ
հանգանակութեանց մասնակցելով՝ բա-
րեգթութիւնը կամ բարեգործութիւնը փո-
խակերպած եղաւ «հայրենասիրու-
թեան»:

Արտաքին վտանգը վերակենդանա-
ցուց հայու հոգեկերտուածքին որակա-
կան յատկութիւնները, որոնք մեր ազգը
պահած են դարերու երկայնքին՝ նոյ-
նիսկ ամենադժոխեմ պայմաններու մէջ:
Ափսոս պիտի ըլլայ, եթէ վերաշխուժա-
ցած յատկութիւնները կրկին անթելո-
ւին-մարին: Հայաստանի քաղաքական
վերնախափն մէջ անշուշտ որ կան նաեւ
առողջ ու ողջմիտ տարրեր, որոնք ան-
պայման կը տեսնեն, որ ներքին չարի-
քը մնայուն աւեր կը գործէ, մինչ արտա-
քին վտանգին դէմ պաշտպանուելու
համար նախապատրաստուելու հնա-

Հայերէնը Օտար Լեզու Զէ, Որ Յետոյ Սորվինք

ՄԱԿի կրթութեան, գիտութեան եւ մշակոյթի կազմակերպութիւնը ՌԻՆԵՍ-ԲՕ 2008 տարեթիւը հռչակած էր «Լեզուներու Միջազգային Տարի»: Նոյն թիւի 18 Փետրուարին հրատարակեց վտանգուած լեզուներու քարտէս մը: Կը պարզուէր, թէ ցարդ խօսուած 6 հազար 700 լեզուներէն 2 հազար 400ը կորսուելու վտանգի հետ դէմ յանդիման են: Այդ լեզուներէն 18 հատը կը խօսուէր Թուրքիոյ տարածքին վրայ, որոնցմէ մէկն էր նաեւ Արեւմտահայերէնը: Արեւմտահայերէն խօսողներու նուագումը թրքահայութեան գլխաւոր մտահոգութիւններէն մէկն է: Սակայն վերջերս յատկապէս հայ երիտասարդներու մօտ մայրենի լեզուի նկատմամբ հետաքրքրութեան աճը նոր յոյսեր կը թելադրէ: 21 Փետրուար Մայրենի Լեզուի Համաշխարհային Օրուան առթիւ Արեւմտահայերէնի թրքահայոց համար նշանակած կարեւորութեան շուրջ գրուեցին «Ժամանակ» թերթի խմբագիր եւ Միջազգային Վարժարանի հայերէնի ուսուցիչ, լեզուաբան, Սեւան Տէյիմէնճեանի հետ:

Վարդան Էսդուգեան

Վարդան Էսդուգեան- Արեւմտահայերէնի վտանգուած լեզուներու ցանկին մէջ յայտնուելէն ետք այս տեղ եւ սփիւռքի տարածքին ինչ աշխատութիւններ կը տարուին:

Սեւան Տէյիմէնճեան- Սփիւռքի մէջ աչքառու է Գալուստ Կիւպէնկեան Հիմնարկի ջանքերը: Բազմաթիւ ժողովներ գումարուեցան, որոնցմէ վերջին երկուքին ես ալ մասնակցեցայ: Կը տեսնենք, որ հայերը բոլոր երկիրներու մէջ նման հարցեր եւ մտահոգութիւններ կը բաժնեն: Ուրեմն ոչ ոք առանձին է եւ այս աշխատութիւնները համագործակցութեան ոգի կը ստեղծեն: Նման աշխատութիւնները պէտք է Իսթանպուլի մէջ ալ կատարուին: Խնդիրը միայն դպրոցներով սահմանուած չէ, հասարակութեան տարբեր շերտերն ալ նման հոգեր կը բաժնեն:

Վ.Է. Իրա՞ն է որ Արեւմտահայերէնը իսկապէս վտանգուած է:

Ս.Տ. Վերջերս զանազան աշխատութիւններ, ժողովներ եւ շարժումներ եղան, որոնց առանցքը արեւմտահայերէնն էր: Այս աշխուժութիւնը փաստացի ապացոյց մըն է նիւթի շուրջ գոյացած մտահոգութեան: Այդ մտահոգութիւնն ալ կ'ապացուցէ վտանգի առկայութիւնը: Կ'ընդունինք որ ՌԻՆԵՍԲՕԻ հաստատումն ալ գիտական տուեալ մըն է:

Վ.Է. Թուրքիայէն դիտելով ինչ է այս վտանգին ծաւալը:

Ս.Տ. Թրքահայոց համար հայերէնի առօրեայ կեանքին մէջ գործածութիւնը հարցական է: Դպրոցներէ ներս անգամ աշակերտները միայն դասապահերուն հայերէն կը խօսին եւ դպրոցէն դուրս կ'իշխէ տեղական լեզուն: Նշեմ որ հայերէնը սովորելիք լեզու մը նկատելով արդէն դուրս հանած կ'ըլլանք անմիջական եւ գործածուող լեզու մը ըլլալէ: Երեխան կ'անդրադառնայ, թէ հայերէնը սովորելիք լեզու մըն է, բայց այդ ուսումը կեանքին մէջ բնաւ չափեկան չէ: Այս ընկալումին մէջ մենք ալ բաժին ունինք: Հետեւեալ կերպով ալ կրնանք խորհիլ, բոլոր թրքախօսները տեղեալ են Սապահատտին Ալիի գրականութեան: Մարդը 500 կամ 1000 բառերով կը տիրապետէ լեզուին: Մենք անելին կը սպասենք՝ կը սպասենք որ հայերէն խօսողը ընթերցէ նաեւ Գրիգոր Զոհրապի գրականութիւնը: Ո՛չ, երեխան պէտք է հայերէնը խինդ ու խաղով, ապրելով խօսի:

Վ.Է. Թրքահայոց համար հայերէնը ե՞րբ ոչ գործածելի այլ սովորելի լեզուի մը վերածուեցաւ:

Ս.Տ. Այս խնդիրը առնչուած է նաեւ թրքերէնի զարգացումով: Մինչեւ որոշ ժամանակ մրցակցելու կարողութիւն ունէինք, բայց երբ Թուրքիոյ մէջ մշակութիւն մակարդակը մեր մրցակցութեան կարողութենէն վեր մնաց, մենք ալ հետեւաբար նահանջեցինք: Շատ ցաւալի է «հայերէնը ինչի՞ կը ծառայէ» հարցումը լսել: Մենք հայերէնը ազգային ինքնութեան փոխանցման համար միջոց մը ըլլալով կը տեսնենք: Միւս կողմէ Թուրքիոյ մէջ հայերէն սորվելու մարմաջ ունեցող զանգուած մըն ալ կայ: Հայերէնը Թուրքիոյ պատմութիւնը ընկալելու համար շատ կարեւոր լեզու մըն է: Մենք ի ծնէ հայախօս ըլլալով բախտաւորութիւն մը կ'ապրինք: Հայերէնի իմացութիւնը գրականութեան կամ պատմաբանութեան նման գիտելիքներու համար անզերելի իմացութենէ շատ անելի կարեւոր յատկութիւն մըն է:

Վ.Է. Ինչպէ՞ս կը գնահատէք Պոլսահայոց հայերէնի կարեւորութեան մասին գիտակցութիւնը:

Ս.Տ. Անպէտք համարող շատեր կան, ինչ կրնամ ըսել, իրենց սխալն է: Շատ անգամ ծնողներ իրենց զաւակները համալսարան կը մղեն յատկապէս ալ բժշկական գիտութիւններու եւ ծարտագիտութեան ուսման ցանկութեամբ: Այն որ շատ է անարժէք է: Անթիւ, անհամար բժիշկներ, ծարտագէտներ կամ տնտեսագէտներ ունինք: Իսկ այն որ քիչ է արժէքաւոր է: Մենք արդէն տէր ենք այդ քիչ գտնուածին: Ե-

րիտասարդներ թող շրջահայեաց ըլլան եւ տեսնեն թէ հայերէն գիտնալով ինչեր ընել կարելի է: Անշուշտ դպրոցներն ալ այս մասին պէտք է գիտակցութիւն գոյացնեն:

Վ.Է. Իսկ ի՞նչ է նախակրթարանի ուսման հայերէնի իմացութեան համար կարեւորութիւնը:

Ս.Տ. Ես ծնողքիս հետ միշտ հայերէն խօսեցայ: Բանակի ծառայութեան ժամանակ դժուարացայ, քանի որ պարտաւոր էի թրքերէն խօսելու: Կը նախընտրէի չխօսիլ: Նման վարժութիւն մը պէտք է հաստատել ընկերային միջավայրին մէջ, որուն համար կը կարեւորեմ նախակրթարանի, միջնակարգի եւ երկրորդական վարժարանի ուսումը: Մեր խնդիրը մանկապարտեզէ, նախակրթարանէ անելի երկրորդական վարժարանի մէջ կը շեշտուի: Տղան այդ դասարաններուն է որ կը հրաժարի հայախօսութենէ: Այդ հանգրուանին յանկարծ հայերէնը կը սկսի անբաւարար թուիլ: Անշուշտ, որ սխալ համոզում մըն է, որուն ետին կայ հայերէնը դպրոցին մէջ սորված ըլլալու իրողութիւնը: Մինչդեռ հայերէնը միայն դպրոցի լեզուն չէ, այլ փողոցի լեզուն, սիրոյ լեզուն: Աշակերտներն այս իրողութեան համապատասխան փորձը չունենալով ակամայ կը հեռանան հայերէնէն:

Վ.Է. Այս իրավիճակը ինչպէ՞ս կը բարելաւուի:

Ս.Տ. Պէտք է խուսափիլ խրատելէ եւ նախընտրել խրախուսելու ճամբան: Զաւալներելու ենք երիտասարդները հայախօսութեան եւ հայերէն գրելու համար: Շատ անգամ անոնք կրնան ինքնավստահութեան պակաս ունենալ: Մենք յօժարելու ենք սխալները մի առ մի սրբագրելու, բաւ է որ անոնք գրեն:

Սփիւռքի համար նշանակալութիւնը տարբեր կրնայ ըլլալ, բայց Թուրքիոյ համար հայերէնը դիմադրութեան միջոց մըն է նաեւ: Երբ շրջապատուած ես

ազգայնական ճնշումի մը մէջ, հայախօսութիւնը, հայաւարի ապրումը ինքնին դիմադրութիւն են: «Կէզի» զբօսայգիի դէպքերուն կամ «Քամի Արմէն»ի դիմադրութեան օրերուն երիտասարդները հայերէն վերտառութիւններ պատրաստեցին: Զուրթուլուի փողոցները շրջելով կը հանդիպէք հայերէնով պատի գրութիւններու: Այս օրինակները կ'ապացուցեն, որ Թուրքիոյ մէջ հայերէնի նկատմամբ գիտակցութիւն մը, կենսունակութիւն մը կայ: Շուրջ բոլորս հայերէն խօսիլ ջանացող երիտասարդներ կը տեսնեն: Այս երետոյթը կը յուսադրէ զիս: Պէտք չէ մոռնալ նաեւ, որ մենք անցեալը քիչ մը չափազանց կ'արժեւորենք: Կ'անտեսենք թէ անցեալին ալ կարգ մը քաղաքներու հայ բնակիչներ նախընտրած են թրքախօս ըլլալ: Միւս կողմէ հայերէնի վերատիրապետելով շատ հարուստ մշակոյթի թափանցած պիտի ըլլանք: Միայն այս գործօնը անգամ բաւարար է, որ հայերէն սորվինք եւ գործածենք:

Վ.Է. Ինչպէ՞ս պէտք է խրախուսել թուրքացի հայերը, որպէսզի հայերէնով արտադրեն:

Ս.Տ. Արտադրութիւնը երկրորդ հանգրուանն է: Նախ հայը պէտք է հայերէնով ապրի: Պատմութեան մէջ կը տեսնենք բազմաթիւ գործեր, որոնք գրականութիւն մուտք գործած են տեղական լեզուով: Օրինակի համար Ռուպերտ Զատտէնեան նախ թրքերէն ապա հայերէն գրած է: Շատ կարեւոր վիպագիր մը ըլլալով ծանօթ Կոստան Զարեան իր գործերը նախ իտալերէն եւ ֆրանսերէնով գրած, ապա գրիչը ուղղած է դէպի հայերէն: Կարգ մը Թուրքիացի հայ հեղինակներու լեզուն շատ պարզ է: Զաւէն Պիպէնեան, Կարպիս Ճանճիկեան կամ Զահրաթի նման շատ կարեւոր գրողներ, հայերէնը խիստ մատչելի գործածած են: Երիտասարդներ այս օրինակներուն հետեւելով կրնան արտադրութիւն ալ փորձել:

MAPLE HEALTH CENTRE
New Optical and Medical Store

VALUE \$99
DESIGER \$199

Special Frame + Lenses (single or progressive)

Contact Lens \$120 CASH BACK

USE YOUR BENEFITS Direct Billing

1808 Pharmacy Ave. Toronto (Sheppard/Pharmacy) 416.497.2525

We also offer

- Massage
- Acupuncture
- Osteopathy
- Physiotherapy
- Orthopaedic Shoes & Devices
- Medical Supply

MAMAJOUN
ARMENIAN PIZZERIA
WWW.MAMAJOUN.COM

ԹԱՐՄ ԵՒ ՀԱՏ ՀԱՄԵՂ ԼԱՀՄԱՃՈՒՆ
We make lahmajoun fresh everyday.

We also serve Zaatar, soujouk and cheese manaeesh, pizza, beuregs and now making mantuh.

www.mamajoun.com

10% discount

Monday: closed
Tuesday: 9am to 7pm
Wednesday: 9am to 7pm
Thursday: 9am to 9pm
Friday: 9am to 9pm
Saturday: 9am to 7pm
Sunday: 9am to 5pm

209 Ellesmere road, Scarborough, Ontario

Փիթեր Պալաքեան Արժանացաւ Pulitzer Մրցանակին

OZONE JOURNAL PETER BALAKIAN

Ապրիլ 18ի յետմիջօրէին, «Փոլիցըրը» հիմնարկին կողմէ յայտարարուեցաւ, թէ Փիթեր Պալաքեանի Ozone Journal բանաստեղծութիւններու հատորը արժանացած է այս տարւան Pulitzer հեղինակաւոր մրցանակին՝ բանաստեղծութեան անուանակարգին մէջ:

Հիմնարկը, որ լրագրութեան, խըմ-բագրութեան, լուսանկարչութեան, երաժշտութեան, գրականութեան ու այլ անուանակարգերու մէջ տարեկան մրցանակներ կը շնորհէ, այս տարի կը տօնէ իր հարիւրամեակը:

Ակնարկելով Պալաքեանի գործին՝ մրցանակներու վարիչ Մայք Փրայտ յայտարարած է. «Բանաստեղծութեանց այս հաւաքածոն ականատես կը հանդիսանայ վաղեմի կորուստներու եւ ողբերգութեանց, որոնք ներկայ ժամանակներու համաշխարհային վտանգներուն եւ անորոշութեանց ետին կը կանգնին»:

«Բանաստեղծութիւններուն տինա-միջ եւ զգայական լեզուն մեզ կը յիշեցնեն, թէ բարբարոսութիւններու, ցաւի եւ մոռացութեան պատմութիւնը հինէն կու գայ + սակայն միաժամանակ մեզի կը յիշեցնեն մշակոյթի հարստութիւնն ու գեղեցկութիւնը եւ սիրոյ դիմաց-

կունութիւնը», յայտնեց ընտրող յանձնախումբը:

Պալաքեանի Ozone Journal հատորը, որ լոյս տեսած է «Շիքալօ» հրատարակչատունէն, հետաքրքրական կապեր կը գծէ Հայոց ցեղասպանութեան, Միացեալ Նահանգներու բնիկներուն, Նայրոպիի չքաւորներուն եւ այլ իրաւագործներու, ինչպէս նաեւ՝ կենսոլորտի ջերմութեան եւ AIDS հիւանդութեան միջեւ՝ փորձելով կորուստներէն եւ աղէտներէն իմաստ մը պեղել:

Colgate համալսարանի դասախօս Փիթեր Պալաքեանը հեղինակ է շարք մը այլ բանաստեղծական հատորներու, ինչպէս նաեւ ինքնակենսագրական՝ «Ճակատագրի սեւ շունը» (Black Dog of Fate) հատորին, Հայոց ցեղասպանութեան ընթացքին Միացեալ Նահանգներու հակազդեցութեան նուիրուած «Այրող Տիգրիսը» (Burning Tigris) պատմագիտական գործին ու արձակ այլ ստեղծագործութիւններու եւ յօդուածներու:

Ան նաեւ թարգմանական աշխատանք կատարած է, ինչպէս՝ Գրիգորիս Պալաքեանի «Հայկական Գողգոթան» (Armenian Golgotha- A Memoir of the Armenian Genocide 1915-1918), որ ընտրուած էր Washington Post-ի «տարուան յիշատակելի գիրքը»:

Անգլիագիր Պալաքեանի գործերը թարգմանուած են հայերէնի, արաբերէնի, պուկա-

րերէնի, ֆրանսերէնի, գերմաներէնի, յունարէնի, հոլանտերէնի, եբրայերէնի, ռուսերէնի, սերայ-խր-ուաթերէնի եւ թրքերէնի:

Անոր «Ճակատագրի Սեւ Շունը» հատորը արժանացած է ինքնակենսագրութեան մարզի «ՓԵՆ-Ալպրենտ» մրցանակին:

Պալաքեան կ'ապրի եւ կը ստեղծագործէ Նիւ Եորքի մէջ

ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Յուշիկ Ղազարեան

Այս գիշեր,
Խաւարագոյն աս ժամուն,
Մահամերձ կիսալուսնի կիսամութին մէջ,
Ոգեկոչման արարողութիւն է սրբազան...
Կը կանչեմ հոգիդ ծեր ու սպիտակ
Փլատակներով մէջէն գորշ...
Լոյս ու մութ,
Լռութիւն ու աղմուկ՝
Երաժշտութեան պէս կը հոսիս դանդաղ
Եւ կը յիշեմ հանդիպումը մեր առաջին,
Երբ աշխարհակալի ծիրանիով պարուրուած՝
Եկայ սպիտակ քարերդ նուաճելու
Ու դու ժպտացիր ինծի
Դարպասներովդ բաց
Փայփայեցիր հոգիս խրոխտ
Եւ այն ատեն սորվեցայ,
Թէ նուաճումները պատրանք են սին,
Թէ թագն ու սուրը
Եղբայրներ են անբաժան,
Թէ աշխարհակալի ծիրանին
Արիւնով է ներկուած
Ու այդքան արիւն
Անյարիր է հոգիներուն մեր սպիտակ...
Այն օրերուն պատանի էի արկածախնդիր
Եւ դուն դարձար
Սէրս առաջին...
Քեզմէ անդին այնքան սիրեցի,
Որ դարձայ օտարամոլ անտունի...
Քարաւաններս աշարիի չորս ծագերուն
Եօթը ծովեր ու եօթը հրաշալիք կտրեցին,
Ու սփռեցին, ո՛ր որ գացին,
Անուշաբոյր համեմներ,
Հոյլով աստղեր, մետաքս ու
խունկ ու
Երգեր...

Անոնց համար
Ուրիշին տուի ոսկի գահեր,
Բայց դուն առատածեռն՝
Շարունակեցիր ժպտալ ծրի,
Ժպտալ դարպասներովդ միշտ բաց...
Արեւելքի աագներէն, օր մըն ալ,
Մրրիկի պէս ծնաւ Գագանը մութ
Ու իր թաթովը մահակշիռ
Փորձեց խեղդել ամէն բան:
Եւ, կը յիշե՛մ,
Այնպէս հարուածեց անգութ,
Որ իմ լեռներս վսեմ
Արին լացին եօթը դար...
Ապաստան էին ինծի միայն
Պարիսպներդ սպիտակ,
Որոնց փէշերուն բարձրացուցի
Ի յիշատակ նահատակներուս իմ քառսուն,
Կոթող մ'ամմահ՝
Եկեղեցի, զանգակատուն,
Եւ կամարներուն տակ անոր «Տէր Ողորմեա՛» կանչեցի...
Ողորմեցար միայն դուն-
Ու շարունակեցիր ժպտալ
Դարպասներովդ միշտ բաց...
Եօթը դար արին՝
Եօթը երանգ խաւար էր.
Ամէնէն մութը՝ այդ բոլորին աւարտն էր...
Քարաւաններս զուարթ
Մահուան շարքեր եղան անծայր.
Ե՛րգս խեղդուեցաւ
Վայնասունին մէջն իր վայրագ...
Եօթը երանգին ամէնէն մութ,
Ամէնէն սեւ ժամն էր այդ
Եւ աշխարհին մէջ մթնած՝
Սպիտակ մնացին միայն քարերդ անբիծ,
Որոնց շուքին տակ զով ու բարի
Ես գտայ ապաստան, փրկութիւն...
Քու գիրկիդ մէջ մայրական,
Ես ծաղկեցայ դար մ'ամբողջ
Ու թաղերէդ նեղիկ
Կրկին աշխարհը լեցուցի
Յասմիկի բոյրով ու երգով
Կեանքով, լոյսով ու խունկով...
Ճարտարովը իմ ձեռքիս
Շէնցուցի քեզ
Ու դուն շարունակեցիր ժպտալ
Դարպասներովդ միշտ բաց...
Բայց խաւարն այդ ամենակով
Եկաւ հասաւ դարպասներով.

Քարերդ սպիտակ,
Որ չխանձուեցան երկար դարեր
Մնապատի արեւուն տակ,
Մէկ հարուածով ածխացան...
Ռումբերու, ականներու ծիչովը մահաբեր
Խեղդուեցաւ երգդ զուարթ
Ու ժպիտդ
Դարպասներդ
Հրաւերդ առատածեռն,
Որ կը կանչէր ամէն անցորդ՝
Հեռու թէ մօտ,
Դարպասներդ այդ յար բաց,
Վերջապէս լուռ փակուեցան...
Այս գիշեր,
Խաւարագոյն այս ժամուն,
յԱնուն հանդիպման մեր առաջին
յԱնուն քարաւաններուս երկար շարքին,
յԱնուն բոյրիդ ու երգիդ,
Կը կանչեմ քե՛զ
Թօթափէ՛ փլատակներդ այս գորշ,
Փայլիր կրկին ձերմակ հոգիովդ անբիծ,
Փշրէ՛ կապանքը չարին
Մի՛ վիատիր, նայիր ինծի
Ես վկայ եմ կենդանի
Ճշմարտութեան հին անփոփոխ.
Նայիր ինծի
Ու հաւատա՛
Թէ այնպէս ինչպէս
Կարելի չէ ազդ մը ամբողջ սպաննել,
Կարելի չէ կանչը կեանքին
Մնապատի աւագներուն տակ խեղդել,
Այդպէս ալ
Կարելի չէ
Յափտենական սետով ծածկել
Հին քաղաքին հոգին ձերմակ:
Նայիր ինծի՝ կենդանի վկայ,
Ճշմարտութեան հին անփոփոխ՝
Թէ դահիճն է իսկական զոհ,
Թէ զոհին համար արիւնաքամ՝
Կայ յարութիւն ու նոր կեանք...
Վերածնունդ ծեր հոգիիդ դարաւոր,
Պիտի կանգնիս դուն կրկին փարոսի մը պէս անմար
Ու աշխարհն իր չորս ծագերով
Պիտի ցոլայ հոգիովդ սպիտակ
Իմ դարաւոր սէրս
Իմ երգս անմահ
Հալէպ

Հալէպ՝ 17-18/8/2013

Armenian Association of Toronto
And Saturday School,
Have organized a visit to

Ripley's Aquarium of Canada

Date: **Saturday June 11 /2016 at 1:00 pm sharp**

Address: 288 Bremner Blvd – Toronto, Ont. M5V 3L9
Near the CN Tower

No special transportation provided
Please be there at least 15 minutes early

Adults & Youth (14 & up): **\$15.00**

Children (6 to 13): **\$10.00**

(Special ticket prices sponsored by AAT)

To book your tickets, please contact:
Arax Hambarchian - 289-259-5632 or 905-826-2325
E-mail: araxgh@aol.com

CAMP ARARAT 2016

Experience a week of outdoor activities,
fun times and building friendships
while exploring your Armenian heritage!

WHEN:

Sunday, August 14th-
Saturday, August 20th

WHERE:

Camp Ignite,
Ameliasburg, Ontario

CIT PROGRAM!

CAMP ARARAT CHALLENGE!

PRICE: \$495 per child

Applications at www.campararat.ca with a firm due date of May 15, 2016

Դիմումագրերը յանձնել Մայիսի 15-էն առաջ E-MAIL: campararat@gmail.com

*The mission of Camp Ararat is to provide an environment where Canadian youth
can experience Christian faith and Armenian heritage in a fun, safe and educational setting
while developing skills in fellowship and service to the church and community.*

DEVRY SMITH FRANK LLP

LAWYERS & MEDIATORS

Real Estate
Wills and Powers of Attorney
Estate Administration and Corporate Law

Robert P. Adourian

416-446-3303

robert.adourian@devrylaw.ca

Alleen Sakarian

416-446-3307

alleen.sakarian@devrylaw.ca

95 Barber Greene Road, Suite 100
Toronto, ON M3C 3E9
416-449-1400
www.devrylaw.ca

Գիտէ՞իք թէ

Թաղման ծախսերը գրեթէ նոյնն են
եւ կախեալ՝ ընտանիքի
կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Ես ճո՛ւն Զէյնս եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

Dr. Tatevik Shaboyan, Optometrist

- ✓ Comprehensive eye exams
- ✓ Contact Lenses
- ✓ Visual Field Testing
- ✓ Evening & Weekend Appointments
- ✓ Direct Insurance Billing
- ✓ New Patients, Emergencies, & Walk-ins Welcome!

Call or visit us for
your vision care needs

3410 Sheppard Ave. East, Suite #205
Toronto, ON M1T 3K4
(Sheppard & Warden)

(416) 700-3003

www.drshaboyan.com

LAWRENCE-WARDEN DENTAL CLINIC
DR. SAMI GARABETIAN, D.D.S.
FAMILY & COSMETIC DENTISTRY

Advance Zoom Teeth Whitening!
See the Results Within 1 Hour. Right in the Chair!

- Dentures
- Crowns/Bridges & Veneers
- Orthodontics & Invisalign
- Seniors Discounts
- University Student Discount
- New Patients Welcome
- Complimentary Oral Hygiene Kit with Every Cleaning Appointment
- Velscope Oral Cancer Screening Test
- Implants & Mini Implants (Denture)

2080B Lawrence Avenue East • 416.701.0600
www.DrSamiGarabetian.com, email: lawrencewardendental@rogers.com

LAWRENCE-WARDEN DENTAL CLINIC
DR. SAMI GARABETIAN, D.D.S.
FAMILY & COSMETIC DENTISTRY

Mini Implant

- Dentures
- Crowns/Bridges & Veneers
- Seniors Discounts
- University Student Discount
- New Patients Welcome
- Complimentary Oral Hygiene Kit with Every Cleaning Appointment
- Velscope Oral Cancer Screening Test
- Orthodontics and Invisalign
- Mini Implants & Implants

OFFICE HOURS:
Monday: 9:00am - 5:00pm
Tuesday - Friday: 9:00am - 7:00pm
Saturday: 9:00am - 4:00pm • Sunday: Closed

2080B Lawrence Avenue East • 416.701.0600
www.DrSamiGarabetian.com, email: lawrencewardendental@rogers.com

HomeLife/Vision
Realty Inc.-Brokerage*-Realtor Member
*Independently Owned and Operated

Seda Bakhshian
Sales Representative

Cell: (647) 779-3660
Bus: (416) 383-1828
sedabakhshian@gmail.com
www.propertyca.ca

HomeLife/Vision
Realty Inc.-Brokerage*-Realtor Member

Allen Der Minassian
Sales Representative

Call 416-939-1851 for a
FREE Market evaluation of your home.

allendm@gmail.com
www.derminhomes.com

LEBANESE CUISINE مطعم دنيا مأكولات عربية و لبنانية

DOUNIA RESTAURANT

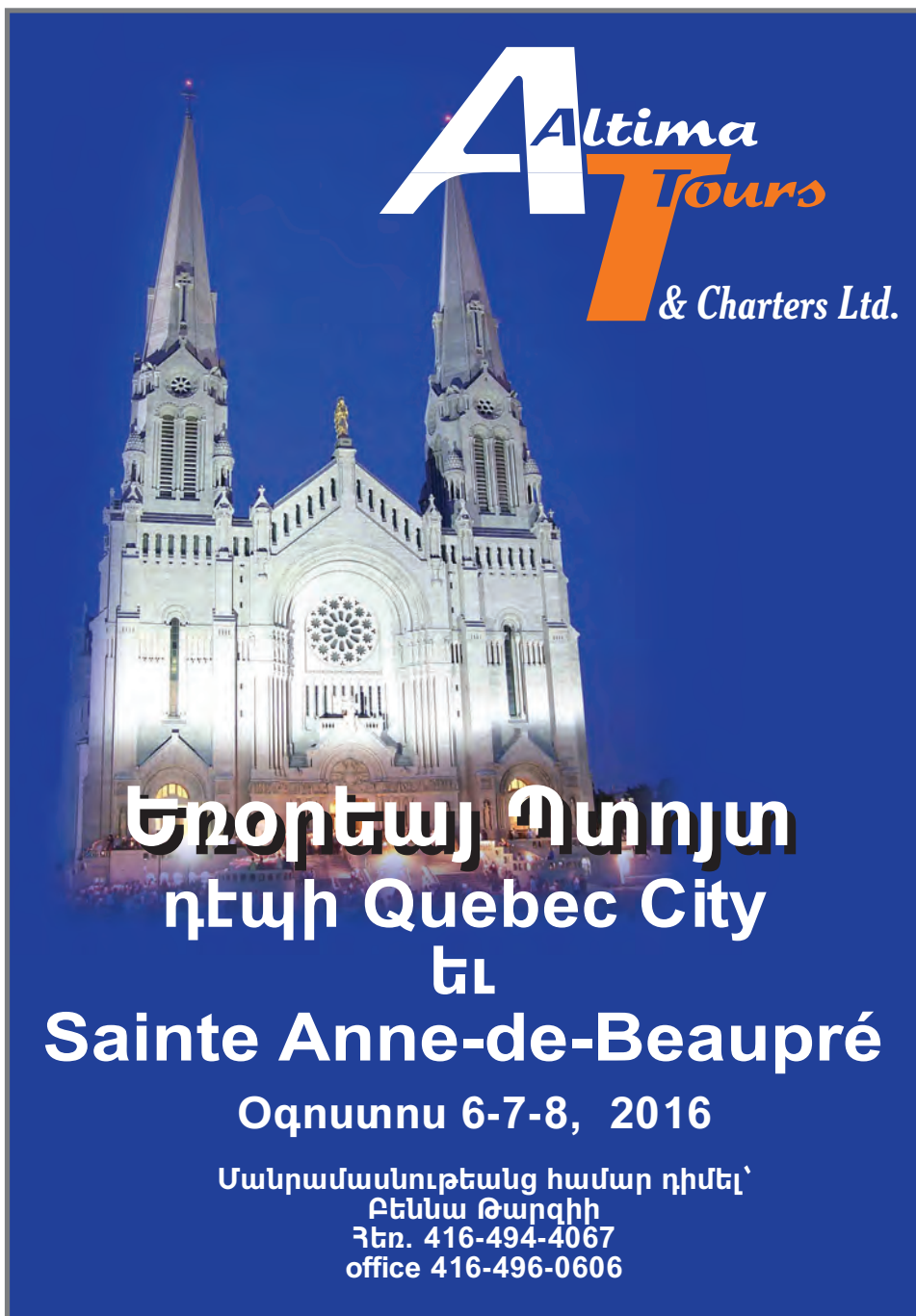
Now open

Armenian establishment
Great variety of
appetizers & Meat dishes

**Ճաշակեցեք
հայկական այս
հաստատության
համեղ
ճաշատեսակները**

1331 Warden ave. Unit 1,
scarborough Ont. M1R 5A8
Warden & Ellesmere (near Costco)

we cater & deliver
647-342-9271 / 647.402.3003

Altima Tours
& Charters Ltd.

**Երոթեայ Պառլյա
իէայ Quebec City
էԼ
Sainte Anne-de-Beaupré**

Օգոստոս 6-7-8, 2016

Մանրամասնութեանց համար դիմել՝
Բեննա Թարգիի
Հեռ. 416-494-4067
office 416-496-0606

**ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ
ՇՐՋԱԴՏՈՅՏ**

**Montenegro
Croatia
Italy**

Օգոստոս 25-ին Սեպտեմբեր 8

Տեղերը սահմանափակ են
Մանրամասնութեանց համար դիմել՝
Բեննա Թարգիին
416-494-4067 կամ 416-496-0606

ARMENIAN HERITAGE CRUISE® XX 2017
The Armenian Cultural Association of America

Bonaire

Aruba

ARMENIAN HERITAGE CRUISE
20th
ANNIVERSARY
Presents its 20th
Anniversary Cruise
www.armenianheritagecruise.com

Curacao

Labadee

JANUARY 20-29, 2017
Departing from Miami, Florida. With
live entertainment by Kev Orkian,
Kevork Artinian, Harout Khatchoyan,
Joseph Krikorian and more ...
From the Columbia University Medical
School, a first for the AHC, a Medical
and Health Care Professionals
Accredited Educational Program.

Government Taxes of \$94.84 are in addition. All rates are per person based on double occupancy and include all Port Charges and ACAA registration fees. Rates and information subject to change at any time without notice.

Royal Caribbean
INTERNATIONAL

INSIDE CABIN	starting at \$1074
PROMENADE INSIDE	\$1144
OCEAN VIEW	starting at \$1204
DELUXE BALCONY	starting at \$1544
SUPERIOR BALCONY	starting at \$1604
SUITES AVAILABLE UPON REQUEST	
3rd or 4th person or child OVER 11 sharing same cabin	\$849
3rd or 4th child UNDER 11 sharing same cabin	\$549

TRAVEL GROUP
INTERNATIONAL

You must book with TravelGroup in order to attend all private Armenian Events. For Reservations Contact:
125 SE Mizner Blvd., SUITE 14, Boca Raton, FL 33432
Local **561-447-0750** • Toll Free **1-866-447-0750** Ext 108 or 102 • AHC@travelgroupint.com

CASSANDRA HEALTH CENTRE

**ARMENIAN
MEDICAL CENTRE & PHARMACY**

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Dr. Rupert Abdalian

Gastroenterology

Dr. Mari Marinosyan

Family Physician

Dr. Omayma Fouda

Family Physician

Dr. I. Manhas

Family Physician

Dr. H. Kavazandjian

Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

Located at Cassandra Health Centre

2030 Victoria Park Ave.

Please call 416-331-9111

to arrange an appointment

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուիներու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետողականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցներու 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժիշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

**WALK-IN CLINIC
ONSITE**

416-331-9111

**Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը**

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)

North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

George Clooney: One Cannot Deny Genocide

YEREVAN— “The Armenian Genocide is not just part of Armenian history, it’s not the pain of a particular country or people, it’s part of world history,” said Academy Award-winning actor and humanitarian George Clooney at the Second Global Forum Against the Crime of Genocide in Yerevan.

Clooney spoke about genocide recognition, calling it a long struggle, “One cannot deny what has happened,” he said, adding, “When someone is trying to annihilate a whole human race, culture, people, that’s genocide, there can be no other version of it.”

“After the Holocaust we always heard the ‘never again’ expression; however, it was followed by Rwanda, Cambodia, Bosnia, and Darfur genocides.”

“What we are doing today has two objectives. First, we have to look back into the past and remember that it’s not the pain of a particular country or people; it’s part of world history. Second, we need to move forward,” Clooney added.

Clooney arrived in Armenia on April 22 to present the first Aurora Prize for Awakening Humanity, which recognizes individuals and organizations for the exceptional impact their actions have made on preserving human life and advancing humanitarian causes.

Clooney is a member of the Aurora Prize Selection Committee, which also includes Nobel laureates Elie Wiesel, Oscar Arias, Shirin

Armenian President Serzh Sargsyan, U.S. actor George Clooney and French-Armenian singer Charles Aznavour attend a remembrance ceremony at the Armenian Genocide Memorial in Yerevan, 24 April 2016.

Ebadi and Leymah Gbowee; former Ireland President Mary Robinson; human rights activist Hina Jilani; former Australian Foreign Minister and International Crisis Group President Emeritus Gareth Evans; and Carnegie Corporation of New York President Vartan Gregorian.

On behalf of the survivors of the Armenian Genocide and in gratitude to their saviors, an Aurora Prize laureate will be honored each year with a \$100,000 grant as well as the

unique opportunity to continue the cycle of giving by nominating organizations that inspired their work for a \$1 million award.

100 LIVES is a new global initiative rooted in the events of the Armenian Genocide, during which hundreds of thousands of Armenians were saved by the courageous and heroic acts of individuals and institutions. A century later, 100 LIVES seeks to express gratitude, to share remarkable stories of survivors and their saviors, and to celebrate the strength of the

Clooney speaks during Aurora Prize ceremony in Yerevan.

human spirit.

100 LIVES is an initiative of the IDeA (Initiatives for Development of Armenia) Foundation, a charitable foundation committed to promoting socioeconomic development in Armenia through investments in long-term, non-profit projects.

Burundi Activist Wins Prize Created In Memory Of Armenian Genocide

On April 25, 2016, Marguerite Barankitse, a woman who saved thousands of children in Burundi from extermination received a new international humanitarian award created in memory of the 1915 Armenian genocide in Ottoman Turkey.

Hollywood star George Clooney awarded the first Aurora Prize for Awakening Humanity to Ms. Barankitse, a humanitarian worker from the African state, at a ceremony held in Yerevan.

The award was established last year by three prominent Diaspora Armenians: philanthropists Ruben Vardanyan and Noubar Afeyan, and Vartan Gregorian, the president of the Carnegie Corporation of New York. It is designed to honor individuals around the world who risk their lives to help others.

The prize is named after Aurora Mardiganian, an Armenian genocide survivor who witnessed the massacre of relatives and told her story in a book and film.

Barankitse, the founder of an orphanage in Burundi, was one of four finalists picked last month by an international selection committee co-chaired by Clooney and Elie Wiesel, a prominent Holocaust survivor. The committee also includes three other Nobel laureates: Iranian human rights campaigner Shirin Ebadi, Costa Rica’s former President Oscar Arias and Liberian peace activist Leymah Gbowee.

Barankitse, who had to flee Burundi last year, has saved some 30,000 children who became orphans as a result of bloody ethnic conflicts that plagued her country as well as neighboring Rwanda over two decades ago. Her Maison Shalom charity has sheltered and educated them.

American actor George Clooney and Russian-Armenian philanthropist Ruben Vardanyan (L) give the Aurora Prize for Awakening Humanity to Marguerite Barankitse, a humanitarian worker from Burundi, at a ceremony in Yerevan, 24Apr2016. (Photo courtesy of Aurorapize.com)

“This is a victory of love over hatred,” Barankitse said at the award ceremony timed to coincide with official commemorations of the 101st anniversary of the Armenian genocide.

“Marguerite Barankitse serves as a reminder of the impact that one person can have even when encountering seemingly insurmountable persecution,” Clooney said for his part.

The American actor and director emphasized the importance of the award. “Tonight’s award celebrates heroism and bravery far beyond what most of us can do in a lifetime,” he said.

“We also honor the 1.5 million lives that

were lost 101 years ago, and we honor those lives by calling their tragedy by its true name: genocide, the Armenian genocide,” added Clooney. “Hitler once famously said, ‘Who remembers Armenia?’ The answer is the whole world.”

•3f•3fAustralia’s former Foreign Minister Gareth Evans, another member of the Aurora selection committee, made a similar point. “The driving impulse of the prize was to ensure that we never forget, as some people want us to do, the Armenian genocide, and that we do continue to understand the incredible risks there are in so many places around the world of going back to the edge of that particular volcano,” Evans said at the ceremony.

The prize carries a \$100,000 personal grant to Barankitse. She was also awarded \$1 million to donate to organizations that inspired her work. Barankitse chose three charities from Luxembourg as its recipients.

The committee co-headed by Clooney also awarded \$25,000 to each of the three other finalists: Tom Catena, an American doctor running the sole hospital in Sudan’s Nuba Mountains, Syeda Ghulam Fatima, a Pakistani advocate of destitute workers, and Rev. Bernard Kinvi, a Catholic priest who has saved the lives of over 1,000 Muslims in the Central African Republic.

Unlike the other finalists, Catena, who is based in a rebel-held region in southern Sudan, was unable to travel to Armenia for the ceremony. Addressing it by Skype, he appealed for urgent international humanitarian aid to the region.

“We are sort of a small Syria in a lot of ways,” he said, accusing Sudan’s ruling regime of perpetrating a “quiet genocide” there for the past two decades.

100 LIVES, a pan-Armenian group which launched the Aurora Prize, also teamed up with the International Center for Journalists (ICFJ) to give its first Integrity in Journalism Award to Rukmini Callimachi, an investigative reporter with “The New York Times.” Callimachi has written extensively on the ordeals of thousands of Yazidi women in Iraq captured and used as sex slaves by the Islamic State extremist group.

“In bearing witness to the suffering of these women, I hope that one day that suffering may end,” Callimachi said as she received the award at the Yerevan ceremony.

Yazidi Genocide Memorial Unveiled In Yerevan

On April 21, in Yerevan, leaders of Armenia’s Yazidi community inaugurated a memorial to Yazidis and other people massacred by the so-called Islamic State in Iraq and Syria (ISIS) in what the United States has recognized as genocide.

The statue of a Yazidi woman holding a child was unveiled in a public park in the city center at a ceremony that was attended by parliamentary leaders of Armenia’s main political parties and the head of the European Union Delegation in Yerevan, Piotr Switalski.

It symbolizes the suffering of Yazidis and other minorities in a region in northern Iraq that was overrun by the ISIS in 2014.

Amo Sharoyan, the chairman of the Yazidi Armenian organization Midia-Shangal, drew parallels between the massacres committed by the ISIS and the 1915 Armenian genocide in Ottoman Turkey.

“The Armenian and all other genocides must be recognized and condemned so that such crimes are not repeated,” Sharoyan said

A memorial to Yazidis and other people massacred by the ISIS in Iraq is unveiled in Yerevan, 21 April 2016.

continue page 21

Canadian PM Trudeau Upholds Genocide Recognition Commitment

Canadian Prime Minister Justin Trudeau released a statement commemorating the 101st anniversary of the Armenian Genocide. In a statement dated April 24, 2016, Trudeau recalled the resolutions passed by both the Senate and the House of Commons recognizing the Armenian Genocide and stated that "We preserve the memory of those who lost their lives and those who suffered during this genocide, and pay our deepest respects to their descendants, including those who now call Canada home."

Below is Trudeau's statement in its entirety.

*** Prime Minister Jastin Trudeau

On this day, we mark the 101st commemoration of the tragic loss of life of the Armenian population during the waning days of the Ottoman Empire in 1915.

Both the Senate of Canada and the House of Commons have adopted resolutions referring to these events as genocide.

We preserve the memory of those who lost their lives and those who suffered during this genocide, and pay our deepest respects to their descendants, including those who now call Canada home.

In solemnly acknowledging this event, let us use this moment as an opportunity to look forward and strengthen our collective resolve to ensure such acts are never again repeated.

While we must never forget the lessons of history, we must also be reminded that past injustices do not serve our communities if they divide us. Canadians of all backgrounds and faiths stand together in reaffirming our collective commitment to the values of pluralism, human rights, and diversity.

On this anniversary, please join me in my hope for a peaceful future based on tolerance, respect, and reconciliation.

The Rt. Hon. Justin Trudeau, P.C., M.P.
Prime Minister of Canada

Obama Issues Statement on Armenian Remembrance Day

Below is President Barack Obama's "Armenian Remembrance Day" statement. Obama avoided the word "genocide", instead employing the Armenian term "Meds Yeghern" (the Great Catastrophe).

Today we solemnly reflect on the first mass atrocity of the 20th century—the Armenian Meds Yeghern—when one and a half million Armenian people were deported, massacred, and marched to their deaths in the final days of the Ottoman empire.

As we honor the memory of those who suffered during the dark days beginning in 1915—and commit to learn from this tragedy so it may never be repeated—we also pay tribute to those who sought to come to their aid. One such individual was U.S. Ambassador Henry Morgenthau, Sr., who voiced alarm both within the U.S. government and with Ottoman leaders in an attempt to halt the violence. Voices like Morgenthau's continue to be essential to the mission of atrocity prevention, and his legacy shaped the later work of human rights champions such as Raphael Lemkin, who helped bring about the first United Nations human rights treaty.

This is also a moment to acknowledge the remarkable resiliency of the Armenian people and their tremendous contributions both to the international community as well as to American society. We recall the thousands of Armenian refugees who decades ago began new lives in the United States, forming a community that has enormously advanced the vitality of this nation and risen to prominence and distinction across a wide range of endeavors. At a moment of regional turmoil to Armenia's south, we also thank the people of Armenia for opening their arms to Syrian refugees, welcoming nearly 17,000 into their

President Barack Obama

country.

As we look from the past to the future, we continue to underscore the importance of historical remembrance as a tool of prevention, as we call for a full, frank, and just acknowledgment of the facts, which would serve the interests of all concerned. I have consistently stated my own view of what occurred in 1915, and my view has not changed. I have also seen that peoples and nations grow stronger, and build a foundation for a more just and tolerant future, by acknowledging and reckoning with painful elements of the past. We continue to welcome the expression of views by those who have sought to shed new light into the darkness of the past, from Turkish and Armenian historians to Pope Francis. ý

Today we stand with the Armenian people throughout the world in recalling the horror of the Meds Yeghern and reaffirm our ongoing commitment to a democratic, peaceful, and prosperous Armenia.

Toronto Highway Banner: "101 Years of Denial"

Armenian Youth Federation (AYF) Toronto members held banners over the busiest highway in Canada during rush hour.

On April 19, AYF Canada launched its "101 Hours of Action" campaign dedicated to the 101st anniversary of the Armenian Genocide. The goal of this campaign is to reach as many people in the public as possible in the lead up to our annual demonstration and march in Ottawa on April 24.

Toronto-Armenian community members stand with the people of Artsakh

Members of Toronto-Armenian community expressed their solidarity with the people of Artsakh by a spontaneous gathering at the Armenian Community Center on April 5, 2016 in Toronto. Photo by Ishkhan Ghazarian.

Yazidi Genocide ...

cont. from page 20

at the ceremony.

U.S. Secretary of State John Kerry said last month that the ISIS, an extremist group also known as Daesh, is "responsible for genocide" against Christians, Yazidis, and other religious and ethnic groups in both Iraq and Syria. "We must hold the perpetrators accountable," he declared.

There are an estimated 50,000 Yazidis living in Armenia, making them the country's single largest ethnic minority.

President Serzh Sargsyan condemned

the mass killings and deportations of Iraqi Yazidis as "absolutely unacceptable" shortly after they were first reported in the summer of 2014. Sarkisian instructed Armenia's Foreign Ministry and diplomatic missions abroad to "redouble their efforts to adequately raise the issue in the international arena."

The move followed a series of street protests staged by Yazidis in Yerevan. They said that the Armenian government is slow to react to the atrocities committed against their ethnic kin.

Visit SAH Website for all you donations to the new Syrian Armenians.

www.sah.armenian.ca

Online donations and any donation greater than \$20 will receive an immediate tax receipt by email. Online donations can be done by credit card or Paypal account.

Thousands Commemorate The 101st Anniversary Of The Armenian Genocide In Ottawa

Demonstrators at Parliament Hill.

Ottawa – Over 3,000 Canadians from across the country gathered in Ottawa on Sunday, April 24th to commemorate the 101st anniversary of the Armenian Genocide and protest the Government of Turkey's ongoing denial.

The demonstrators gathered at the steps of Parliament Hill on Wellington Street to thank Canada and the Canadian government for their recognition of the Armenian Genocide, but also called upon the government to exert pressure on its NATO ally, Turkey, to come to terms with its past and put an end to its ongoing policy of Genocide denial.

101 years have passed since the start of the Armenian Genocide; the prototype for modern day genocides, including the Holocaust. Through the efforts of the Turkish Government, the crime has gone unpunished. The families of victims have not been compensated and

virtually all Armenian property, cultural and religious wealth, and all remnants of the flourishing indigenous Armenian civilization of thousands of years remain confiscated or ruined in Turkey.

The demonstrators marched via Rideau Street to the Embassy of Turkey. Despite the passage of a century, activists gathered to protest against Turkey's ongoing denial policies and human rights violations, demanding justice and reparations for the 1.5 million victims of the Armenian Genocide.

The Armenian Youth Federation of Canada stressed the vitality of recognition and reparations in their annual speech.

"We are here to tell this embassy that we will never accept an apology from the Turkish Government which offers no recognition, accepts no responsibility, expresses no regret and suggests no reparations for the

crimes committed", read the statement.

Members of the Armenian Youth Federation of Canada read to the protesters information about the lost churches, cultural centres and traditions of the confiscated provinces of Western Armenia, currently known as Eastern Turkey – making clear that the Armenian losses are tangible and reinforcing the importance of reparations in any resolution for their cause.

The protest organizers also highlighted the various human rights abuses committed by the Turkish government today.

"President Erdogan's infamous regime not only shamelessly continues to deny the Armenian Genocide, but actively suppresses freedom of speech and continues its notorious mistreatment and marginalization of minorities in Turkey with minimal regard to human

The crowd marching towards to Turkish Embassy in Ottawa, April 24, 2016.
Photo by Ishkhan Ghazarian

rights and democracy."

2015 marked the centennial of the Armenian Genocide, where millions of Armenians from around the world stood in unison to demand their rights and to obtain condemnation of the crimes that were perpetrated against them by the

Ottoman Turkish government. On this occasion, many countries, including Germany, recognized the Armenian Genocide, while Pope Francis called upon the government in Ankara to once and for all put an end to its policy of denial.

New Scholars join Zoryan 15th Annual Genocide and Human Rights University Program

Toronto -Joyce Apsel, Course Director of Zoryan Institute's GHRUP welcomes new scholars, Dr. Andrew Woolford, Dr. Stephan Astourian, and Dr. Hazel Cameron to the faculty this year, as it approaches the 15th anniversary of the course, held annually at the University of Toronto campus. These new talents bring a diverse body of research and experience to our exceptional faculty of 12 scholars:

Dr. Andrew Woolford

Dr. Andrew Woolford

In the wake of the Truth and Reconciliation Commission's final report, declaring their findings of "cultural genocide" against

Indigenous peoples of Canada, Dr. Andrew Woolford of the University of Manitoba will teach about this phenomenon and its implications. His seminar will follow on the heels of Zoryan's conference held in March at McGill University in partnership with The McGill Centre for Human Rights and Legal Pluralism regarding cultural genocide, where Indigenous scholars emphasized the importance of educating the public on this history. Dr. Woolford is the current President of the International Association of Genocide Scholars, a global organization committed to genocide scholarship.

Dr. Stephan Astourian

The lands where the Armenian, Assyrian and Greek genocide took place are once again a battleground due to terrorism and ethnic cleansing of Kurds, Yazidis, Assyrians, Christians and even Muslims that do not conform to radical Islamic ideology, inflicted by ISIS. This is reminiscent of the mass killings of Armenians and the "collective violence and conflict that had prevailed in Anatolia and its surroundings in the 19th Century" as described by Dr. Stephan Astourian in his essay On the Genealogy of Armenian-Turkish Conflict, Sultan

Dr. Stephan Astourian
Abdumamud and the Armenian Massacres.

Dr. Stephan Astourian, Executive Director of Armenian Studies at the University of California-Berkeley, has been invited to the program as faculty to share his expertise on the ongoing impact of the mentality of violence that has persisted in this region until today, continuing to victimize religious groups such as Yazidis of Sinjar, Chaldean Christians of Mosul, and Syrian Kurds on the border of Turkey. It is critical that the unit on the Armenian Genocide lay the groundwork for other genocides the GHRUP presents, in addition to providing the context of what

continues to occur in this region. Dr. Astourian is a member of the Zoryan Institute board of Directors.

Dr. Hazel Cameron

One of the main objectives of the GHRUP is to encourage emerging genocide scholars so they may continue educating future

Dr. Hazel Cameron

generations of gross violations of human rights and work towards their prevention. It is therefore extremely rewarding to know that many GHRUP graduates have gone on to become professors, instructors and teachers in the field. Former GHRUP student Dr. Hazel Cameron will be returning

to Toronto this year for the first time as a faculty member. At the University of St. Andrews, Scotland, her research focuses on war crimes, genocide, crimes against humanity and state complicity in political violence. This year she will teach the unit on the Rwandan Genocide, and speak about her vast experience working in the Great Lakes region of Africa.

GHRUP Program Director and Zoryan Chairman Professor Roger W. Smith describes the important framework of the course saying, "comparative genocide studies can help us understand the conditions under which genocide and other acts of mass violence are likely to take place, help identify warning signs of the impending violence, and suggest ways in which genocide may be prevented."

This milestone GHRUP will run from August 1st to 12th, 2016 at the University of Toronto.

The Zoryan Institute and its subsidiary, the International Institute for Genocide and Human Rights Studies, is the first non-profit, international center devoted to the research and documentation of contemporary issues with a focus on Genocide, Human Rights, and Diaspora-homeland relations.

More than 300 Activists Protested at Azerbaijani Embassy in Ottawa

On April 8, activists from across Canada gathered in front of the Embassy of Azerbaijan in Ottawa to participate in a peaceful protest organized by the Armenian Youth Federation (AYF) of Canada and the Armen Karo Student Association. More than 300 protesters assembled to voice their outrage and indignation over the recent violent attacks that were initiated by the Republic of Azerbaijan against the peaceful and democratic people of the Nagorno-Karabakh Republic (NKR/Artsakh).

Overnight on April 1-2, Azerbaijan launched a full-blown attack on multiple positions of the NKR Line of Contact (LoC). The Azerbaijani Army employed tanks, military helicopters, drones, and various caliber weapons in an assault that was aimed at the southern, southeastern, and northeastern fronts of the LoC. As a result, peaceful civilians, including women and children, were targeted and multiple casualties were reported.

In the wake of these unprovoked developments, the AYF and the Armen Karo Student Association mobilized their members and, together with the rest of the Canadian-Armenian community, stood in unison to protest the continued and unlawful aggression of Azerbaijan, while showing their undivided support to the peaceful people of Artsakh.

"Today, Armenians from the homeland and the diaspora are united to defend the Nagorno-Karabakh Republic's right to self-determination," said activist Shahe Papissian. "We may be a people geographically divided, but clearly, from the protests in Greece, France, Australia, United States, Armenia, and now here in Canada, we are a nation united, and we will not stand by as the Azerbaijani government tries to deal blows to diminish the future of NKR," added Papissian, in a speech delivered on behalf of the Armen Karo Student Association.

Despite the bilateral announcement of a ceasefire on April 5, protesters gathered in the capital city on April 8 to call on the Republic of Azerbaijan to immediately halt its continuous

aggression towards the Armenian population of the self-autonomous enclave and to refrain from making additional threats that further escalate the situation. While calling for full recognition of NKR's independence and for Azerbaijan to respect the republic's territorial integrity, and its right to self autonomy, protesters also demanded that Azerbaijan obey and follow the norms of international law and resort to peaceful negotiations in order to settle the conflict.

"Time and time again, oppression, deception, corruption, and aggression have somehow remained the defining characteristics of the Azeri government. Since their independence in 1991, the peaceful and democratic people of the Nagorno-Karabakh Republic have simply yearned to live a peaceful life that has always been dignified by consistent progression, democratic principles, and a cordial commitment to internationalism and international law," said Sevag Belian, a member of the AYF of Canada.

Furthermore, protesters urged the international community to condemn Azerbaijan's unprovoked aggression towards NKR, and ensure that the government in Baku is held accountable for its aggressive and intolerable behavior in the region. They stressed that if the international community fails to distinguish between perpetrators and victims, it will indirectly create incentives for further violations and reduce the chances of a peaceful resolution.

A historically undisputed Armenian land that has a history of more than 5,000 years, Nagorno-Karabakh was gifted to Azerbaijan in 1921 by Soviet dictator Joseph Stalin, as an ill-conceived gesture to Turkey.

On Sept. 2, 1991, the people of Nagorno-Karabakh declared independence from the Soviet Union and established the Nagorno-Karabakh Republic. On Dec. 10, 1991, Karabagh held an independence referendum in which 99 percent voted for independence. In response, Azerbaijan launched an all-out war against NKR that targeted civilians and

Hundreds of activists from across Canada gathered in front of the Embassy of Azerbaijan in Ottawa on April 8 to participate in a peaceful protest against Azerbaijan's aggression. (Photo: AYF Canada)

recruited Islamic extremist mujahedeen from Afghanistan and Chechnya to join the Azerbaijani army against Christian Armenians.

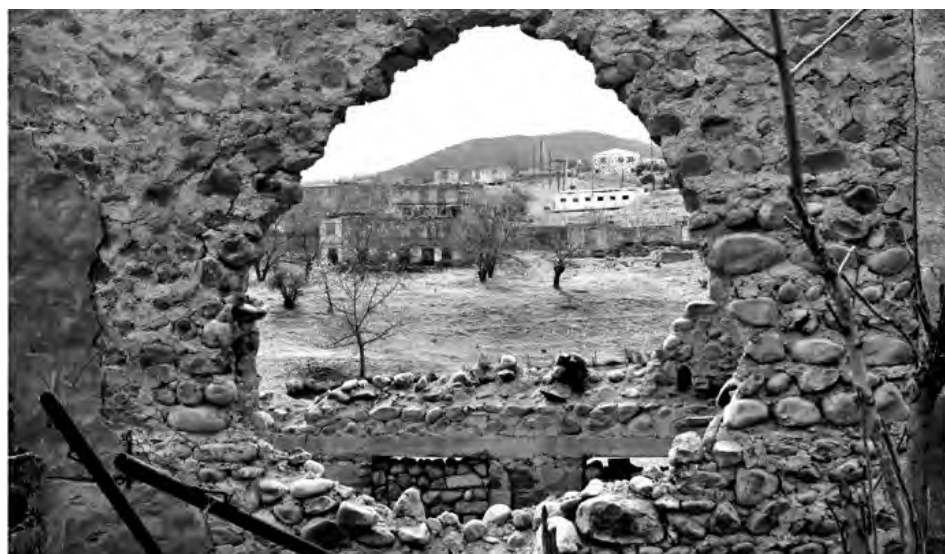
Despite the Moscow-brokered ceasefire in 1994, Azerbaijan has steadily violated the terms and conditions of the bilateral agreement.

On multiple occasions, it has carried out unsanctioned attacks against NKR. The attacks that took place earlier this week, however, were unprecedented in their scale, duration, and volume of civilian casualties.

A Day in Talish Witnessing Devastation, Loss, and Resolve in NKR Village

Devastation caused by the Azeri forces as they attacked Talish, a northern city in Nagorno Karabakh, April 1st.

Azerbaijani bombardment of the village of Talish in Nagorno-Karabakh scored a direct hit on this home. The family escaped unharmed before the shell struck. (Photo: EurasiaNet)

By Ani Avetyan

Stepanakert, NKR (A.W.)—Azerbaijan continues to break the ceasefire agreement in the direction of the village of Talish, which is located in the northeastern part of the Nagorno-Karabakh Republic (NKR/Artsakh); the Armenian side has reported casualties.

Although the Armenian and Azerbaijani armed forces agreed to halt military operations on April 5, the Azerbaijani Army has continued to target Armenian military positions and civilian settlements.

In the village of Talish, north of Martakert,

journalists and photographers reporting for several media outlets heard the rumbles of weapons on April 6. The journalists were in Talish documenting the aftermath of the "visit" paid by the Azerbaijani forces—a military incursion that left behind great devastation.

When the journalists arrived, village residents had taken refuge in nearby dwellings, and some—taking advantage of a relatively calm period of time—were gathering essential supplies to take back to their families.

"I was born in this village, and I will die here too if need be. But I will not leave this place to the Turks. I have small children, and

it is for their sake that I have relocated my family. Now, we are waiting for the Armenian Army and the volunteers to respond to the Turks, so that the next time they eye our village, they'll fear the consequences of repeating their past act," one villager told the Armenian Weekly.

On April 2, Azerbaijani forces committed a war crime when they killed and mutilated three members of the Khalapyan family.

The homes and building structures were damaged as a result of shelling, but they have not been abandoned. The men of Talish have taken up arms and have joined the NKR Defense Army with some guarding their own

village. Earlier, official sources relayed this news and on April 6, reporters visiting the village provided verification; the journalists were previously documenting the situation on the southeastern front of the NKR-Azerbaijan Line of Contact (LoC). They also saw the remains of a rocket fired from a "Smerch" 9K58 multiple rocket launcher.

On the evening of April 6, upon returning to Stepanakert, the journalists were informed that the Armenian side stationed near Talish had lost a soldier: Armen Gasparian—born in 1974—was killed by artillery fire. And then they remembered the rumbles they had heard around noon that day...

Armenia Plans New Defense Pact With Karabakh

(RFE/RL)- Armenia will bolster Nagorno-Karabakh's security through a defense treaty that will be signed with the Armenian-populated territory, President Serzh Sarkisian said recently, responding what he called unprecedented Azerbaijani truce violations.

Sarkisian held an emergency meeting of his National Security Council just hours after the outbreak of worst fighting in and around Karabakh in over two decades.

•ՅԳՅԳԳԳ opening remarks at the meeting publicized by his office, Sarkisian praised the Armenian military's response to an Azerbaijani offensive that left at least 31 soldiers and civilians on both sides dead.

"Thanks to its timely and professional actions, the Nagorno-Karabakh Defense Army not only kept the situation under control but also inflicted considerable losses on the enemy," he said. He cautioned, though, that hostilities are continuing along "the line of contact" around Karabakh, saying that "it is still not clear what they will lead to."

"Armenia's Armed Forces are acting in accordance with a previously drawn up plan, and I think that some ministries should switch to a special, enhanced regime without fuss or tension," the Armenian leader went on. "Measures have been taken to ensure the safety of the population of border regions. I

think those measures are sufficient."

Nevertheless, Sarkisian said, Yerevan should now take "one step forward" and negotiate with Karabakh's ethnic Armenian leadership a "treaty on mutual military assistance." "The Republic of Armenia will fully fulfill its obligation to ensure the security of Nagorno-Karabakh's population, and we already have a legal right to do so because we were a party to the ceasefire agreement signed in 1994," he said.

The president stopped short of pledging to formally recognize Karabakh as an independent republic. A deputy chairman of his ruling Republican Party of Armenia (HHK), Armen Ashotian, made clear that such a move is still "premature."

•ՅԳՅԳՅԳ Ashotian sought to stress the significance of the document announced Sarkisian, saying that it will formally commit Armenia and Karabakh to creating a "single military area." "The treaty will allow Armenia to more actively intervene in the defense of Nagorno-Karabakh's people assist the Karabakh army," he told RFE/RL's Armenian service (Azatutjun.am).

In a rare display of unity, Armenia's main opposition parties shared official Yerevan's assessment of the latest escalation in Karabakh and its military actions taken in response.

Presidents Serzh Sarkisian and Bako Sahagian visit frontlines in Karabakh.

One of them, the Armenian National Congress (HAK), said that the country's main political and civic groups will unite "in the face of any kind of foreign aggression." "The relevant circles in Azerbaijan can rest assured that no internal political problem will mean a division or split among the Armenian people and base

its aggressive calculations on that," the HAK said in a statement.

The Prosperous Armenia Party (BHK), the second largest in parliament, said it stands ready to "invest its full potential in the inviolability of the borders of the two Armenian states."

Armenia Complains To Russia Over Arms Sales To Azerbaijan

(RFE/RL)- In a stern rebuke to Moscow, President Serzh Sarkisian told Russia's visiting Prime Minister Dmitry Medvedev late on April 7 that Azerbaijan used Russian weapons purchased in recent years during heavy fighting in Nagorno-Karabakh that broke out a week ago.

The two men discussed the unprecedented escalation and Russian efforts to defuse tensions in the Karabakh conflict zone when they met in Yerevan.

"Dmitry Anatolievich, I'm sure you know that the fact that the Azerbaijanis used in full weapons that they acquired in Russia recently has had a lot of resonance in Armenia," Sarkisian said in his opening remarks at the meeting. "This is natural because the people of Armenia consider Russia to be our closest ally and friend."

Prime Minister Hovik Abrahamian likewise told Medvedev earlier on Thursday that the Azerbaijani army used Russian-made T-90 tanks, TOS-1A flamethrowers and devastating Smerch rocket systems during the fighting. Baku bought these and other weapons as part

of defense contracts with Moscow worth at least \$4 billion. They were reportedly signed in 2009-2011, at a time when Medvedev served as Russia's president.

Armenian critics of these deals argue that unlike Azerbaijan, Armenia is allied to Russia politically and militarily. They say that the Russian arms sales to Armenia's arch-foe run counter to that alliance even considering the fact that Moscow has long been providing military assistance to Yerevan.

Medvedev did not react to Sarkisian's complaint at the start of the talks. It is not clear whether Sarkisian demanded a halt to further arms deliveries to Baku after the talks continued behind the closed doors.

According to the TASS news agency, one of Medvedev's deputies, Dmitry Rogozin, defended the Russian-Azerbaijani arms deals when he spoke to reporters in Baku on Friday. He hinted that Moscow intends to complete arms deliveries envisaged by them.

Sarkisian also told Medvedev that Yerevan expects from Moscow "targeted statements and concrete actions" that would keep Baku

President Serzh Sarkisian meets with Russian Prime Minister Dmitry Medvedev, Yerevan, 7 April 2016.

from again ratcheting up tensions in the conflict zone. He warned that another "large-scale" Azerbaijani attack on Karabakh would result in a full-blown war.

Medvedev proceeded to Baku. Meeting with the Russian premier, Azerbaijani President

Ilham Aliyev claimed that he had "no intentions to start large-scale hostilities" along the Karabakh "line of contact." "We simply defended our positions and peaceful lives of our citizens," Aliyev said.

Azerbaijan's Actions Amount to War Crimes, Says Defense Minister

(ArmRadio)—The military actions launched by Azerbaijan during recent days amount to war crimes, Armenia's Defense Minister Seyran Ohanian said during a cabinet meeting.

"The military actions launched by Azerbaijan are unprecedented not only after the 1994 ceasefire, but also in comparison with the first Artsakh War because of several factors," said Ohanian. "The actions were unprecedented first of all for the intensity of firing, the types of weapons and military equipment used, the number of troops involved and the great number of losses."

Saying that Azerbaijani casualties greatly exceeded those of Armenians, Ohanian highlighted the high combat readiness of the conflicting parties, and the fact of terrorists fighting on the Azerbaijani side at different sections of the line of contact and their aggressive actions.

Ohanian said, however, that Azerbaijan achieved nothing as a result and refuted Azerbaijani reports, which claim that Azeris had seized several Armenian territories. "Talish and Nor Seysulan villages are

under Karabakh control," stressed Ohanian, who said that the actions by Azerbaijanis, including torture, dismemberment and decapitation amounted to war crimes.

On that note, Armenia's Justice Minister Arpine Hovhannisyan told parliament Wednesday that the Armenian government was investigating the brutal violence carried out in recent days against Armenians.

From her perspective, there was ample evidence to present the matter at the International Criminal Court from the standpoint of international laws governing human rights. She also explained the while Armenia has signed, but not ratified, the Rome Convention [on war crimes], there are mechanisms inherent in that convention that warrant discussion, vis-à-vis Azerbaijan's use of brutal force against the people of Karabakh.

The justice minister said that Azerbaijan's blatant and brutal attacks on the civilian population of Artsakh can be deemed violations of several conventions, including provisions of the Geneva Convention related to the Protection of Civilian Persons in time of war. She stressed that both Armenia and Azerbaijan

The mother of Kyaram Sloyan, an Armenian soldier killed and decapitated by Azerbaijani troops in Nagorno-Karabakh, looks at his photographs, Artashavan, 10 April 2016.

were signatories to the said convention and that the Nagorno-Karabakh Republic had unilaterally decided to adopt its provisions within the workings of its mechanisms.

She also cited the Hague Convention, which aims to eliminate racial discrimination,

bringing as an example the brutal murder and dismemberment of an elderly couple in Talish in the Martakert district.

Hovhannisyan said that all necessary steps would be taken to ensure justice for these crimes.

Armenians Should Do Everything Possible To Ensure This is the Last Azeri Attack

By Harut Sassounian

The world woke up last Saturday morning to the drumbeats of war from a large-scale assault by Azerbaijan on tiny Artsakh (Karabakh).

This was not a surprise attack! For many years, Azerbaijan's President Ilham Aliyev has had the nasty habit of launching military attacks on the Republics of Armenia and Artsakh whenever international peace talks or Summit Meetings were being held.

Even a casual observer of this long-running conflict could have guessed that Azerbaijan would launch yet another attack during last weekend's Nuclear Security Summit hosted by Pres. Obama and attended by 50 heads of state, including Presidents of Armenia, Azerbaijan and Turkey. Some observers were surprised by the large scale of the Azeri attack which involved tanks, helicopters, missiles, and drones. In fact, the scope of the assault should not have come as a surprise, given Azerbaijan's technological escalation of aggression in recent years. Aliyev's sinister practice of timing military attacks with peace talks or international conferences reflects his intensive efforts to keep the Artsakh conflict as a burning issue at all cost.

Certainly, Pres. Aliyev is increasingly frustrated by his inability to intimidate Armenians into giving up the territory of Artsakh despite Azerbaijan's purchase of multi-billion dollars of modern weaponry. Aliyev is also distressed by his failure to use his country's vast oil and gas resources as an inducement to pressure world leaders into supporting

Azerbaijan in the Artsakh conflict. As a result, the Baku dictator has wasted huge amounts of his country's wealth to bribe foreign officials and purchase expensive but ineffective weapons.

Furthermore, as Azerbaijan's father and son Presidential Dynasty, the Aliyevs have persistently threatened to attack and "liberate the occupied territories of Karabakh" for over 20 years. Since they have cried wolf for far too long, very few Azeris take their president's bravado talk too seriously. Consequently, Aliyev has been desperate to take any and all measures, no matter how reckless, to save face at home and abroad!

It is important to understand the timing and motive of Aliyev's aggressive behavior so that other countries are not blamed for instigating these attacks which would only serve to shift attention from the only guilty party — Azerbaijan! However, there are other countries that have a share of the blame: First among these is Erdogan's Turkey for its direct participation and support of Azerbaijan's military misadventures. The Minsk Group of mediators (France, Russia, and United States) are also guilty for remaining silent during previous Azeri aggressions and blaming both sides each time Azerbaijan attacked Armenia or Artsakh. The international community's shameful silence and doubletalk routinely equated the victimizer with the victim, thereby emboldening the warmongering Aliyev!

One particularly horrifying episode during this latest attack validated the concern of all those who have been warning for years about the risk of genocide threatening Artsakh's

In this image made from a video released on April 3, a Grad missile is fired by Azerbaijani forces in the village of Gapanli, Azerbaijan [AP]

Armenians. Over the weekend, when Azeri soldiers temporarily took over the Talish village, just inside Artsakh's border, they not only executed an elderly Armenian couple, but barbarically cut off their ears as souvenirs! Such savagery, at a minimum, is a war crime under international law! Just imagine what these brutal Azeri soldiers would have done if they had overrun the entire population of Artsakh. It would have been a bloodbath of immense proportion — a second Armenian Genocide!

Three firm conclusions should be drawn from the latest massive Azeri aggression:

1. Artsakh Armenians can never go back to live under the despotic rule of Azerbaijan,

no matter how many times Aliyev threatens or attacks.

2. Armenians should not just repel the Azeri forces, but inflict such massive destruction that Aliyev would never again think of another attack. Already, thousands of volunteers from all over Armenia have rushed to Artsakh's defense. Azerbaijan is aware that its multi-billion dollar oil fields and pipelines are in easy reach of Armenia's long-range missiles!

3. It is time to declare Artsakh an inseparable part of the Republic of Armenia. On April 4, Pres. Sargsyan told foreign ambassadors in Yerevan that if the hostilities continued and escalated, Armenia would "recognize Karabakh's independence."

Why Did Ilham Aliev Stop the War?

By Vicken Cheterian

In the early hours of April 2 a sudden war erupted in the Caucasus. All-along the heavily fortified Karabakh war-front, where Armenian fighters defend their highlands, while Azerbaijani soldiers are posted in the dry lowlands, heavy artillery fire pounded the defences of the opposite side. Next, elite troops attacked enemy lines, supported by tanks and helicopters. One would have thought that two brigades of the same Soviet army were fighting each other if it was not for the Israeli-made drones used by Azerbaijan.

Under the fog of war and nationalist enthusiasm, information flows largely mixed with propaganda, it is necessary to scrutinize the facts to understand who started the war? Why did it stop after five days? And what are the long-term consequences of this short but intense war?

The fact that in the first 24 hours the Azerbaijani side advanced in eight different positions on the frontline, including the overrunning the village of Talish in the north-eastern corner, clearly shows that this war was initiated by Baku. The scale of the attack, the usage of combined arms — infantry, artillery and air force — testifies that the attack was carefully planned.

Why this war? In case the timing of the

war was a surprise — both Azerbaijani and Armenian presidents were in the US for Nuclear Security Summit — yet it was largely expected. Ilham Aliev inherited the presidency of Azerbaijan from his father in 2003, but he radically shifted policies towards Karabakh. His father Heidar Aliev had spent the last few years of his life negotiating with his Armenian counterpart to find a peaceful solution based on recognizing the self-determination of Karabakh Armenians, in return for the occupied Azerbaijani provinces, and had indeed come very close to signing an agreement in 2001. But Ilham Aliev overthrew past diplomatic initiatives and hardened his position: he repeated that in case Armenians do not surrender Karabakh Azerbaijan would take it by war.

Ilham Aliev was lucky; two years after he came to power the Baku-Ceyhan pipeline construction was completed. Oil flew to the west, and petrodollars into his pockets. Oil financed social stability in Azerbaijan, as well as high level of corruption as the most recent Panama Papers reveal. It also made Azerbaijan one of the major military spenders. In 2003 Azerbaijani military budget was 175 million dollars; this was increased to 4.8 billion in 2015. The young Aliev promised to make his military spending more than twice the entire state budget of Armenia. As he bought more

and more weapons, his threatening discourse became louder and louder. While his father had promised "the highest form of autonomy" to Karabakh Armenians, the young Ilham started claiming that Armenia itself was ancient Azerbaijan.

Yet the business model of Azerbaijan is in crisis since a little while. Oil production started prematurely decreasing five years ago. Worst, the international oil prices collapsed in 2014, falling from \$110 a barrel in mid-2014 to just \$33 in early April. The state income, heavily dependent on oil exports, was cut four to five times. This forced the central bank to liberalize the national currency (manat) exchange rate, which immediately lost a third of its value in December 2015. The economic difficulties caused much social unrest. Many observers expected a military escalation to divert attention of the public attention from the real internal problems. Yet the scale of the attack proves something else: Ilham Aliev intended to bring significant change by occupying land under Karabakh control to boost his legitimacy tarnished by the collapse of his oil-based economy.

Why did the war stop? In spite of billions spent on armament, modern weapons bought from Russia and Israel, the Azerbaijani army failed to bring change on the frontline, apart from advancing 200-300 meters over several places. Yet, no locality had been "liberated" by Azeri army at the time of cease-fire. In case Azerbaijan had continued the attack, the consequences would have been heavy, as the increasing number of casualties would have caused political instability in Baku. Since 1991 three leaders of Azerbaijan lost their power as a result of military defeats, and Ilham Aliev risked the same.

International reaction: World leaders called for immediate stop to the war, with only one exception: Erdogan who declared that he supported Azerbaijan "to the end". But Turkey has no real influence on this conflict. Russia is the key player here, and Moscow made "balanced" declarations. But the war also

revealed that Azerbaijani army has bought advanced Russian weapons, which made Yerevan ask the question: how could Armenia's military ally sell modern weapons to the enemy? What is the value of being a Russian ally anyway?

Diplomacy: The military escalation, and the brutal violence against elderly civilians mutilated by Azerbaijani army, poses the question: can we continue the past diplomatic initiatives by simply inviting two sides to talk to each other? The last fighting made it clear: One is fighting for "territorial integrity", the other for "self-determination". Azerbaijan is fighting to take land, while Armenian side is fighting to defend its people.

In spite of the unnecessary losses, there is one very positive side to this war: now Ilham Aliev is freed from any illusion that his army is able to take Karabakh in a short heroic war. May be it is time to get serious.

(Agos)

Գրեցեք մեզի

«Թորոնթոհայ» իր
ընթերցողներեն
անձնական
գրութիւններ, ինչպէս
նաեւ խմբագրութեան
ուղղուած կարծիքներ
կը ստանայ
մեքենագրուած եւ
ուղղուած հետեւեալ
Էլեկտրոնիք հասցէին՝
Email:
torontohye@gmail.com

Nagorno-Karabakh: Who Won the Media War?

By Robin Forestier-Walker

Azerbaijani and ethnic Armenian forces battled in early April not just over territory, but also for control of the international media narrative about their 28-year-long struggle over the breakaway region of Nagorno-Karabakh.

The Karabakh conflict has simmered and bubbled for the past 22 years, but generally has escaped the attention of mainstream international reporters. That all changed on April 2-5, with the worst outbreak of violence since a 1994 ceasefire.

The ability of journalists to cover the conflict, though, varied markedly.

Many foreign journalists were able to enter Karabakh via Armenia unhindered and quickly obtain accreditation upon arrival in the main city, Stepanakert. Local de facto officials held daily press briefings, including question and answer sessions, at a central hotel. Armenia's public television station offered free satellite link-ups and journalists were able to travel independently in civilian vehicles outside the frontline areas.

Each morning, de-facto Karabakhi defense and local officials offered reporters escorted trips to frontline villages, such as Talish or Martuni. It was "like a menu in the restaurant, but with only one dish," quipped Gegham Vardanian, editor-in-chief of a media-monitoring site for the Yerevan-based Media Initiatives Center.

On the other side of the divide, journalists found it tougher going. Azerbaijan maintains a strict policy of controlling media access, especially to areas close to the frontlines. It also has a history of denying visas to journalists who previously have traveled without Baku's consent to Karabakh, or the seven surrounding territories held by Armenian and Karabakhi forces.

In an April 12 statement, Azerbaijan's Ministry of Foreign Affairs interpreted this policy of assisting foreign media as an Armenian attempt to "deceive the international community and divert the focus from the political-legal liability they carry for the subversive and provocative actions of the Armenian armed forces."

Baku boasts considerable experience hosting international media spectacles, including the 2012 Eurovision Song Contest and the 2015 European Games. Yet, a

Azerbaijani bombardment of the village of Talish in Nagorno-Karabakh scored a direct hit on this home. The family escaped unharmed before the shell struck. (Photo: EurasiaNet)

representative of one international media outlet who managed to cover the conflict from the Azerbaijani side found the government's press management skills during the Karabakh flare-up to be lacking. Speaking to EurasiaNet.org on condition of anonymity, the journalist described a grueling, rapid-fire press tour that took journalists from Baku to the frontline as "shambolic."

"The international journalists there [in Karabakh] found themselves being filmed as much as doing the filming," the journalist said. "Azerbaijani TV crews were making a story about us."

Daylight was fading by the time cameramen stopped filming at the first location, he continued. "And by the time we'd driven two or more hours to the next place, it was pitch black. Not great for TV cameras."

Some journalists who entered Azerbaijan were detained or deported. Security officials in Azerbaijan's Goranboy region held and questioned a television crew from Georgia's Rustavi2 for several hours because they did not have accreditation. After intervention by Georgian and Azerbaijani diplomats, the crew was able to continue reporting.

A group from Russia's LifeNews channel, an outlet with allegedly close ties to the Russian security services, was not so fortunate. The crew was expelled for lack of accreditation and allegedly spreading claims, also featured in

Armenian media, that Azerbaijan was using Islamic State terrorists against Armenian and Karabakhi forces.

Azerbaijani Foreign Ministry spokesperson Hikmet Hajiyev did not respond to a request for comment.

Karabakhi officials appear to have received outside help in managing scores of foreign and local journalists. Aside from the 1988-1994 war, the remote territory has limited experience with international media, and a local media scene (one TV station, one radio station, one newspaper, and a handful of websites) that is far from robust.

Aware of the obstacles, Samvel Farmanian, the English-speaking, former spokesperson for Armenian President Serzh Sargsyan, a Karabakh native, told EurasiaNet.org that he volunteered to help out. Although Armenia and Karabakh maintain close ties, Farmanian, now an MP for the president's Republican Party, claimed that no one ordered him to go.

"It was a kind of self-nomination," he emailed.

Armenian celebrities also turned up to rally support. Actress Nazeni Hovhannisian (whom Azerbaijani media incorrectly identified as a "female sniper"), theater singer Shushan Petrosian, and TV news satirists Narek Margaryan and Sergey Sargsyan were among those who made the six-hour trek from Yerevan.

Whether or not Azerbaijan made similar efforts could not be immediately determined. A march took place on April 6 in Baku.

While separatist Karabakh and Armenia may have been better positioned to feed the international media cycle, Azerbaijan was not without resources.

Michael Cecire, a regional specialist at Philadelphia's Foreign Policy Research Institute, points out that Azerbaijan has its own sophisticated, strategic communications operations in Washington, DC, and Brussels. Over time, "the Azerbaijani perspective of events has tended to have the edge in the op-ed pages of many of the higher visibility international outlets," he wrote in an email interview.

Three days after the April 5 ceasefire was announced, Azerbaijan agreed to pay its chief American PR consultants, the high-end, Washington, DC-based Podesta Group, an additional \$70,000 for three months' worth of "public affairs services," according to papers filed with the US Department of Justice.

Since January, the Podesta Group has held a six-month-long, \$300,000-plus-expenses lobbying contract with Azerbaijan.

Armenia does not have registered US lobbyists. Much of the push for its views on Karabakh comes via influential Diaspora organizations.

It remains to be seen whether the latest bout of fighting has raised international awareness about the unresolved Karabakh conflict. Until this month, Google searches in English for "Karabakh" were rare; nearly all of the searches came from Armenia and Azerbaijan, according to Google Trends.

Similarly, while the April fighting touched off "the most active social media outpouring" in the history of the 28-year-old Karabakh conflict, the impact was domestic rather than international, noted Katy Pearce, an assistant professor of communication at the University of Washington.

"Although the [TV-celebrity] Kardashian family posting 'Pray for Armenia' messages on social media may have increased some awareness, I doubt that it would have any lasting effect," she said.

Editor's note:

Robin Forestier-Walker is a freelance journalist based in Tbilisi.

The risk of renewed hostilities over Nagorno-Karabakh

By Richard Giragosian

After more than two decades of a fragile ceasefire, Nagorno-Karabakh has been largely viewed as a manageable yet unresolved conflict. Although its unresolved status was seen as a fundamental impediment to regional development, the diplomatic engagement of France, Russia and the United States in mediating talks between Azerbaijan and Armenia tended to downplay any risk of renewed hostilities.

Nevertheless, the diplomatic deadlock of the peace process and the bleak outlook for any real tangible progress have only compounded an unacceptable "status quo" for Azerbaijan. More dangerously, however, this "status quo" was also a major driver of Azerbaijani frustration and impatience. And that frustration reached a dangerous "tipping point" in recent weeks, as Azerbaijan resolved to change the situation by force, launching a coordinated offensive along the "line of contact" separating Karabakh from Azerbaijan.

The broader context of Nagorno-Karabakh

Against that backdrop, the launch of a serious military offensive by Azerbaijan on 2 April is actually best understood as a culmination of three key factors in a broader trend of military escalation and diplomatic frustration.

First, Azerbaijan has led an arms race for several years through consistent increases in defense spending. This has fostered a significant military buildup by the Azerbaijani side that has included the procurement of more modern weapons systems. In turn, Armenia has been compelled to keep pace, albeit on a smaller scale, and has increased its own defense spending and arms procurement.

A second factor underlying this recent outbreak of hostilities was evident well before this offensive, defined by a pronounced escalation of clashes over the past two years. That broader escalation, which included skirmishes and artillery exchanges along not only the Karabakh line of contact but also along the Azerbaijani-Armenian border itself, was matched by an intensification of clashes involving heavy weapons.

The third related element of this underlying context was the appeal of domestic dividends, and the necessity to distract from an economic crisis sparked by the global slump in oil prices and exacerbated by a sharp decline in value of the national currency, the manat. Within this context, the Azerbaijani leadership saw an opportunity to leveraging the conflict in an appeal to nationalists and distracting attention away from the worsening socio-economic situation.

Thus, the combination of each

of these three factors demonstrates that despite its unexpected scale and scope, Azerbaijan's recent military offensive is not necessarily a surprise. Moreover, the risk of war by accident has been notably present in recent years, defined more by the danger of miscalculation and threat misperception.

Significantly different from earlier clashes

Despite that broader context, however, this latest round of fighting holds a new significance, for several reasons.

First, this particular offensive campaign was different by virtue of its intensity, as it was the most serious attack since the 1994 ceasefire and was based on a new Azerbaijani strategy. Unlike past attacks, this campaign was rooted in a much more ambitious, yet operationally limited new objective: to seize, secure and sustain control of territory. This a significant departure from the previous Azerbaijani strategy of simply attacking for the sake of pressure and posturing, but rather,

cont. from page 32

Leading Jewish scholar condemns Israel's sale of murderous weapons to Azerbaijan

By Harut Sassounian

In last week's large-scale attack on Artsakh (Karabakh), the Azeri military killed and injured dozens of Armenian soldiers and civilians, using the sophisticated weapons purchased from Israel and Russia for billions of dollars.

The Armenian government and Armenians worldwide accused both Israel and Russia of responsibility for the innocent Armenian lives lost in the recent Azeri invasion.

Prof. Israel Charny, a righteous Jew and a staunch defender of human rights, could not remain silent knowing that his country — Israel — had a bloody role in the Armenian killings. As Executive Director of the Institute on the Holocaust and Genocide in Jerusalem, Dr. Charny sent a scathing commentary to the Israeli newspaper, Haaretz, under the provocative title: "Would Israel Sell a Used Drone to a Hitler?" Here is what he wrote:

"If the Nazis were not at all murdering Jews but 'only' were murdering say hated Slavs, Gypsies, and Jehovah's Witnesses; and if our beloved State of Israel were in existence; would you agree to our selling arms to the Nazis?"

"Israel is reported to have sold billions of dollars of arms including to governments that are killing or threatening to attack victim peoples. Last week, there came reports that an Israeli drone in the hands of Azerbaijan — a huge arms customer of ours — was responsible for the deaths of six Armenians in the Armenian enclave Nagorno Karabakh.

"I am ashamed!

"The Armenians were the victims of a major genocide 100 years ago that has even

been called the 'Armenian Shoah' by some Israeli scholars, including from Bar Ilan University. A great deal of their national and cultural concern continues to focus passionately on the memory of that genocide (does that sound familiar to us Jews?). For many years now, we Israelis — whether led by Labor or Likud — have insulted and hurt the Armenian people by failing to recognize their genocide officially and formally. Would we ourselves tolerate another government — say the U.S. or England — failing to recognize the Holocaust because of their realpolitik interest with the perpetrator government?"

"One senior Armenian official has written several of us in Israel to express his deep pain as well as indignation now not only at our cowardly and self-serving denials of the Armenian Genocide, but also at our thick military trade alliance with Azerbaijan. I am reminded of the prophet Nathan crying out to King David for an earlier though more delectable murderous act of self-interest: It's bad enough that you killed him, are you also taking a profit from the sordid affair? The Azeris are a Turkic people who adhere to Turkey's bizarre and fascist tradition of rewriting history and denying the Armenian Genocide.

"In general, how much do we Israelis want to strengthen our economy by lucrative arms sales? Of course, 'everyone' in the world is doing it, but do we have to also? Have we given up the image/dream of Israel as a moral leader of peoples on this planet? Is this idea tiresome, naïve, and childlike in a madly destructive and self-destroying world?"

"An alternative concept could be that along with our building arms first and foremost for

Dr. Israel Charny

the defense of Israel, that we sell — or contribute — arms only to underdog peoples who are facing mass destruction, and/or to allies like the U.S., who are essentially committed to shared democratic values and peace. Of course, we will still be making some mistakes, but at least our conscience will be more clear that we have not delivered used arms to the 'Nazis.'

"To my Armenian colleagues and friends, I can only say that as a Jew and as an Israeli, I am mortified — and angry."

Prof. Charny's harsh words are fully justified as both Israeli and Russian officials have shamefully pledged to continue shipping

more weapons to Azerbaijan!

Dr. Charny has never shied away from expressing his critical views on Israel's immoral policies on Armenian issues. In a scathing letter in 2001, he told Israel's Foreign Minister Shimon Peres: "You have gone beyond a moral boundary that no Jew should allow himself to trespass.... As a Jew and an Israeli, I am ashamed of the extent to which you have now entered into the range of actual denial of the Armenian Genocide, comparable to denials of the Holocaust."

Prof. Charny should be highly commended for his bold and righteous stand, taking to task the callous leaders of his own country!

Yair Auron: Israel must stop saying the Azeris were victims of genocide

Yair Auron

(Haaretz)-In an Israeli forest dedicated to Israel's first president, Chaim Weizmann, 613 trees were planted last month to mark "24 years since the Khojaly genocide" in Azerbaijan. The only ones commemorating this "genocide" — in which 613 people were allegedly killed — are Azeris, Turks and, in recent years, Israelis. The Azeri press is overjoyed: "It is not surprising that Israelis remember the victims of Khojaly. The Jews know more than any other nation the pain of innocent victims, murdered only because they belonged to a certain group." The battle for Khojaly took place in February 1992, at the height of a vicious war between Azerbaijani and Armenian forces during the Nagorno-Karabakh War.

There are several versions regarding what happened, including a disputed numbers of victims. There are some who claim there was not even a massacre, but one thing is clear: No genocide took place there. I say this as a genocide researcher and as a person who

believes that the murder of even one person because of his affiliation is an intolerable crime. At the start of the war, observers were convinced Azerbaijan would wipe out the Armenian enclave within days, but after six blood-soaked years, with both sides perpetrating massacres, the Armenians won.

The "genocide" at Khojaly is a cynical Azeri fabrication, evil and cruel. It is being fostered by Azerbaijan, which explicitly declares its intention of conquering Nagorno-Karabakh and destroying its villages.

In recent years, the State of Israel — the main arms supplier to Azerbaijan — has become a direct and indirect supporter of these genocide claims. President Reuven Rivlin spoke of the Khojaly tragedy in his January 2015 speech to the UN General Assembly on International Holocaust Remembrance Day, referring to acts of genocide that took place in our time. He didn't specifically define what happened in Nagorno-Karabakh as genocide, but he linked the two by talking about "the killing in Khojaly."

Rivlin has previously stated publicly, including when he was Knesset speaker, that Israel should recognize the Armenian genocide (perpetrated by the Ottoman government, starting in 1915), but refuses to repeat this as president. His words at the United Nations were interpreted by both Azeris and Armenians as if he had used the term "genocide" in reference to Khojaly.

To me, the planting of trees in an Israeli forest and the Azeri-Jewish "brotherhood of victims" that was emphasized at the ceremony are a desecration of something sacred. Describing Armenian soldiers as Nazis, the clear links made between the Holocaust and the massacres at Babi Yar, Lidice, Oradour and Khojaly are a terrible distortion of a basic historical truth.

How the wheel of history turns. In April 1918, Weizmann's personal secretary, Shmuel

Tolkowsky, published an article called "The Armenian Question from a Zionist Standpoint." The article presented the positions of the Zionist Movement at the time, especially that of its London leaders, Weizmann and Nahum Sokolow. It was written with Weizmann's support and approval.

"We Zionists feel a deep and sincere sympathy for the fate of the Armenian people. We do so as human beings, as Jews and Zionists. As Jews, we were exiled from our ancient land and experienced suffering for many centuries. We were turned, I dare say, into experts on martyrdom. Our humanitarian sensitivities were honed in an unparalleled fashion, to the point where the suffering of other nations, even those alien to us in their origin and distant in their location, cannot but shake our souls, giving rise to a fraternity between us and our suffering brethren, a deep fraternal link that could be termed 'a brotherhood of sorrow.'

Among all those suffering around us, is there any nation whose history of martyrdom is more similar to ours?"

Last year, after various "Khojaly memorials" and the words of our president at the UN, a very senior Armenian cabinet member invited me to his office. "I speak to you not as a minister in the Armenian government but as one human being to another, as an Armenian to an Israeli Jew: how much more can you hurt us?" he asked. "You don't recognize the 1915 genocide, you deny it, you sell arms to Azerbaijan — whose only purpose is to obliterate the Republic of Karabakh — and now you take part in events commemorating the 'genocide in Khojaly,' topped by your president's words at the UN. We can't take it anymore."

The Dean of Yerevan University, where I teach, was once a student at the Hebrew University of Jerusalem. Earlier this year he said to me, "Yair, you are desecrating all moral

values. You are defiling the memory of the Holocaust."

Mentioning Khojaly and the Holocaust under one title at a recent, so-called scientific conference is indeed a desecration of the Holocaust and its victims. This event was attended by Knesset members and parliamentarians from Azerbaijan. It was organized at the initiative of a group called Aziz, the Israel-Azerbaijan International Association. This is a group the attorney general has been asked to investigate. The forest where the trees were planted belongs to the Jewish National Fund, an official state institution. Who approved this odious act? Israeli officials talk of "our dear Azeri brothers."

They say: "We, Israelis and Jews, sympathize with your feelings." Or "Jerusalem, just like Khojaly, was under siege." And "We express our solidarity with the families of the victims and the Azeri people, solidarity with basic human values."

Yes, Israel, we are indeed desecrating basic human values, and defiling the memory of the Holocaust and its victims. No one gave us the authority to do so!

The writer is a genocide researcher. This year he launched the "Genocide Studies and Human Rights" course at the American University of Armenia in Yerevan.

Join us

[www.facebook/
Torontohye newspaper](https://www.facebook.com/Torontohye.newspaper)

Thanks Mom... Just for Being You

By Talyn Terzian Gilmour

Being a mom is part of my identity, but although I carry that invisible mom pass in my wallet (right next to the Costco card, the Gap Cash and every other points card under the planet), I sometimes struggle with my club membership. Is that all I am? Is that the most important part of me – being somebody's mom? Does that membership card take precedence over my hard earned travel miles, gold card and driver's license? True, I birthed two young boys, but sometimes it feels like the moment you become a mom, it becomes your whole identity...

The stakes are high when you're a mom. So too are society's standards...sometimes so high that they're virtually impossible to achieve. I must keep a clean house that is totally "de rigueur", be able to produce gourmet meals, my children must have manners, like to eat sushi, get A+ on all subjects and must excel in at least three extra-curricular activities, one of which must be "elite" or "extraordinary", and all of these are my responsibility – plus I have to look and act the part and in some instances hold down a full time job!

Well...I'm at a slight handicap here because I'm struggling to define myself beyond my "mom-borders". Being a mom is a *raison d'être* but certainly not my *seule raison d'être*, if you will. And I love it when the universe reminds me that my own definition of mom is allowed to be different.

I'm a wearer of many hats and among my many roles, my latest is that of construction project manager...ME! This is one challenge that I've readily accepted particularly this past month when my home renovation project really kicked into high gear. I have ignored family, friends, my children and Mr. Niceguy while I've poured over drawings and various engineering calculations, learned about air velocity and balancing, insulation and grading, and the list goes on. I've appreciated (virtually) every stressful second of it.

Despite the fact that we are temporarily being housed by my gracious parents (thank you, thank you, thank you – they are readers, after all and I could use all the brownie points to make up for my constant outbursts, fits of rage and bouts of tears) I am still the primary caregiver of my children. It's my job to make sure they eat their dinners, do their homework and not let their brains go to mush because they'd prefer to spend the entire day holed up in my parents' basement in front of the big screen playing video games.

I'd like to report that while I've assumed the role of project manager, my children's brains have officially liquefied. I'm not entirely certain what's making their guts move and I'm quite certain that it will only be by the grace of the Almighty that they will pass grade 4 and graduate

kindergarten. Thank goodness Mr. Niceguy made a vow to love me for better or for worse...

For the past month, I put something other than being mom first. Go ahead and judge. But I won't be blamed. And I refuse to take it on because I've already beat myself up about it enough, thank you very much, and I'm done. I'm a modern day renaissance woman and that means I'm a renaissance mom too after all, my teacher is one too...

My primary role model in the world of motherhood has been my mother. She grew up in a household filled mostly with boys. Not willing to be left behind, she would run alongside them - and oftentimes, ahead of them. She displayed as much courage and bravery than any one of the others and while most girls her age would mind their chores and preserve their dresses, she was jumping from rooftop to rooftop along the buildings in Lebanon, sporting blue jeans and running off to the beach.

She is my non-traditional, traditional mom. And while she always makes sure that we are well clothed, fed and taken care of, she has a life of her own and I absolutely refuse to pigeon hole her into one role. Her life is a full adventure – and I hope mine will be nearly as full as hers.

It follows that I believe motherhood has to be the greatest adventure of all. There is no real, set, tried and true course – despite the fact that I've poured over dozens of popular baby books and scientific articles on child rearing. I could never have imagined the incredible joy that my children would bring before I became a mother...at the same time, I would never have imagined the feelings of tremendous guilt, frustration, and exasperation over little things like an unfinished plate of dinner or settling a child down to do homework and especially getting them to finally go to bed so that I could enjoy a moment's peace after the never ending tidying, cooking, cleaning, monitoring and answering one hundred plus questions about the locations of any one of the following: "Mom, did you see my video game controller / the iPad / my book / my pencil / the red bouncy ball with the blue stripe – not the blue bouncy ball with the red stripe / my socks / my gym clothes / my special Pokemon card...blah, blah, blah!"

I appreciate my role and the blessings (and heartaches) that come with it so I won't feel guilty for the moments I yearn for the days of yore when dinner would be brought to me, when I could ask for my favourite dish, or when I take more than just a moment to pretend I'm something other than a mom. No. This month, when you write your mother a card, or bring her flowers, or just sit and think about her, take a moment to think about who she is (or was) as a person and thank her for just being her.

MTO Approved BDE Course Provider

iDRIVE
DRIVING SCHOOL

- G2 and G driving affordable lessons
- Early Road Test Booking
- Professional in-car and in-class instructors
- New cars for the lessons
- School certificate for insurance discount (40%)

Anania Hakobyan **647-860-6646**

idriveschool.ca

5330 Yonge Street, unit 215, North York

Ontario driver's test G1 քննությունը արդեն կարելի է արաբերեն լեզվով տալ՝ բոլոր Driver's test կերոններն ներս: Հետևեցեք ներքև տեղադրուած ցուցմունքներուն.

الحصول على رخصة القيادة الكندية
يتم الحصول على شهادة رخصة القيادة في كندا عبر ثلاث
مراحل

(G1) رخصة الجي 1-1

، يحق لكل من تجاوز عمره الستة عشر عاما التقدم اليها
للحصول علي الجي 1 لا بد من اجتياز فحص للعيون أولا ثم
اختبار كتابي يتضمن اسئلة عن قوانين السير في كندا و
اشارات المرور . يتم التحضير للامتحان بدراسة كتاب دليل
مركز و يمكن الحصول عليه من Driver's Handbook السائق
فحص القيادة او بعض المحال التجارية
تسمح لك مقاطعة أونتاريو أن تتقدم للامتحان باللغة
العربية ويمكنك ان تتدرب على الامتحان باللغة العربية عن
طريق الموقع التالي

<http://www.apnatoronto.com/ontario-g1-test-arabic/>

لا تستطيع قيادة سيارة في هذه المرحلة الا بوجود سائق
G. جانبك يحمل شهادة

وهي اختبار طرقي داخل المدينة فقط (G2) رخصة الجي 2-2
بعد مرور 12 شهر على حصولك G2 يمكنك التقدم لرخصة ال
ل أبرزت وثيقة على الجي 1 كما يمكنك التقدم مباشرة في حا
مترجمة تثبت أنك تمتلك خبرة بالقيادة لا تقل عن عامين
شهادة الجي تو تؤهلك للقيادة على أي طريق لكن صلاحيتها
تنتهي بعد مرور خمس سنوات على حصولك على رخصة الجي 1
G لذا عليك ان تتقدم للحصول على رخصة ال

الطريق وهي ايضا اختبار طرقي لكن على G رخصة الجي 3-3
بحصولك عليها تصبح مهيأ للقيادة على اي طريق في كندا (الهاي وي) السريع
صلاحيتها خمس سنوات يمكن تجديدها بالبريد او عن طريق .
الانترنت او شخصيا عند زيارتك لأقرب مركز خدمات حكومية

ԹՈՐՈՆՏՈՒՅԷ
T O R O N T O H V E

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոյայ» պատասխանատու չէ
իր էջերուն մէջ յոյս փետած ծանուցումներու բովանդակութեան:
Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները
ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Conversations with an Immigrant

By Varak Babian

Like any other Diasporan community, the group of Armenians who chose Toronto as their home have their own communal, though fiercely diverse, tales of an “Immigrant Experience” to tell. Many settled in the city as a result of the civil war in Lebanon in the 1980s, and an array of political crises in the Middle East that followed suit. At this point in time, those who pre-dated this large influx of numbers had already started to set the foundation stones for what we are continuing to build on today. Many of these young men and women had landed at Pearson Airport as early as the 1950s in a Toronto that was very different to what we have grown into today. They had to carve out their own unique identity in a struggle very different to the one we currently navigate. While many were driven by an urgency to recreate their own version of Saroyan’s “New Armenia”, a few made a conscious decision to try their hand at an immersion into a new

Canadian identity. Some assimilated wholly into their new environment, yet others found their way back to the fold and played their part in driving the community forward.

We chose to sit down with one of the latter examples, and pick the brain of Mr. Souren Chekijian. Mr Chekijian arrived in Toronto with a wanderer’s eye, ready to soak up a new North American experience. Today, he is the author of four Armenian novels about the Diasporan-Armenian experience and former producer and director of Nor Hai Horizon Television. His contributions to the community are both innovative and have left lasting marks and while we could have spent countless hours discussing his experiences within the Armenian community of Toronto and how he has seen it grow throughout the years, we chose instead to focus strictly on the Canadian immigrant experience. We asked him about his very first impressions of the city, how his involvement changed as he grew increasingly comfortable in his surroundings and what he thinks of the changing face of his adopted home.

Souren Chekijian, who passed away recently in Toronto.
Photo by Rupen Janbazian.

VB- Shall we set the stage? You arrive in Toronto in 1967. It’s the Summer of Love, the Leafs have won the Stanley Cup and you are one of the city’s newest inhabitants. What were those early days like?

SC- Yeah...I arrived in June, the country’s 100th anniversary...I have a feeling I must have jinxed them...Yeah, the first year and a half I was like a tourist, I was having a lot of fun. You come with big plans, right? Especially since at the time, there was no war in Lebanon. The civil war hadn’t started yet, so...Lebanese society, it’s very money conscious you know, very...

VB- Status driven?

SC- Yes, yes. If you didn’t have money, you wouldn’t be anybody. So...then I read a lot you know. My mom was from Cyprus, she spoke English. I had an uncle who had a cleaner’s shop, next to a hotel in Beirut, so the American tourists, they would sometimes leave their books at the hotel. The hotel personnel didn’t read English, so, they would give it to my uncle, who would give them to me. So, I had a pretty impressive collection of these pocket books, 500...mostly mysteries and stuff like that, but there were a few very good pieces of literature....When I came here, I knew quite a bit about North America.

VB- Anything about Toronto at all? Did you have any expectations?

SC. No, not really particularly. Montreal was the centre of Canada at the time, but Toronto was, like, at the time seemed to me like a big village. On Sundays, the buses ran only in church service times, to get a bottle of whiskey, or something you had to fill out paperwork. It’s incredible. You wouldn’t believe it, wouldn’t recognize it.

VB- One of Toronto’s most well-known and respected characteristic is its diversity. When you arrived, was it still very white and Anglophile or was it already turning into the multicultural haven it is today, or...

SC- Well, let me put it this way, I worked at Sick Kids Hospital, there were 2000 people employed there, yet it took me three months to meet somebody who was born in Toronto, ha-ha so...there was a lot of immigrants, but now there seems to be an overwhelming number. At the time it seemed to be about 50/50 or less. But...OK, here is the thing. Trudeau created this thing- a folklore or an aura, spotlight- on multiculturalism. There used to be no such thing- as a concept it simply didn’t exist. When you spoke about that, people got passionate and started to go back to their roots. So it was the 60s/70s and, you know, the hippies were doing the same thing,

so...that was part of the reason people started to naturally segregate more. I came into something very different here. In Beirut, we lived in self-imposed Armenian ghettos. Armenians always stayed with Armenians, and growing up, living in Lebanon, I didn’t need Arabic you know? The streets were filled with Armenians. Anyways, I felt really bad about it, because I was born there, you know and people talked to you and you can’t even talk to them properly. As soon as you open your mouth, they ask, “Are you Armenian?” because of the accent, so, I decided when I came to Canada, I’m not going to do the same thing here, make those same mistake here.

So, I came with a friend, we rented an apartment together, St. George, south of Dupont- very close to the old A.C.C. He was totally immersed with Armenian activities, and I was completely out. So, for about three years, I stayed out. I wanted to be Canadian, but...Ha-ha, I couldn’t, you know. I had the accent, especially in my case because I wasn’t born here, I was 24 when I came.

VB- Even being born here, growing up here I get that and it catches me off guard. “Where were you born?” I always say, “It’s nothing exotic- Toronto, North York General”. It must be the influence of Armenian on my English, the tonality. Coupled with the dark eyebrows...

SC- Yeah, why not – and you are born here, you shouldn’t have those problems. In my case the clash of cultures was very strong. Because, well, I didn’t come here as a refugee. You know refugees arrive, and the common thought is, “no matter what it is, it’s better than home”. I wasn’t running away from something, in my case, I wanted to move to Canada to study, I wanted to go to university. I had heard from people, especially in the States, people who left Beirut that “you can cut grass and finance yourself to go to university”, which was not the case of course. They probably didn’t even go to university. So, when you have that mindset and then you come here, and you can barely make a living, pay the rent, and everything else. We didn’t have anything...you need furniture; none of us knew how to cook...

VB- Before the days of trusty Pizza-Pizza delivering comfort.

SC- Ha-ha. Yeah- my first dinner was at Harvey’s, right by Varsity Stadium. There was a Swiss Chalet next to it, another place we used to frequent a lot. There was only one store that sold Middle Eastern Food: Ararat, on Avenue Road; they were Egyptian Armenian.

VB- Yeah that place is still around.

Have they been here for generations?

SC- They’ve been here longer than me...there was a big upheaval in Egypt in the 50s, so a lot of Egyptian Armenians moved here during that time.

VB- So you were indulging in some very Canadian eating at Harvey’s and Swiss Chalet, and you also had a uniquely Canadian experience, working at the CBC, correct?

SC- Yeah, 1973 to 76. By that time, I had gone to university. I started at Ryerson, went to U of T, then attended York for film studies. I had gotten my university fix and as soon as I got in at the CBC, I put school on pause. I wanted to be on the creative side, but they hired me as a cameraman, a technician. They called it the engineering department. Even though I tried, I couldn’t cross the barrier. I had spoken to them several times, gone through several interviews, but my request was always politely turned down. I asked if I can take a course, do anything proactive, she said, “you have an accent”. I thought “Geez, I’m not applying to be an actor or something”, so, they seemed to believe I would never make it on the creative side.

VB- George Stroumboulopoulos, Gurdeep Ahluwalia, Jian Ghomeshi – these are the big names in our living rooms every night. Could you have made the prediction that last names that ring with obvious ethnic certainty would be so and in the spotlight? Did you notice a shift?

SC- At the time I was at CBC, there was one Indian technician, one guy from Quebec, and then me. The rest were all English Canadians. So, years after they started hiring you know “token ethnics”, but not when I was there. Ghomeshi is a very intelligent guy, very well read. He knows what he’s talking about. I enjoy listening to him. My early North American tutorial sessions were via the Johnny Carson show. I used to watch it religiously, every night. I was late to work every morning. I always got shit for it. I used to stay up until 1, and of course there was the Steve Allen show that followed, very funny, so I ended up getting to bed at around 2. These people were a part of my life. When Stompin’ Tom Connors died, that weekend I was watching all the old clips, Hockey Night in Canada...I get emotional when I hear those things. But my friends were not the same; they didn’t have the same connection. I felt that way because I immersed myself in the Canadian experience.

VB- Did you ever feel like Toronto, or even the Diaspora- was a stepping stone? Something temporary, for the

time being? Did you feel like Armenia was the end goal, the place you would end up living?

SC- No, no. At the time, during the Soviet Era, the Soviets looked so powerful. Nobody thought they would crumble...Nobody. Everybody was surprised – even the Americans who were trying to get that result were surprised. That’s why I never thought I would live in Armenia, although I visited, and being there was important.

There’s something funny about that, you go to Armenia and everything is fantastic. The first time I was there, I got there very late in the night. I drank a fair bit at the hotel bar, I was buying drinks for everybody and I was excited. It was a strange feeling. I felt at home and at the same time like a foreigner. It’s an issue that will probably be resolved eventually, but not in my generation.

It’s not to say that I didn’t experience a pull, a connection. That first time, I went on a bunch of tours. We had a guide who took us to Ardashat, to a village. We spent time with a family there. They had lots of livestock, pigs, you name it. They lived very well at the time, so, we got to drinking. One of the farmers rushed in and exclaimed that they had discovered king Ardashes’ remains and asked us if we would like to see it. We said sure, of course, and we were on our way. We piled into 3, 4 little cars and headed off. We started driving off the road and into the mountains. Of course they couldn’t find anything, maybe because there was nothing to find or because most of us were really drunk. So, the sky was overcast, heavy fog. There was a patch in the fog, Ararat was very close, and it looked alive, powerful. I was standing on this hill with nothing around, not even a pebble, and I felt, “this is mine”. Something chemical worked in me at that moment, which I didn’t get in Sevan, or Keghart. It was a connection to pure land. It was a curious experience.

VB- At this point, my generation has a few pop-culture reference points for Armenian-ness. The Principal Skinner from the Simpsons, or the reality mavens the Kardashians- however flawed they all may be. Did you feel that you had to be more of an ambassador for your culture without similar references?

SC- Yes, a lot more because they didn’t know anything about us. So whatever you presented was what they would know.

VB- Any pressure?

SC. I didn’t necessarily feel pressure. I looked at it as being really fun. It was up to me to paint this picture. I could say whatever I wanted, and it would stick.

Cont. on page 32

#Neverforget: Why hackers aren't able to scare me into silence

By Mary Nersessian Sagharian

Last year, ahead of the 100th anniversary of the Armenian Genocide, I harboured hope that things may change.

Maybe just maybe, we would see movement on the global landscape. After all, Germany's Parliament put forward a non-binding motion to officially recognize the Armenian genocide after a century of rejecting it.

Then one day, mere hours after Germany introduced its motion, Austria did the same.

Years earlier, I wouldn't have thought that possible.

Perhaps, I thought, U.S. President Barack Obama would take notice and do the same. Perhaps Turkish President Recep Tayyip Erdogan, under pressure from critics would bow and make some small concession. Small hopes. Naive hopes.

Of course, none of that happened.

It was around the same time, about a year ago, that I self-published a children's book based on my grandfather's story of survival. My intent was to create a book with which I could find the language to explain the genocide to my young sons.

I printed a few copies of "The Story of Brave Vartan" for family members, sent the PDF to anyone who requested it free of charge.

I then posted the book on my personal website, a virtual space that I haphazardly update and that mainly serves as an incomplete record of some of my work and my food blog.

Mere days passed after I received my first alert in my inbox: Someone was trying to hack into my website.

I checked the IP address. It was based in Turkey. Perhaps, a coincidence, I thought.

It quickly became apparent, after I began receiving notices of dozens of hacking attempts, several every hour, that this was no coincidence. This went on for several days.

All of the hacking attempts were trying to get into my password. And all were based in Turkey - different locations, but same country.

Thanks to my husband's IT savvy, they were never able to take me down.

After several days of this, I eventually asked my husband to turn off the hacking alerts, because I found them too wearing.

I'm telling this story openly now because I still find myself still explaining to peers, friends, relatives why I'm still not over the Armenian Genocide.

Because even when I try to share my grandfather's story, based on his own handwritten memoirs, several decades after the genocide, several decades after his death, his story has been found too threatening. And someone, likely several people, systematically

tried to silence his voice. Again.

And this is why I'm still talking about the devastating genocide, 101 years later. And I will continue to tell his story, one of millions of similar horrific stories.

Because there are still people who hate Armenians enough that they want to take down my website.

That write online: "The best Armenian is a dead Armenian."

There are still those who write letters to the media declaring that Armenians must be annihilated, emails that unfortunately come into my own inbox. Yes, in 2016. Words that have the power to stun me into silence - momentarily.

I'm still talking about it because the effects are still palpable in our community, yes, 101 years later.

So for all those of times I have heard "this kind of thing has happened to all groups of people in those days (inaccurate.)" Or, Armenians were asking to be tortured, deported, raped and killed (patently false). They provoked the Ottoman Empire (laughably ignorant). Or Armenians should let go (how can we?), I say: I will not be silenced. We will not be silenced. #NeverForget.

* Mary Nersessian Sagharian is a journalist who works for CTV News.

First-Ever Online Playground for Armenian Children

During the Armenian Genocide Centennial, the Digital Pomegranate team decided to make a contribution and create something positive, using what the team knows best—technology—to promote and maintain Armenian culture, language, and heritage. Hence, "PlayLand Armenia" was born.

PlayLand Armenia is a virtual world for children, where they can play, learn, and interact with each other in an exciting digital playground.

Children aged 5-10 now have a unique experience exploring the Armenian world, both digitally and through printable workbooks. By playing educational games on the virtual playground, they can earn coins to decorate the house, send postcards, and much more.

There are more than 20 workbooks filled with everyday activities such as shopping lists, family trees, and story books for the entire family to get involved.

The learning materials can be accessed through a permanent membership by visiting: <https://playlandarmenia.com/membership>.

The printable workbooks, requested by parents during the development phase, can be acquired separately.

PlayLand Armenia has unique features, such as a secure built-in multi-language chat system that allows children to communicate with each other in their own language.

These features and a great design resulted in the award of Best Design and Best 2D Game at the 2015 Open Game Championship.

The game is available in desktop versions for Mac and Windows, in mobile versions on Google Play Store, Amazon App Store for Android tablets, and on Apple's App Store for iPads.

The Story of Brave Vartan

Excerpts from the opening of The Story of Brave Vartan.

This is a true story about a brave young Armenian boy by the name of Vartan.

Vartan and his many brothers and sisters lived with their mother and father in Ottoman Armenia's Zeitoun, now modern-day Turkey.

They lived a simple life in the mountains. They had some cows, some goats and enough provisions to make it through the winter without worrying about food.

That calm was shattered when Vartan was about 7 or 8 years old. War began, and it quickly became clear that his life would never be the same again.

The Armenians realized that their Turkish neighbours were not their friends and they wanted them to leave their homes - even though Armenians had lived on the same land for thousands of years. Not just leave, in fact, but they wanted them wiped off the earth until there were no Armenians left.

When they heard the news that the Turks were coming, Vartan and his family made an important decision. It was time for them to pack up whatever belongings they could carry and head to a larger village in the darkness of the night. There, they would be safe.

But news came from friends that it would be a better idea to hide in some nearby caves. In the village, they might be a burden to the other Armenians who were already afraid.

And so they travelled to a cave and made themselves as comfortable as they possibly could. The next day, when daylight came, and Vartan's family members were chopping onions and walnuts to cook a meal, they suddenly heard a loud noise.

Vartan's older brother, Markar, went outside to see what happened and quickly came back.

His mother said, "My son, Markar, what happened?" He said, "It's nothing," so they wouldn't be afraid. But he grabbed his gun from the wall and dashed back outside.

Vartan's mother, sister and his brother's wife also ran outside to see what happened. Vartan had recently been sick so he was feeling weak and cold and he wanted to stay by the fire. So he stayed inside.

Soon, though, he became impatient to know what was going on and went outside to find out.

ՃՈՐՈՒԹՈՐԱՅ
TORONTO HVE

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոյ» պարասխանաբոյ չէ իր էջերուն մէջ յոյս պիտած ծանուցումներու բովանդակութեան: Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

METRAS

SHIPPING & FORWARDING INC.

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377

Fax: 416-497-0783

info@metrasshipping.com

www.metrasshipping.com

By Lola Koundakjian

Remembering Harry the Horse

Two years ago I lost my father, Harry L. Koundakjian. He lived a rewarding life with an exceptional career.

Born in Aleppo in 1930 to an Armenian Protestant family from Hasan Beyli, a mountainous region west of Gaziantep, Turkey, Haroutioun was the eldest son. By the time he and my mother were married he had apprenticed in photography at Studio Hammad on Baron Street in Aleppo and at Vartan Derounian's as a darkroom assistant in Beirut.

Harry's first big story was when the French cruise liner Champollion sank off the coast of Beirut in 1952 and Derounian sent him out with a Leica. Afterwards, he got a lift back from L'Orient's news director, Emile Sioufi, who wanted to print his pictures of the sunken vessel and the survivors being pulled in to safety.

Harry established photojournalism in the Middle East while at L'Orient and its Arabic sister publication Al-Jarida. His reputation grew and he freelanced for many agencies and international newspapers until the Associated Press hired him as a full timer in the 60s.

Harry exhibited his work throughout his career. One of his first photo exhibits was at the American University of Beirut as Harry L'Orient Photographer. He had solo exhibits after his move to New York City, at Haigazian University and Aztag Daily in Beirut, at AGBU in Pasadena, Project SAVE in Watertown, Horizon in Montreal, and the City University's Graduate Center in New York City.

In the beginning of his career Harry tried various forms of photography: studio work, fashion events, even a circus' gala at the Hotel Biarritz. While these are not as well known as his other work, I found contracts and requests in his papers after his death.

Harry shared with his family many stories about his travels. He often spoke of the gentle people he photographed during his travels. He loved the fauna, flora and architecture

Picture of Harry with William Saroyan, taken by 10 year old Lola, in 1972 at Haigazian College campus in Beirut, Lebanon.

of Yemen; many of his assignments included covering heads of state and politicians such as King Hussein of Jordan's weddings; the coronation of the Shah of Iran; Sadat at the Suez canal; Assad with Nixon and Kissinger; Pat Nixon's

Goodwill tour in West Africa; Secretary of State Cyrus Vance visiting the Middle East; Queen Elizabeth in Turkey; Barbara Walters interviewing Arafat, and, Qaddafi with Tito in Libya. He also enjoyed taking pictures of artists such as Josephine Baker, Dizzie Gillespie and Louis Armstrong at the Baalbeck festival and Casino du Liban; Peter O'Toole filming Lawrence of Arabia in 1962 in Jordan, and Muhammad Ali Clay training in Lebanon in 1974. Harry was also present as the only Armenian photojournalist when the Armenian flag was raised for the first time at the United Nations in 1991.

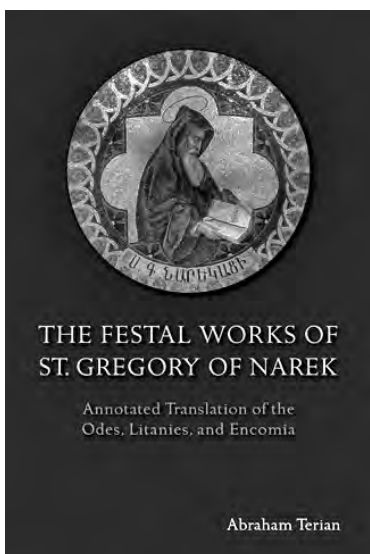
The job of the photojournalist is seldom about beautiful and powerful people. Harry covered a great deal of human suffering during wars, earthquakes in Iran and Turkey, and the 1970 cyclone in East Pakistan (now Bangladesh); the massacre of Israeli athletes at the 1972 Olympics in Munich and the 1977 Lufthansa hijacking in Dubai.

Assignments in far away places meant being away from family for long periods as travel in those days was never easy and seldom included direct flights; press passes and visas had to be procured first, film had to be developed sometimes in the wild, and sent via dispatch or slow dial up telephone connections to editors.

Harry's stories had layers and flavors that sunk deeper with each telling. He was a raconteur but not a writer; he left many drafts of his autobiography and a room full of pictures and negatives.

On November 19, 1970 AP staff photographer Arnold Zeitlin filed a portrait of Harry after the cyclone in East Pakistan surrounded by survivors, his face covered by a handkerchief because of the stench of decomposing humans and animals. It is my favorite picture of my father on assignment as it shows what photojournalism is all about: immediacy and full engagement.

Uncovering Unknown Masterpieces of Armenia's First Great Mystic Poet

By Arthur Hagopian

A thousand years ago, a monk in a distant monastery in the Western Armenian province of Reshdunik picked up a reed pen and began etching out what would later become known as the first great piece of Armenian mystic and liturgical poetry.

Krikor Naregatsi (Gregory of Nareg), who spent his entire life in the monastery, died at the relatively young age of 50, but what he left behind has outlived his time: As long as one Armenian heart beats

anywhere in this world, his inspired odes and lamentations will continue to find an echo there.

His writings, described by critics as "literary masterpieces in both lyrical verse and narrative," have only been known in their original golden Grabar (Classical Armenian) to a select cadre of Armenian scholars, an oversight now boldly atoned for by Dr. Abraham Terian, the eminent expert on Medieval Armenian literature.

Terian's "groundbreaking" and "magnificent" new book, The Festal Works of St. Gregory of Narek (461 pages, the Liturgical Press, Minnesota, 2016) is the first translation (embellished with 54 pages of introduction and an array of explanatory notes) in any language of the surviving corpus of Naregatsi's festal works. Terian's mellifluous English and his mastery of Grapar have made this onerous task a joy and a celebration.

Like other Jerusalem Armenians, Terian's first encounter with Naregatsi occurred at a tender young age, when at the graduation ceremony of primary students at the Armenian parish school he was handed a copy of a Naregatsi prayer book, the "Aghotamatyan," as a parting gift. It was meant to be a guide and inspiration for the future.

The tradition continues to this day. I've kept my own copy for half a century, and remember a line from one of Naregatsi's most poignant odes, his magnificent of God: "The darkness of the night cannot eclipse the glory and grandeur of your dominion" (my translation).

With his new book Terian, who has won plaudits from various parts of the world—the latest his acceptance as a fellow academician (as an "Orientalist") by the Ambrosian Academy of Milan—escorts us into a new dimension of spirituality.

His skill in penetrating what Harvard professor James Russell calls the "extremely sophisticated content and difficult language" of Nareg is particularly remarkable.

"His work is more than a monument of meticulous scholarship," Russell said. "The work is of such a high standard that it is unlikely to be equaled, much less superseded."

Naregatsi, a 10th-century Armenian poet, mystical philosopher, theologian, and saint of the Armenian Church, was born into a family of writers. He is considered "Armenia's first great poet." In token of his unique achievements, Pope Francis declared him a Doctor of the Universal Church in February last year.

"Saint Gregory knew how to express the sentiments of your people more than anyone," Pope Francis said in a statement addressed to the Armenian Church. "He gave voice to the cry, which became a prayer of a sinful and sorrowful humanity, oppressed by the anguish of its powerlessness, but illuminated by the splendor of God's love and open to the hope of his salvific intervention, which is capable of transforming all things."

Commenting on the Pope's momentous ecumenical move, Terian recalls that "while Armenians were about to canonize their martyred saints of a hundred years ago, the papal declaration reminded them of one of their saints who died a thousand years ago. This should imply that identity and perpetuity for Armenians lies not only in the collective remembrance of their recent past, however tragic, but also in their centuries-old Christian heritage."

The significance of Terian's latest oeuvre, a timely token of that heritage, cannot be understated. Were it not for his polished and inspired translation, the anthology of Naregatsi's unparalleled liturgical masterpieces would have otherwise been lost to us.

As UCLA Professor of Armenian

Studies S. Peter Cowe notes, Terian "has placed us in his debt again by transmitting these pearls of medieval Armenian poetry from the preserve of a small group of experts into the public domain through his accurate idiomatic translation and helpful notes."

Theo Maarten van Lint, Calouste Gulbenkian Professor of Armenian Studies at Oxford University, for whom Terian's book is "magnificent, groundbreaking" goes so far as to describe Naregatsi's work as "an act of Divine grace."

"I go up to Jerusalem 'To that city built by God 'To that beautifully built temple...' cries out Naregatsi in one of the odes translated by Terian, giving voice to a universal yearning for the ethereal.

More than any other geographical or metaphorical entity, Jerusalem remains forever the symbol of that longing.

For Terian, and all Armenians who grew up in the Old City, trod its cobblestoned alleys, and drank its waters, Jerusalem is more than a place in the heart.

It is where life begins, where humanity is born and rejuvenated, physically and spiritually.

(The Armenian Weekly)

Dr. Tatevik Shaboyan, Optometrist

- ☑ Comprehensive Eye Exams
- ☑ Contact Lenses
- ☑ Visual Field Testing
- ☑ Evening & Weekend Appointments
- ☑ Direct Insurance Billing! (Most major carriers)
- ☑ New Patients, Emergencies & Walk-ins Welcome!

Call or visit us for your vision care needs

3410 Sheppard Ave. East, Suite #205
Toronto, ON M1T 3K4
(Sheppard & Warden)

(416) 700-3003

www.drshaboyan.com

Տադիկի Խոհանոց

ՔՈՒԼՈՒՆՃԱ

Սոնիա Թաշճեան

Հարսանեկան ծեսերը հինէն ի վեր մեր ամանական բարքերուն մէջ մեծ տեղ ունին. իւրայատուկ նախապատրաստութիւններ, որոնց կը մասնակցի ամբողջ գերդաստանն ու հարազատները, բարեկամներ, դրացիներ, շրջապատը: Ատենօք, այն կը սկսէր հարսանիքի համար լեռներէն փայտ բերելու տղամարդկանց աշխատանքով. յետոյ հարսի հագուստի կտորի ընտրութիւն, կար ու ձեւ՝ կանանց վերապահուած աշխատանք. ընթացիկ շաբթուն արդէն տղամարդիկ մսացու կենդանին կը մորթէին, իսկ կանայք կը սկսէին ցորեն մաքրել, ալիւր մաղել, հաց թխել, ձաշեր ու քաղցրեղէններ պատրաստել, եւ այլն, բոլորն ալ միասնական աշխատանք՝ երգ ու պարի ընկերակցութեամբ, ուրախութեան ու խնձուկի վերածելով այս ամէնը: Այս բոլորի մէջ, կար նաեւ հարսանեկան հրաւերի երետոյթը, որ տարբեր շրջաններու մէջ՝ զանազան ձեւով կատարուած է:

Մուսալեռան գիւղերուն մէջ, հարսանիքի նախորդող Հինգշաբթի օրը կանայք կը հաւաքուէին հարիսայի ցորենը մաքրելու, հացի ալիւրը մաղելու, հաց եւ հարսը թրախ (հարսի գաթա) թխելու համար: Ուրբաթ օրը կ'երթային տիող-գուռնան բերելու, որոն ձայնը կ'աւետէր հարսանիքի սկիզբը եւ այն հրաւեր էր բոլորին համար:

Աթոռանիստ Սիս քաղաքին մէջ, փեսայի ծնողները բոլոր ազգականներուն կը դրկէինեօլ (հրաւեր), զոր սովորաբար շաբար մը կ'ըլլար: Եօլ ստացողները արդէն կը պատրաստուին հարսանիքի եւ կը մասնակցին իրենց նուէրներով (սովորաբար պղինձէ աման կամ կաթսայ, հագուստ, մատանի, զանազան ուտելիքներ՝ յատկապէս միսով հաց, կաթնապուր, նիշայով պատրաստուած հալուայ): Հարսանիքէն մէկ շաբաթ առաջ կը պատրաստեն հարսանիքի հացը, որուն կը մասնակցին բոլոր ծանօթները:

Խարբերդի մէջ, որպէս հրաւիրատունս իւրաքանչիւր ընտանիքի կարմիր խնձոր մը կը դրկուէր, տարեց կնոջ մը միջոցով, որուն հըրավըռօ կ'ըսեն. այս վերջինս, իր գոգնոցին մէջ կարմիր խնձորներ լեցուցած, տունէ տուն կը շրջէր: Այստեղ սովորութիւն էր նաեւ, որ առագաստի գիշերը, փեսան կիսէ կարմիր խնձորը եւ միասին ձաշակեն, որպէս խորհրդանիշ կեանքը միասին ապրելու իրենց ցանկութեան:

Ձէյթունի մէջ, հարսանիքի նախորդող Հինգշաբթի օրը տղայի հայրը ազգապաշին (կնքահօր) նուէր կը դրկէր ատրճանակի արծաթեայ շղթայ մը կամ զոյգ մը կօշիկ: Կնքահայրը հազնելով կարմիր շքեղ պարեգօտ մը՝ վրան կը կապէր արծաթեայ թելով երիզուած թաշկինակ մը, ի նշան կնքահայրութեան. ապա շուկայէն վերցնելով հարսանիքի յատուկ կլորակ խմորեղէններ, կը սկսէր բաժնելու շրջելով տուները: Սովորութիւն կար, որ արարողութեանց մասնակից կանայք, իրենց գրպանները լեցնէին ընկոյզ, չամիչ, լէպ-լէպու, պաստեղ, կաղին, շաքար, եւ այլն, որպէսզի պզտիկներուն բաժնեն:

Ակնի մէջ, կար բաջուկ անունով իւղով եւ ալիւրով թխուած չոր կարկանդակը, որ կը թխէին նշխարիի չափով, վրան ծաղկեակար դրոշմելով, որպէս հրաւիրատունս դրկելու հարսանիքի ժամանակ:

Արաբկիրի մէջ, հարսանեաց հրաւերը՝ եկեղեցու ժամկոչի առաքելութիւնն էր. կ'այցելէր տունները, մոմ եւ քուլուճա կոչուող շուշմայով պատրաստուած, փոքրիկ, կլորաուն հացը բաժնելով, կը հրաւիրէր հարսանիքի. անոր կը միանային բազմաթիւ փոքրիկներ՝ քուլուճա մը ստանալու յոյսով. եւ այսպիսով մեծ թափօր մը կը շրջէր փողոցներով:

Քուլուճա կամ քուլունճա (Ուրֆայի բարբառով)

Բաղադրութիւնը

- 0.5 գաւաթ խլ
- 0.5 գաւաթ շաքար
- 1 գաւաթ կաթ
- 2 թէյի դգալ թթմոր
- 0.5 թէյի դգալ մահլէպ
- 0.5 թէյի դգալ սեւ գնդիկ
- 0.5 թէյի դգալ մշկընկոյզ (nutmeg)
- 0.5 թէյի դգալ հէլ
- 3-3.5 գաւաթ ալիւր
- պտղունց մը աղ
- 1 հակիթ (վրան քսելու համար)
- շուշմայ (վրան ցանելու համար)

Պատրաստութիւնը

Թթմորը թթուեցնել գաղջ կաթի մէջ: Խառնել իւղն ու շաքարը, լեցնել թթմորը, ապա համեմունքը. քիչ-քիչ աւելցնել ալիւրը եւ շաղել, մինչեւ որ ստացուի փափուկ, բայց ձեռքին չկաշող խմոր: Ձգել հանգի 2 ժամ: Պատրաստել 10 սմ. տրամագիծով նկանակներ, վրան հակիթ քսել, ցանել շուշման եւ թխել միջին ջերմաստիճանով փուռի մէջ, միջեւ ոսկեգոյն դառնալը:

Conversations with an ...

Cont. from page 29

VB- We have talked a bit about the Armenian experience, how about some nostalgia about our city? Any aesthetic shifts you have noticed, even fads that have come and gone. I am curious to know what the vibe of the city was at the time, in the 60s and 70s.

SC-. Toronto used to be very backwards, in terms of restaurants or service industry. Things changed a great deal when General de Gaulle came to Montreal and said "Vive Le Quebec Libre!" All the major companies escaped from Montreal and fled to Toronto and, of course, everything went up: businesses, head-quarters, restaurants. Toronto changed a lot. It became more cosmopolitan, sophisticated. But it didn't grow into the shift, it wasn't organic like in other places.

VB- Was there a singular moment when you thought, "I made the right move, Canada is home".

SC- I was lucky. In 69, I drove east, New Brunswick, Nova Scotia. You realize how big the country is when you drive through it – the vastness of it, the untouched land. I remember an ironic moment. I was going through the Trans-Canada Highway. Small highway, 2 lanes and we were passing a very small area, about 10 houses. One of the houses was on fire. I'm talking totally engulfed in flames, burning. I was thinking, "What do they do? There can't be a fire station anywhere close". But this is the same country where you can live side by side with millions in an area of Toronto, so much variety, so much difference within a hundred miles. Certain things become familiar, become tradition. When I hear the Hockey Night in Canada theme song I get emotional, or Foster Hewitt – these people were in my life all the time.

VB-Hold on, so you're telling me you weren't a hockey fan in Beirut? I'm surprised..

SC-Ha-ha...I didn't even know there was such a thing. These people helped me,

the CBC, Bob Kerr, Peter Gwozski. I'm lucky, I'm sort of steeped in that- most Armenians aren't. You learn a lot about the country, problems in the Maritimes, issues in Alberta, it gives you more of a connection to a greater Canadian identity.

VB- We currently have a memorable mayor in office. Any favourite political figures?

SC- Trudeau. He had nerve, he would stand up to the Americans and they didn't like that. And of course he loved Canada and that passion was contagious. I liked Chretien too, his slyness made me smile.

VB-I'd just like to end by asking, if there is an image, a memory that defines Toronto, or Canada for you.

SC- University Avenue. I was walking to work, through Queens Park, and I noticed the Premiere of Ontario, he was pulling into the parking lot. Just driving by himself. I was so impressed, because in Lebanon, there would be 5 motorcycles accompanying him, with obnoxious police wrangling the crowd. But there he was, so nice, so alone.

Back home politicians are hard to get at. When I was taking a course at U of T, I saw a poster announcing that the defense minister was going to speak at the university; I decided to go check it out. It was in a lecture hall. There was a balcony, and they had set up a microphone in the lobby, so he could address the crowd. It was the 70s – all kinds of activism, protesters. So the guy walked in and they wouldn't let him speak, not even two words. Constant booing, hissing. I was shocked. I thought if this was Beirut, those disruptive students would be getting beat with the butts of police guns and batons. I remember thinking there was such a difference. Politicians here seem like they would do anything for a vote. I'm sure if you were to invite a hundred politicians to your kids 7th birthday party, more than a handful would make an appearance. Votes count here. Everyone counts.

(Ardziv, 30 July 2013)

The risk of renewed ...

cont. on page

represents an important turning point in the context of military strategy.

It is also different in terms of Azerbaijan's military capabilities, which demonstrated an improved use of combined arms, consisting of the coordinated combination of supporting artillery, with improved target range and precision guidance, and an improved deployment of tanks, armored personnel carriers (APCs) and helicopters to support infantry assaults.

Nevertheless, the efficacy of the combined arms operation quickly decreased, however, and the Karabakh advantage of defensive fortifications and better use of topography and terrain negated the early advances from a blitzkrieg-style offensive operation. Hence, the nature of the Karabakh warfare, therefore, is more similar to World War I trench warfare, with territorial gains hard to seize and even harder to secure.

This recent improvement in Azerbaijani military capabilities, although insufficient to permanently alter the geography of the conflict, did demonstrate the capacity to attack and seriously threaten the Karabakh defensive perimeter and positions. This was also due to a change in tactics, with an increased operational tempo that consisted of an accelerated pace of offensive advancement that exceeded previous reconnaissance

missions and probes of defensive positions. This was also due to the expanded use of better-trained Azerbaijani units brought in from Baku and endowed with greater operational autonomy and authority than standard front-line conscript units.

Another factor was evident in the expanded battlespace, in terms of a new "air war" dimension to the theater of operations, with the deployment and use of unmanned aerial vehicles (UAVs) or drones along the line of contact separating Karabakh forces from the Azerbaijani side. This endowed the Azerbaijani forces with a greater degree of situational awareness and real-time operational intelligence, but in some cases, also involved the use of Israeli-made "kamikaze" drones as offensive weapons.

Therefore, given the new Azerbaijani strategy, and its improved performance, the likelihood for yet another round of combat operations is high. And despite the cessation of combat operations, any lasting suspension of clashes over the Nagorno-Karabakh conflict remains dangerously precarious, especially as there is little leverage and even less deterrence to prevent a resumption of warfare.

* Richard Giragosian is the Founding Director of the Regional Studies Center (RSC), an independent think tank in Yerevan, Armenia.

Private and Group Swimming Lessons

- Experienced swim instructors
- Fully insured
- We can travel to you or you can come to us!
- Aquafit also available

Visit us online at www.sunswim.ca
Contact us at info@sunswim.ca or 416-898-7122

Swimming Pool Openings and Closings!

We provide weekly or bi-weekly service!
Equipment maintenance and leak
detection available!
Chemicals for sale!

We do everything pools!

Contact us at 416-898-7122 or
visit us online at www.sunswim.ca

Answers to May 2016 issue of Armen's Math Corner
Jr. Prob.: (E) Sr. Prob.: 40 years old

Dr. Raffi Aynaciyan

D.D.S., M.C.I.D., F.R.C.D.(C)

Orthodontist

braces
for children
and adults

Richmond Hill (Hillcrest Mall):
9350 Yonge Street, Suite 216
905-884-4161

North York:
3333 Bayview Avenue, Suite 203
416-221-0660

Downtown Toronto:
11 King Street West,
Suite C115
416-363-3018

Ara Graphics

Armen's Math Corner

(May 2016)

Junior Problem :

If the country of **ARMENIA** relates to **CTOGPKC** then the country of **CANADA** relates to which one of the following?

- (A) PCKCGC (B) FDQDGD (C) BZMZCZ
(D) ADANAC (E) ECPCFC

Senior Problem :

Gyumri inhabitants are famous throughout Armenia for their sense of humor. Most Armenians say it is difficult to imagine a person from Gyumri lacking a sense of humor, as they seem to always have a good joke to tell. Gyumri has been the hometown of many comics and one of the most famous and well-known of them is Vardanik and his teacher, Mrs. Margo. Everyone in Gyumri knows Vardanik's jokes and his witty answers, which are impossible not to laugh at.

Vardanik's age now, is 40% of the age of his favourite teacher, Mrs. Margo. After 8 years, he will be one-half of his teacher's age. How old is Mrs. Margo at present?

see the answers reversed on this page

Արտաքին Եւ Ներքին... շաբ. 13րդ. էջէն

րաւորութիւնը կայ: Անյոյն է փորձը, որ այդ ցեղերը մեղայի պիտի գան ու մէկ օրէն միայն պիտի ազնուանան կամ օրէնսդրութեան ճամբով կարելի պիտի ըլլայ զսպել-չեզոքացնել զանոնք պետական համակարգի մը մէջ, որ իրենց ձեռքն է, նոյնինքն իրենք են սխալները:

Յուսանք սակայն, որ կը գտնուին չորսօրեայ պատերազմին ստեղծած ազգի միասնութիւնն ու համահայկական վճռակամութիւնը դէպի ներքին ճակատ հունաւորող ղեկավարներ, որպէսզի Հա-

յաստանէն սկսի ժողովրդային ճնշումը, ծաւալի ու համազգային բնոյթ առնէ ա-նիկա՝ երկրին մէջ հաստատելու համար օրէնքի, իրաւունքի ու արդարութեան գերակայութիւնը եւ վերջապէս դնելու բո-լոր տեսակի շահագործումներուն:

Այլապէս՝ ափսոս պիտի ըլլայ: Հայ-րենի բնակչութիւնը արժանի է իրաւա-կան պետութեան մը: Իր արժանաւորու-թիւնը անգամ մը եւս փաստեց նորերս, նոյնիսկ՝ կենաց-մահու վտանգին դի-մաց:

SOPHIE'S ELEGANT HOME ORGANIZING

TRUSTWORTHY & ON TIME

OUR SERVICES:

- MOVE MANAGEMENT
- RESIDENTIAL ORGANIZING - BASEMENT
- WARDROBING
- HOME OFFICE
- ROOM DECORATING
- SEASONAL DECORATIONS

CELL: 416 878 2447
www.eleganthomeorganizing.ca
Speak Armenian, Arabic, English

Painters Needed

Looking for full time professional commercial painters.

Must be able to roll, brush and spray.
Must have tools and should have car.
Projects are on construction sites.
Hourly pay based on experience.

Please call 905-780-1468

ՏՈՐՈՆՏՈԻԵ
TORONTOHYE

Torontohye Newspaper

Publisher

Torontohye communications Inc.
45 Hallcrown Place
Willowdale, ON
M2J 4Y4

Email: torontohye@gmail.com
Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215
Fax: (416) 491- 2211

Խմբագիր

Կարին Սաղոյրճեան

Աշխատակիցներ

Լարա Օսաեաթ
Թամար Տոնապետեան
Զարիա Տէր Յովակիմեան

Էջադրում

Արա Տէր Յարութիւնեան

Վարչական Պատասխանատու

Զարիա Տէր Յովակիմեան

Ծանուցումներ

Սեւակ Յարութիւնեան
Հեռ.՝ 416-878-0746

sales.torontohye@gmail.com

Editor

Karin Saghdejian

Administrator

Katya Der Hovagimian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416- 878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian

2016 ARS Summer Camp Staffing Opportunities

ARS Summer Camp Counselors, Volunteers and Specialists
Temporary Full Time and Part Time positions July 4 - August 26, 2016

All staff must be fluent in Armenian and must be committed to communicate in Armenian with campers, parents and other staff.

Job Summary/Essential Job Functions:

- Providing an enjoyable and safe Armenian environment for children in the context of a summer camp
- Building professional rapport with children, parents and co-workers
- Planning will begin 8 weeks prior to camp commencement, counsellors must be prepared to participate in May and June.
- Mandatory training to be scheduled the week prior to camp start

Minimum Qualifications:

Counselors:

- Fluently bilingual, Armenian and English speaking
- Experience working with children (age 4-12) in a camp setting is an asset.
- Minimum age 17, must be returning to school in September
- Motivated, energetic, and engaged individuals who have leadership skills and are positive role models
- Skill or experience in **music, in photography/website/media, Art, Sports, Science or performance arts** are assets

Volunteers:
Volunteers are essential to our camp's success
Opportunity to gain work experience and complete high school volunteer hour requirements
Minimum age 16. Weekly commitment required for scheduling.

Specialized Roles:

- Individuals with ECE or teacher designations for kindergarten
- Armenian specialists in Music, Dance and Curriculum Planning
- Specialists for Arts and Crafts
- Administrative role requiring some background in finance (bondable)

More information can be found on our website at www.ARSSummerCamp.com
Interested candidates should forward their resume to jobs@arssummercamp.com by APRIL 30, 2016

ՀՕՄ-ի Ամառնային Ճամբարի Անձնակազմ 2016

ՀՕՄ-ի Ամառնային Ճամբարը **խորհրդական, կամավոր եւ մասնագետ պաշտօնեաներու** կարիքը ունի 2016-ի Յուլիս 4-էն մինչեւ Օգոստոս 26-ի Ճամբարի համար

Պատասխանատուութիւններու հակիրճ նկարագրութիւն
Ամառնային Ճամբարէն ներս, փոքրերուն համար ստեղծել հաճելի մթնոլորտով ապահով միջավայր
Պարտադիր է Հայերէն լեզուով հաղորդակցիլ Ճամբարի միջավայրէն ներս
Պարտադիր է աշակերտներու, ծնողներու եւ գործակիցներու հետ լաւ փոխ-յարաբերութիւն մշակել
Մասնակցիլ նախապատրաստական աշխատանքներու եւ արհեստանոցներու (պարտադիր այս պաշտօնին համար), Ճամբարը սկսելէ 8 շաբաթներ առաջ Մայիս եւ Յունիս ամիսներու ընթացքին

Անկապութիւններ
Խորհրդական Պաշտօնեաներ:

- Հայերէն եւ Անգլերէն խօսելու հմտութիւն
- 4-12 տարեկան փոքրերու հետ Ճամբարի մէջ աշխատած ըլլալու փորձառութիւնը առաւելութիւն է
- Խորհրդական պաշտօնի դիմողը պարտի ըլլալ 17-30 տարեկան որ արձանագրուած է ուսումը շարունակելու 2016-ի Սեպտեմբերին
- Մասնաւորապէս կը քաջալերենք անոնք որոնք ունին փորձառութիւն երաժշտութեան, մարզական, արուեստի, պարի կամ լուսանկարչութեան ու մամուլի մէջ եւ կամ անոնք որոնք ուսուցչական ասպարէզ գտած են

Կամավորներ
Նկատի ունենալով կամավոր օգնականներու կարեւորութիւնը Ճամբարի առօրեային, կը քաջալերենք որ փափաքողները դիմեն մեզի: Առիթը պիտի տրուի անոնց գործի փորձառութիւն ձեռք ձգելու: Կամավոր օգնականը պէտք է ըլլայ 16 տարեկանէն վեր:

Այլ Մասնագիտութիւններ
Կարիքը ունինք

- փորձառու փոքրիկներու հոգատարներու եւ կամ վկայուած մանկավարժներու (ECE)
- Հայերէնի ուսուցիչի եւ Հայերէն բաժնի ծրագիր մշակող փորձառու անձերու
- ձեռային աշխատանքի հմուտ անձերու

Ընդհանուր
Այն թեկնածուները որոնք կարողութիւն ունին ղեկավարելու աշակերտութիւնը, նաեւ Հայերէն լեզուով յարաբերելու անձնակազմի, փոքրերու ու ծնողներու հետ, կրնան իրենց դիմումագիրները (resume) դրկել jobs@arssummercamp.com ե-նամակ հասցէին մինչեւ **Ապրիլ 30, 2016**
Ցաւելեալ տեղեկութեան համար այցելեցէք մեր կայքէջը հետեւեալ հասցէին՝ www.ARSSummerCamp.com

(416) 491-2675 ext 6 | jobs@arssummercamp.com
50 Hallcrown Place Toronto, Ontario M2J 1P6
www.arssummercamp.com

Fresh bread, pastries & more

NEW STORE OPEN NOW

451 MCNICOLL AVE.
NORTH YORK | ONTARIO
416 499 2424

Ամէն օր

ՀԱՄԵՂ ԹԽՈՒԱԾՔՆԵՐ ԵՒ ԽՍՈՐԵՂԵՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ ՀԱՅ

Հ.Յ.Դ.Գ.Ե.Մ. «Սիմոն Զավարեան» Մասնաճիւղը կը ներկայացնէ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Մ Շ Ա Կ Ո Ւ Թ Ա Յ Ի Ն Ե Ր Ե Կ Ո Յ

AYF CANADA "SIMON ZAVARIAN" CHAPTER PRESENTS

ARMENIAN
CULTURAL NIGHT

Saturday, June 18, 2016

Armenian Community Centre
45 Hallcrown Place
doors open at 8:00 PM

մուտքի ցուր՝

\$65

admission

ընկերակցութեամբ

Էլի Բերբերեան Արփի

featuring
Elie Berberian &
Arpi

Տոմսեր ապահովելու համար հեռաձայնե՛ք — For tickets please contact

Մեղրի Իզմիրեան
416.427.5113
Meghry Izmirian

Քարիա Տէր Յովակիմիան
647.828.0301
Katya Der Hovagimian

Ռազմիկ Թիթիզեան
416.895.9874
Razmig Titizian

Կարին Պոյաճեան
416.553.1626
Garine Boyadjian

ԲՈԼՈՐՍ ՄԻՎԱՍԻՆ
Հայ Կեդրոնի
Ամառնային
Փառատոն
JULY 8/9/10 2016

FRIDAY JULY 8
MISTER X & HAROUT

SUNDAY JULY 10
SILVA & ADISS

SATURDAY JULY 9
MARTIN & ARARAD

**More information
to follow soon!**
Յաւելեալ տղեկութիւններ
յօժիկ ապագային

@accsummerfest

/TorontoACCSummerFest

**Our Platinum
Sponsors!**

